

076

Nya Upplagan

I detta nummer

Måleriet – en förbrukad konstart!
Våra festligaste riksdagsledamöter
Hippie eller hemlös?
Kan civilisationen överleva kapitalismen?
Fotbollsminnen
42° i skuggan av ett tempel

Chefredaktör:
Lars Yngve

Ekonomichef:
Maria Yngve

Redaktion:
Eric Ericson
Thomas Millroth
Tord Johnsson
Jan-Erik Zandersson
Lotta Askaner Bergström

Creative director:
Marcus Gärde

Art direction:
Böfums

Skribenter:
Jonas Hallberg
Jonas Jonasson
Jessica Johansson
Gittan Jönsson
Pidde Andersson
Cyril Hellman
Rebecka Bülow
C-J Charpentier
Peter Eliasson, m fl...

Valerie June Noam Chomsky Barry Gray Mohammad Anna Livia David Coverdale

David Coverdale

Anna Livia Löwendahl. Foto: David Benham

Noam Chomsky

Mohammad

Valerie June

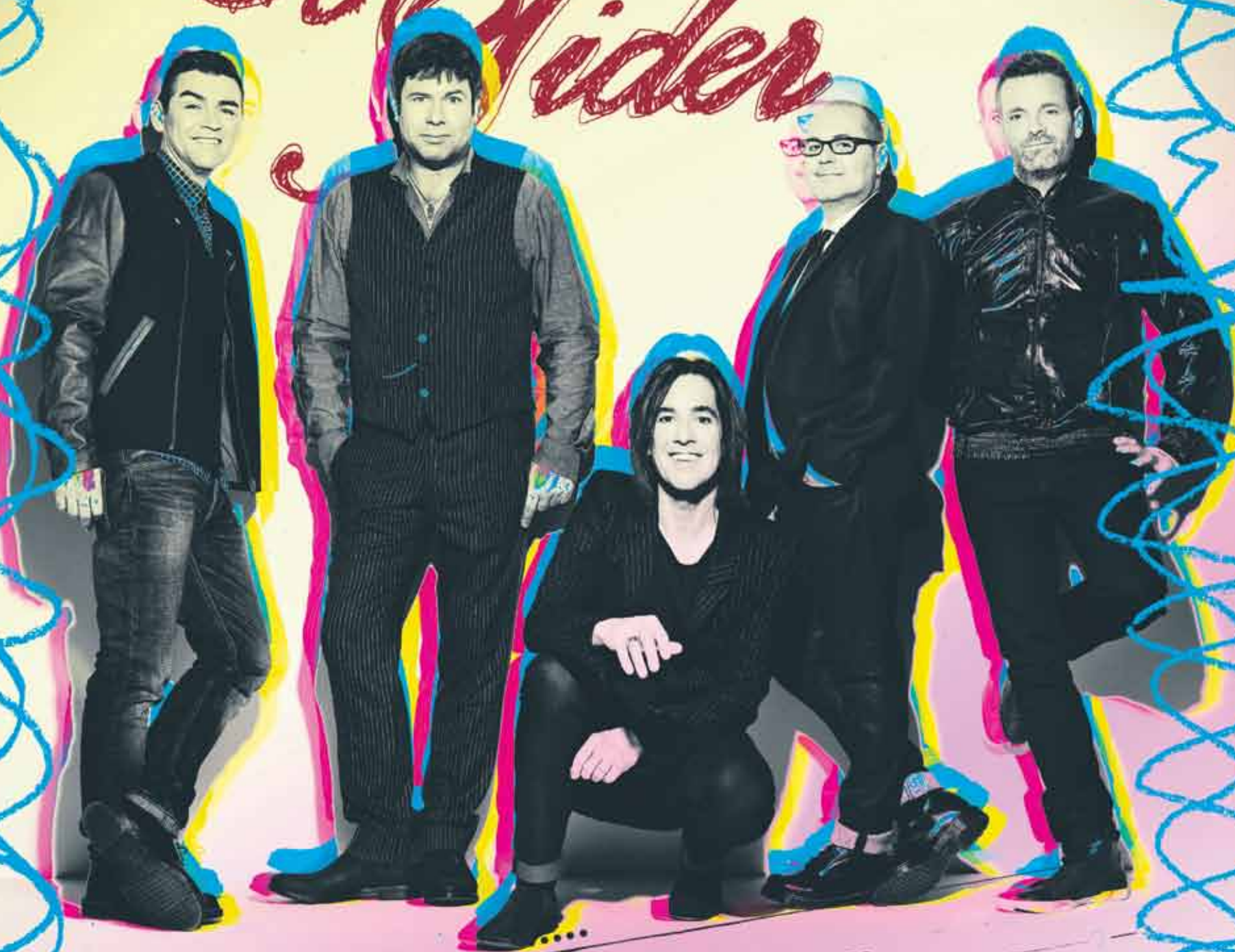
Illustratörer:
Lars Sjunnesson
Henrik Franklin
Malin Biller
Thomas Olsson
Daniel Lenneér
Jimmy Wallin

DAGS ATT TÄNKA PÅ REFRÄNGEN

Sveriges största och samtidigt mest sällsynta popband Gyllene Tider har än en gång vilat sig i form och är åter redo att förgylla den svenska sommaren med nya studioalbumet "Dags att tänka på refrängen" och stor turné.

Gyllene Tider

Officiell hemsida: www.gyllenetider.se

Facebook: Gyllene Tider Official

Twitter: gyllenetider

instagram.com/gyllenetider

livenation.se

INFÖR FLUGSKATT

För er som undrar vill jag påpeka att den där gamla ramsan "Flyg fula fluga flyg, och den fula flugan flög" inte fungerar. Inte hemma hos mig i alla fall. Det är sällan jag påstår att jag innerligt hatar någonting, men jag hatar flugor. De är äckliga, onödiga, irriterande, ohygieniska och dumma i hela sina små flughuvuden, och deras enda avsikt tycks vara att ställa till trubbel och förstöra ens goda humör och aptit. Därför funderar jag starkt på att skriva en motion till riksdagen i vilken jag tänker föreslå att de tillsätter en utredning för att klargöra om det finns någon möjlighet att införa flygskatt för flugor, och förslagsvis bör denna gå under benämningen: Flugskatt. Nu när man ändå tycks spara in pengar på att låta utsatta i samhället få det ännu svårare så finns det säkert någon väblavlönad pappersvändare, med bristfällig syreupptagning och naturligtvis helt utan personligt ansvar, som tycker att detta är ett mycket bra och kreativt initiativ, tillsätter en utredning och på så vis kommer fram till att man inte kommer fram till någonting angående detta! Har man gjort militärtjänst glömmar man aldrig de flugsurrande dassen man tvingades begagna ute i spenaten. När det är dags att kvarta lägger man sig för att få njuta av att glida i och ur dvalan med munnen på vid gavel, med tungan torr som en genomsnittlig öken och gomsegllet fladdrande tryggt likt den varma luften ovan en asfalterad amerikansk highway. Vem hittar dit? Just det: äckelflugan. Man flyger upp hostande och riskerar såväl whiplash som att bli indragen i ett utdraget kuddkrig. Det är alltid jag som tvingas visa vit flagg med örngottet. En tidig förlust sitter i resterande dag. Och om man är stressad när det är värmebölja och dessutom sitter i bilkö, och en fluga kryper på halsen; har ni sett Falling Down så vet ni att det kan sluta illa! En sommarkväll med perfekt väder, när man sitter ute i trevligt sällskap, där det berättas riktigt roliga rövarhistorier kring grillen, med en stor härlig halvt kremerad Yabba-Dabba-Doo-stek på gallret, vem hittar dit och landar på den? Just det: flugan. Sover man och har lyckats sträcka ut ett ben under täcket, nog fan vaknar man av den kryper just där. Och kanske värst av allt: är man på konsert, är sådär lagom lagom upplad och står och myser och

tycker att tillvaron är ganska jäsigt och sjunger, eller vad man ska kalla det? med i slutet av Born to Run: "o-o-o-oo...", ja då kommer en bevingad kretin störttykande in på mina stämband och lägger sordin på hela stämningen. Just nu, i skrivande stund, är jag förföljd av en spyfluga. Jag vet inte om den har råkat navigera fel och hamnat i mitt hem av en slump eller det är något annat som ligger bakom det hela? I dessa tider är det inte konstigt att man är lite konspiratoriskt lagd, och flugan stör mig något alldeles vanvettigt. Tidigare plockade jag fram gårdagens lasagne, och placerade Julian Lassagne-formen, jag kallar den så eftersom den läcker, på bordet. Genast hörde jag ett avläggset surrande komma närmare. Det smårycker i mitt högra öga, jag håller på att spricka av ilska och min närmaste omgivning måste handgripligen hindra mig från att springa ut och ta en stor spade för att lära den veta hut med ett dubbelfattat backhandgrepp. När jag därefter ändå hade slagit sönder halva hemmet utan att träffa flugan, och låg utpumpad likt Toker efter dennes trumsolo, med tungan hängande som en röd slips bland spillrorna av mitt hem, då hade flugan hittat dörrspringan, flugit ut, och sedan vänt sig om och pekat finger mot mig. Antingen är flugor något så in i (censur) ointelligenta eller så är de planetens modigaste djur. De borde rimligtvis inse att det är farligt att komma i närheten av mig eftersom jag slår efter den med närmast liggande tillhygge så fort den kommer inom räckhåll, men icke. Flugan borde ha ett varningssystem, en röd lampa som blinkar och tutar när den kommer in i mitt luftrum så att den håller sig borta, tycker jag. Men icke, den fortsätter med sitt burrande och flyger kors och tvärs och landar gärna i min närhet. Vad vill den mig? Vill den något överhuvudtaget? Har den ett uppdrag, en mission? Har flugornas ledningsgrupp dragit upp en strategi och visat bilder på folk som de bestämt sig för att irritera just den dagen, tagit fram mappar, dokument, diagram, fakta och medicinska journaler så att den skulle veta exakt hur den ska gå tillväga, vilka knappar de ska trycka på för att utlösa min inneboende aggressivitet? Studerar den mig och tänker: "Hur kan han vara så korkad att han sitter och glori på en skärm,

knattrar lite, kliar sig i håret, dricker kaffe och sträcker på sig?" Värst av allt: flugan satte sig på köksbordet, på skaffet av min sked som stod i filmjölken när jag satt och åt frukost och läste tidningen. Vad är detta om inte en ren provokation och en krigsförklaring? Efter att ha spenderat onödigt mycket av mitt dyrbara liv på att reta mig på en fluga, var jag på väg att lyfta luren och ringa jourhavande medmänskliga och be denne komma över med en flugsmällare. Men i (censur) heller, här ska inte bli någon äcklig fläck på mina tapeter som för all framtid, eller åtminstone tills den dagen vi tapetserar om, kommer att påminna om flug(censur). Kollar runt under vasken om det finns något flugutrotarmedel tillgängligt: Grön såpa, Svinto, Yes och wettexdukar är ingenting man tar livet av en fluga med direkt, och jag tror inte att det är så speciellt effektivt att försöka kasta myrdoesor på den! Här krävs strategi, list, uthållighet och en Stora Stygga Vargen-slughet. Funderade först på att slå två flugor i en smäll genom att hyra en Fluga maskeraddräkt, för att på så sätt kunna närma mig flugan utan att den misstänkte någonting, men det fans ingen kostym ledig (se där, fler som kommit på denna geniala idé!). Jag fick istället bege mig till närmsta lågprisvaruhus och inskaffa ett regelrätt exterminator-set innehållande klisterremsor, Radar, en burkläsk med en senapskulförsedd utflygande boxhandske som exploderar med en krockkuddes hastighet när en fluga satt sig i närheten, flugsmällare original och en roll on. Något oklart vad jag skulle använda den sistnämnda till? Jo, armhålan! Har vid tidigare tillfälle gjort ett misslyckat försök med köttätande växter, men de jagade inga flugor, snarare dog de som flugor, hur de nu gör när de dör? I akt och mening att smida medan flugsmällaren är varm blir jag av med flugan, men får istället sällskap av en svärm blomflugorna som cirkulerar ovan fruktfatet som landande flygplan. Trött av att ta itu med flugproblemet lägger jag mig en stund för att vila men vaknar efter en liten stund på grund av att någon med kalla fötter knallar runt på min panna. Jag är i den stunden glad över att flugorna åtminstone inte bär trätofflor, alltid något ...

Chefredaktör, ansvarig utgivare:
Lars Yngve
lars@nyaupplagan.se
Mobil: 0733-86 76 66

Ekonomichef:
Maria Yngve – lagledare
maria@nyaupplagan.se

Creative director:
Marcus Gärde
marcus@nyaupplagan.se

Art direction:
Böfums
info@bofums.se

Redaktion:
Eric Ericson
Thomas Millroth
thomas@nyaupplagan.se
Tord Johnsson
tord@nyaupplagan.se

För annonsering, ring: 0733-86 76 66

Lars Yngve

Maria Yngve

Intervju	Anna Livia Löwendahl	6
	Mohammad	8
	Valerie June	9
	Avett Brothers	10
	Whitesnake	11
Krönika	Fotbollsminnen	12
	Likt ett sprött blad – är jag skör och darrar i vinden	13
	Singelbaren	13
	Nina Wiemer	13
	42° i skuggan av ett tempel	13
	Våra festligaste riksdagsledamöter: Margareta Sandstedt	14
	Fortsättning från föregående nummer...	15
	Måleriet – en förbrukad konst!	15
	Fikapaus	16
	Hippie eller hemlös?	18
	Kan civilisationen överleva kapitalismen?	20
	skolkrönika	21
	Fem gånger åtta	21
	En Stor Dansk	22
	Månadens klassiker	23
Kult Recensioner	Barry Gray	24
	DVD	25
	Böcker	25
Humor	Musik	26
	Serier m.m.	36

Anna Livia Löwendahl-Atomic

Anna Livia Löwendahl-Atomic är en svensk konstnär, verksam på olika platser i Europa och världen. Jag hörde talas om henne då jag i höstas var på en utställning som bara varade i en kväll (For one night only), på Konstapoteket i Hökarängen utanför Stockholm. Då ställde hon ut delar av sitt projekt The muesum, som har pågått sedan 2009 och som delvis går ut på att samla ihop folks förlorade ting och göra ett arkiv av dem. Man fick på en lapp fylla i något man förlorat – ett ideal, en kärlek, en dröm eller helt enkelt en bussbiljett. Själv fyllde jag i 'Min döda morfar' på en lapp. Anna Livia hade med sig ett portabelt arkiv med somliga av de bidrag hon fått in. Tillsammans bildar alla bidrag ett subjektivt museum där högt och lågt blandas – till skillnad från traditionella museum som ju innehåller utvalda händelser och saker ur historien, men som inte ger plats åt alla människor. Muesumet har ett fysiskt arkiv i Berlin men turnerar alltså runt i olika länder.

The muesum
Varför har du döpt ditt projekt till museum baklänges? Det är faktiskt tvärtom. Museum är muesum baklänges. Muesumet fanns nämligen långt innan världens första museum byggdes av en babylonisk prinsessa för cirka 2500 år sedan. Dess samling bestod av saker lika forntida för henne som romerska rikets fall för oss. Hennes museum ligger nu i ruiner men många andra har tagit dess plats. Idag finns det många museum men bara ett muesum. Muesumet kallas också för M{ }ESUM. Symbolen är matematisk och står för the empty set. Anna Livia kallar de förlorade ting hon får in för

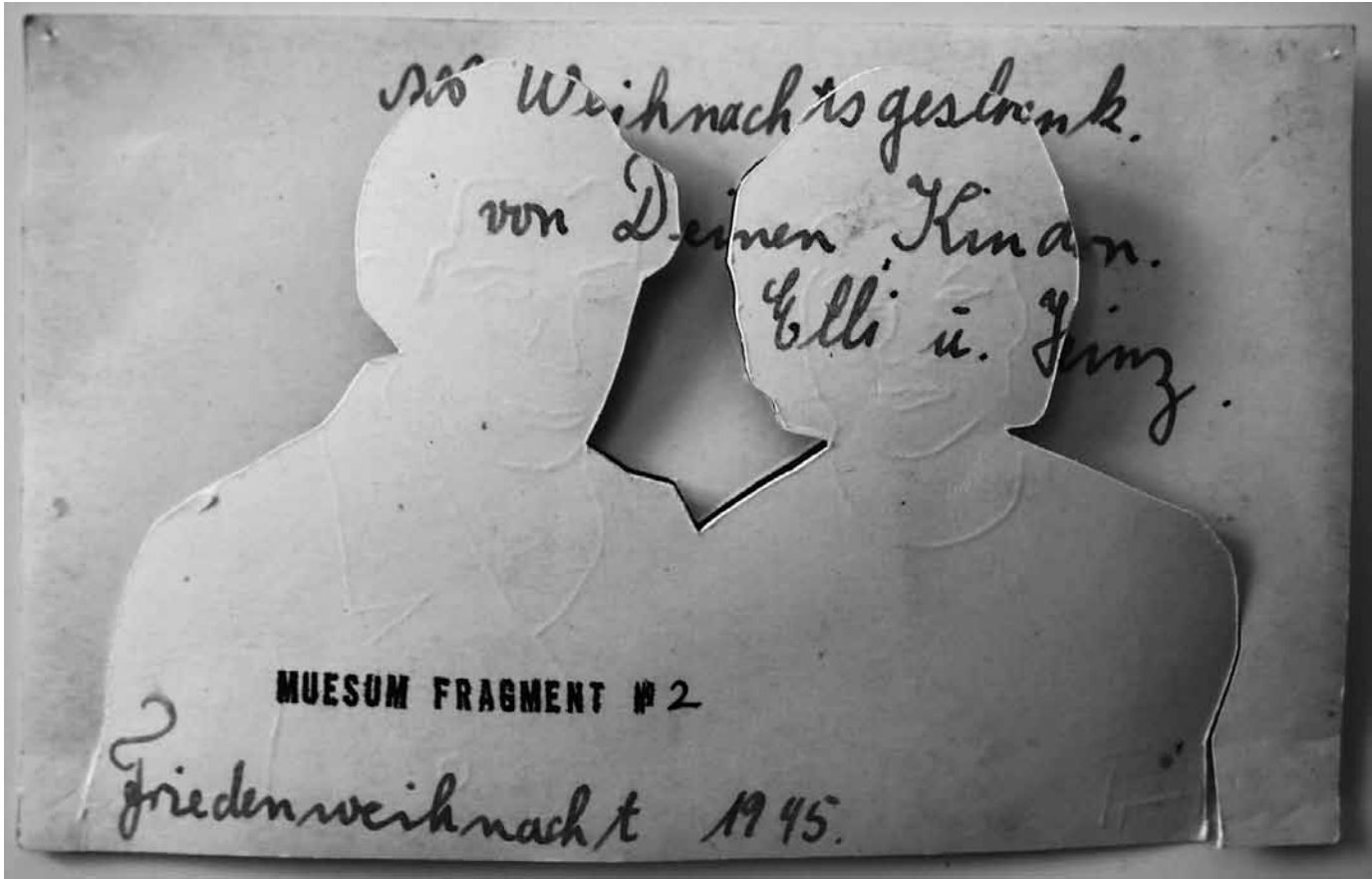
nobjects. Hon förklarar att samlingen innehåller nobjects från antiken till nutid i praktiskt taget varje kategori, från saknade mästerverk till det opublicerade, oavslutade och ogjorda. Muesumet kan innehålla alltifrån Alexandrias nerbrända bibliotek, Chopins brustna hjärta, Atlantis, Shakespears förlorade manuskript, till dina borttappade strumpor. Från det historiskt kända och omfattande till det värdelösa och dolda. Från det individuella till det kollektiva. Det är omöjligt att fastställa samlingens storlek med säkerhet, men eftersom the muesum specialiserar sig på frånvaro och allt förlorat, så är kollektionen alltid komplett, även när delar saknas. Anna Livia kallar sitt projekt för ett mindcollage som begär mycket av besökaren. Hon vill få besökaren att tänka bortom det synliga och konkreta. Många frågar henne hur man kan donera något man inte har. Svaret på den frågan är att det är kunskapen om det borttappade som doneras, säger Anna Livia Löwendahl-Atomic. Annars kommer ju den kunskapen också att gå förlorad så småningom. Den största delen av muesumets samling är dold och större än du kan föreställa dig,

även om den inte tar någon plats. Där kommer dina nobjects hamna om du inte donerar dem till muesumets arkiv, ifall de inte är historiskt viktiga. Då hamnar de istället i historieböckerna. När jag ber Anna Livia välja ett favoritbidrag av alla hon hittills har fått in, förklarar hon att hon inte riktigt tänker så. Jag är intresserad av helheten. Men jag har märkt att människor mest bidrar med abstrakta saker. Jag har inte fått in så mycket sockor och paraplyer som jag trodde. När vi besöker ett museum är det ofta de vardagliga tingen som är av intresse. Tänk om vi hade ett arkiv med alla forntida saker som vi inte känner till, det som har gått förlorat nu. Som självutnämnd muesumdirektör ser Anna Livia det som en fördel att hon är oorganiserad. Arkivet riskerar själv att försvinna, så jag ser det som min största uppgift att ta hand om det. Paradoxalt nog är min glömska, min brist på organisationsförmåga och mitt brustna hjärta de kvalifikationer som behövs. Om jag var mer organiserad hade jag nog blivit chef för ett vanligt museum istället. Projektet kan låta krångligt till en början, men det är en fascinerande

tanke att man i framtiden kommer kunna ta del av vardagliga saker, ideal och idéer som existerat i vår samtid. Vem som helst kan besöka det fysiska arkivet i Berlin. Där kan du hitta mig arkivera nobjects. Dina förlorade hattar och halsdukar, ditt förlorade förtroende för politiska system, minnet av en kropp, ditt gamla ego, dina förlorade telefoner, dina framtidsplaner, ouppfyllda önskningar och det svar du aldrig fått, säger Anna Livia.

Bakvända fotografier, nya vinklar
Förutom det fortlöpande projektet vi nyss pratat om, sysselsätter sig Anna Livia också med andra diverse projekt. Bland annat arbetar hon med att lyfta fram baksidan av gamla fotografier, där folk ofta gjort noteringar för att minnas vad fotografierna föreställer. Även här ligger hennes fokus alltså på att ändra vårt synsätt och perspektiv. För varför skulle baksidan av ett fotografi vara mindre relevant än framsidan? Jag kallar dessa för otohpggraphy. De är bakvända fotografier där jag visar spår av de fotograferade människorna genom att delvis skära ut deras silhuetter. Otohpggrafierna blir därför i 3D, där de bakvända människorna nästan trillar ur bilden.

Jag hoppas på att arrangera om hela världen skruv för skruv, även om ingen kommer märka om jag lyckas.

Man får inte se framsidan. Det väcker en väldig nyfikenhet. På baksidan står ofta datum, platser, kanske ett namn som här hamnar i fokus. Jag stämplar varje bild med det nummer de har i samlingen. Jag ser otophografierna som en del av muesumets materiella samling. De är delar av personliga historier som vi inte känner till, fragment av oidentifierade personers liv. Dessutom håller baksidan av fotografier på att gå förlorat i vår digitala tid. Jag har samlat på mig otophografier sedan 2005 och har nu hundratals.

För ett tag sedan hittade Anna Livia gamla vackra filmstjärnekort av tyska filmstjärnor. Hon visste inte vilka de var, vilket fick henne att fundera över berömmelse och människans jakt på det.

Om jag slår upp en skvallertidning har jag ingen aning om vilka kändisarna är, säger hon. I mina ögon ser alla likadana ut, precis som på de tyska filmstjärnekorten. Hole of fame är ett projekt där jag har tagit bort filmstjärnornas ansikten men känslan av glamour finns kvar. Hur många av dessa kändisar kommer att kommas ihåg om tusen år?

Kartor med utskurna landdelar

På samma sätt arbetar Anna Livia med att skära ut landdelar ur gamla kartor.

Nu för tiden är det svårt att gå vilse. Vi kan zooma in nästan vad som helst på Google maps var vi än är med våra telefoner. Mina kartor utforskar istället det outforskade. Med löften om mytiska varelser och exotiska förlorade världar, och fantasins idé om muesumet som en frånvarande närvaro.

Vägen till konsten

Anna Livia växte mer eller mindre upp på Konstakademin, eftersom hennes mamma gick där när hon var barn.

Hon tog ofta med mig dit när jag var barn och hon inte hade barnvakt. Min pappa hade ett galleri i Uppsala som hette Galleri Löwendahl. Den konstnärliga banan har alltid legat nära för mig.

Hon gör inte konst för att få uppmärksamhet och är därför inte intresserad av vilken respons hennes projekt får.

För mig är konsten ett sätt att relatera till världen. Det är som att andas, och jag kan inte hålla andan länge. Men visst är det positivt att få bra respons och bli förstodd.

Jag frågar Anna Livia, med tanke på att muesumets fysiska galleri ligger i Berlin, om hon tror att människor är mer öppna för sådant där.

Det kan hända att svenskar är lite mer reserverade än t.ex berlinare och engelsmän, säger hon. I London behöver jag bara ställa mig i ett gatuhörn med det portabla muesumet, så väller det in bidrag. I Sverige tittar människor mest bort och skyndar förbi, om det inte visas på en offentlig plats. Jag tog nyligen arkivet till Art supermarktet i Kulturhuset i Stockholm tidigare iår.

Då vågade människor ta del av det och visade stort intresse.

En skruv mot en annan

Sedan 2006 lämnar Anna Livia ett dolt spår av sin existens på platser hon besöker, genom att byta skruvar. Hon började med att ta bort en skruv från en före detta älskares hus i London, och la den i en liten låda. Sedan bytte hon en skruv på en restaurang mot den från hans hus, därefter den skruven mot en skruv på ett annat ställe.

Det här projektet kommer pågå tills jag dör. Den sista skruven blir i min gravkista. Varje gång jag byter ut en skruv skriver jag ner en nyhet från den dagen och något personligt. Projektet heter This Too Shall Pass, vilket är en mening som kan vara uppmuntrande eller deprimerande beroende på ens situation. Jag hoppas på att arrangera om hela världen skruv för skruv, även om ingen kommer märka om jag lyckas.

Nya projekt

Anna Livia Löwendahl-Atomic har nyligen påbörjat en serie events som heter Kairos "A window of opportunity for something special to happen at the muesum Berlin." Tanken är att varje fredag låta andra konstnärer

ställa ut i Berlins muesumfönster. Utställningarna är inte planerade i förväg, utan organiserar sig själva på sätt som inte kan förutspås. Vilka faktorer som spelar roll vet vi inte. Det kan handla om rätt tid på rätt plats, en viss stjärnkonstellation, att känna rätt människor, tur, chans eller öde. Namnet Kairos kommer från den grekiska mytologin. Kairos betyder ungefär 'det rätta ögonblicket'. Kairos var också en gud. Om man fångade hans hårpiska kunde man stoppa tiden och fånga möjligheter. Ibland blir kanske fönstret tomt. Då blir det istället 'A window of lost opportunity at the muesum Berlin.'

Läs mer: themuesum.org, loewendahl-atomic.com

Jessica Johansson

Mohammad

Mohammad är tre inte fullt så unga män med god musikalisk bakgrund, var och en har solokarriärer och en lång rad samarbeten bakom sig innan de fann varandra i den här konstellationen. Nikos Veliotis debuterade på skiva 1999 tillsammans med London Improvisers Orchestra, men har också spelat musik av Iannis Xenakis och Cornelius Cardew; hans skivor med eget komponerande har varit drånande. Coti K. släppte sin debut-ep "Theros" 1994 och har sedan dess samarbetat med bl.a. Tuxedomoon och komponerat, gjort installationer, producerat skivor m.m. ILIOS står för de smärtsamma, djupa bastonerna som drånar och som skapar mycket av Mohammads "sound", något han utvecklat under flera år, inte minst live, där hans elektroniska konserter varit uthållighetstester för öronen även för de mest hårdade recensenter, har jag förstått. ILIOS har både en lång diskografi bakom sig och ett innovativt förhållningsätt till sitt skapande: ljudkällan till stycket "Teleregataj Hundoj" var t.ex. fjärrstyrda leksaksbilar och 2009 framförde han ett verk där motorn i en Lancia Y10 stod för ljud-materialet, kombinerat med vibrationstester i en VW Kübelwagen, en militärbil som tillverkades åren 1938–1945. Redan 1992 gjorde han också förslag till förvrängda melodifestivalslåtar på samlingen "Eurovision-Otravision".

Det är alltså tre välmeriterade tonsättare/musiker som bildar Mohammed och har släppt tre album så här långt under det namnet: "Roto Vildblomma" var debut-cd:n 2010 som var ljusare och något lättare (näja) än det tredje och nu aktuella albumet, LP:n "Som Sakrifis" (anmäld i förra numret), med dess tunga, mörka, skräckinjagande drones suggerande, högtalarelementen fick hela rummet att vibrera. Andra albumet, "Spiriti" (2011), var något så imponerande som en trippel-lp, men här får musiken utrymme att växa, även om det är mörka, brutala utväxter som låter som en stråckkvartett där tiden nästan stannat, musik som skapar en oförmåga att placera ljuden och källorna. Många artister och komponister lämnar efter sig drånande musik som man minns, som är en ljudmatta som döljer världen för en stund, men få gör det avtryck Mohammad gör, intryck som balanserar i hjärnan mellan halvorna långt efter det att pickupen lämnat vinylen.

Först litet bakgrund, cv och dna, bakgrund, varför ni började jobba tillsammans – och varför valde ni "Mohammad" som gruppnamn?

Mohammad är Nikos Veliotis (cello), Coti K (kontrabas), ILIOS (oscillatorer/tongeneratorer). Vi har, var och en på sitt håll, varit aktiva i mer än tjugo år som soloartister och medlemmar i andra grupper och konstellationer. Vi har känt varandra

i en evighet och vi har haft parallella projekt på gång mellan oss. Vi har känt att det funnits en sorts underliggande energi i många år, nästan som vore det ödet, vi har på något sätt utgått från att vi en dag skulle samarbeta, på något sätt. Vi växte upp och kände varandra i Aten. Veliotis och Coti har alltid haft Aten som bas, men ILIOS höll till i Spanien i nästan femton år, så, tekniskt, erfarenhetsmässigt och geografiskt sett, kunde vi inte startat Mohammad tidigare. När ILIOS flyttade till Aten för fyra år sedan tog det inte lång tid att starta projektet – men det hade aldrig kunnat ta form för femton år sedan, eftersom det är ett resultat av det ljudutforskande vi gjort på egen hand under alla dessa år, en mix av vår erfarenhet, vår gemensamma humor och vårt behov av att leverera en ljudmässig upplevelse som inte har något mål men som kommer till oss, helt naturligt, som ett flöde.

Namnet Mohammad är inte valt av något särskilt skäl, det är bara ett väldigt vanligt namn som inte betyder något för oss, men som samtidigt inte är likgiltigt. Men ingen underliggande mening, om du undrar. Inspirationskällorna för musiken ni skapar?

Det mesta av vårt utforskande kretsar kring intermodulations-distortion så det är definitivt vår huvudsakliga ljudkälla. Längst ut åt andra hållet finns också en möjlig känslomässig ljudkontext och då kan inspirationskällorna vara ändlösa. Ta till exempel vår musikaliska "tradition" och försöken att ljudmässigt avkoda andra kulturer och så vidare... Den största inspirationen för Mohammad är däremot det nödvändiga i att fortsätta göra musik tillsammans. Vad var tanken bakom "Spiriti", att ge sig hän över tre lp?

"Spiriti" är vårt andra album, det första var "Roto Vildblomma". Allt vi gör rör sig hela tiden mot det okända, "Roto Vildblomma" kan man nog säga fokuserade på

"Vi har känt att det funnits en sorts underliggande energi i många år, nästan som vore det ödet, vi har på något sätt utgått från att vi en dag skulle samarbeta, på något sätt."

intermodulationsdistortion med anspelningar på andra strukturer vi jobbar med, och trippel-lp:n "Spiriti" var en naturlig uppföljare på samma tema, men några steg längre ner i de okända delarna av Mohammads själ. Formatmässigt är CD helt ok, men vi kände att en vinylutgåva (som blev omfattande: tre lp!) skulle passa albumets stämning bättre eftersom det skulle kräva en riktig ljudanläggning att spela upp det på – och så skulle vi slippa att folk (även om det givetvis är deras val) lyssnade på albumet genom usla datorhögtalare eller så... Vi är stolta över "Spiriti", hur slutresultatet blev i alla sina delar och albumet kan med lätthet ses som Mohammads ljudmässiga budskap.

Titeln på debutalbumet, "Roto Vildblomma", är delvis på svenska, något skäl, några kopplingar till Sverige eller Skandinavien?

Nej, ingen egentlig koppling till Skandinavien. Det handlar mer om det språk vi använder i våra titlar och omslag. Det är en sorts icke-språk i den bemärkelsen att vilket ord som helst från vilket språk som helst kan finnas med i vilken mening som helst när som helst... Det skapar tillräckligt med kaos, men är också väldigt tydligt (åtminstone för oss) på en semantisk nivå.

Vad säger det nya albumet, "Som Sakrifis", om Grekland av idag eller är er musik fri från kulturella och, inte minst, ekonomiska konnotationer?

Vi kan ärligt talat inte påstå att det nya albumet säger någonting alls. Vi har ingen ambition att leverera någon form av budskap, dra slutsatser eller berätta något med vår musik. Det som finns i musiken är en sorts fysisk och känslomässig tanke om den "ordfria" rymd som ljud är. Men, det är klart, vi lever i det grekiska samhället så våra känslor är kanske inbäddade på en omedveten nivå i musiken. Så, fri från kulturella eller ekonomiska konnotationer?

Svaret är ja och nej!

Jag skulle etikettera det nya albumet som kammarmusik och har anmält

det tillsammans med annan samtida konstmusik – vad är er etikett?

Vi sätter inte etiketter, det rör oss inte. Kammarmusik (någon har till och med döpt oss till "chamber doom"), seriös konstmusik, ljudkonst, experimentell musik, folk får döpa vår musik till vad man känner för. Vi trodde det skulle låta bättre om vi spelade på operan, men när vi spelade med sunn o))) på en stor rockarena häromdagen, kändes det som vi kan passa in i olika sammanhang och att vi inte kan finnas under bara en etikett. Det nya albumet är också ett steg bortom – eller, ännu hellre, en förlängning av, "Spiriti". Vi har tagit med andra ljudelement, som till exempel en kör, och det är mindre fokuserat på intermodulationsdistortion. Skivan är (precis som alla våra skivor, egentligen) vad som kommer upp till ytan och dagsljuset under en viss tid av utforskande, vi skriver hela tiden på två–tre möjliga skivprojekt samtidigt. Några kommer att resultera i ett album, men det är bara en bråkdel av vårt arbete.

Hur är reaktionerna på er musik live? Dags för ett besök i Sverige?

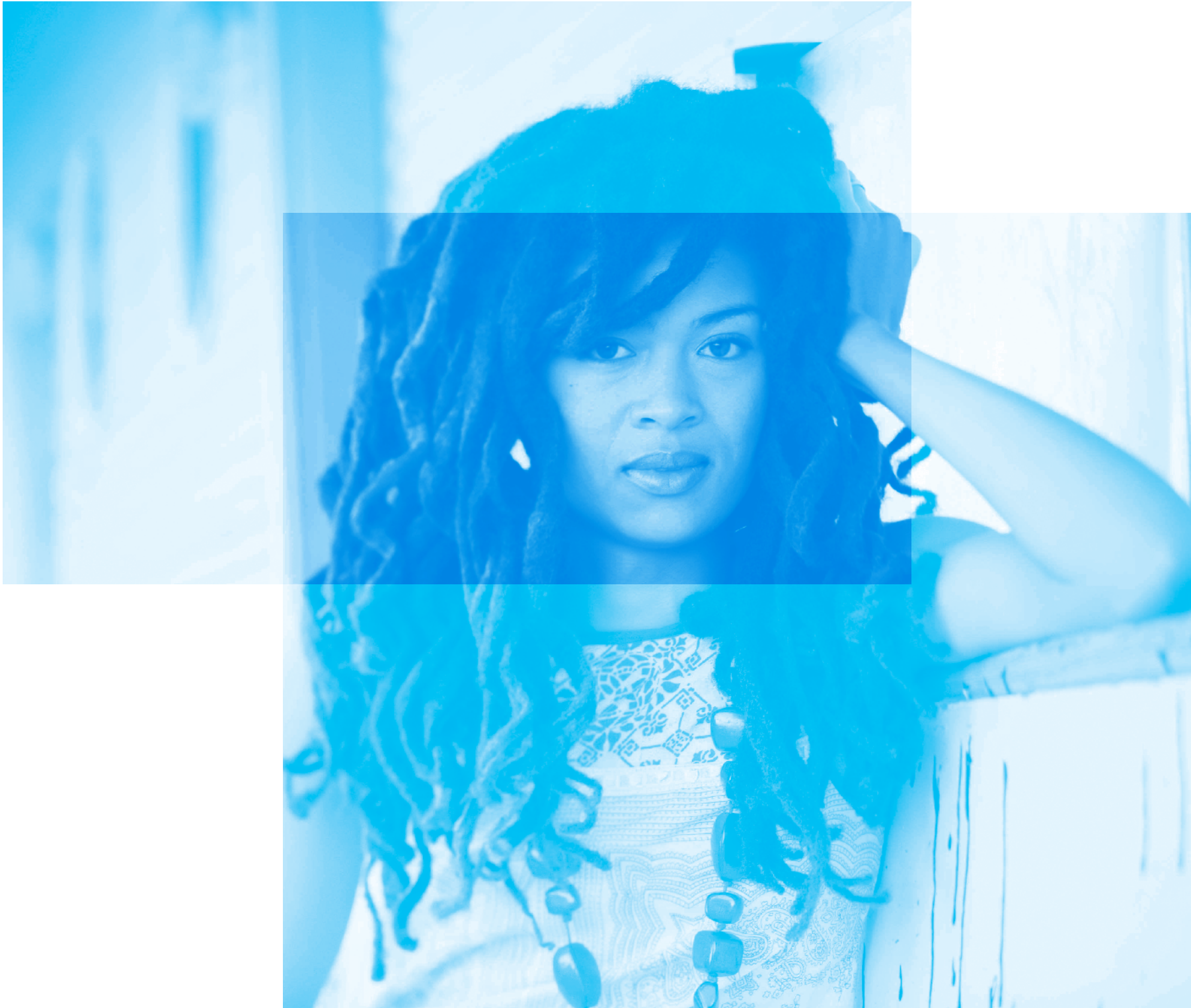
Vi har spelat nära Sverige (på andra sidan bron, i Danmark!) och vi har folk som följer oss i Sverige, så vi vill definitivt spela här snart. Publikreaktionerna har alltid varit fantastiska och att spela live är det vi tycker bäst om. Vårt sound är verkligen levande och varje konsertlokal gör ljudet unikt, så att spela live är en utmaning vi villigt antar.

Hur ser framtiden ut för Mohammad?

Det finns mycket på gång. Vi planerar en serie Mohammad-album på samma koncept, det första är redan nästan klart. Bortsett från det projektet är framtiden enkel för Mohammad: göra musik och uppträda live.

Jan-Erik Zandersson

Valerie June

Valerie June gör musik som hon själv kallar för Moonshine Roots Music, en mix av blues, folkmusik, gospel, soul, appalachian och bluegrass. Det var den musiken som präglade hennes uppväxt i Humboldt Tennessee, en timme från Memphis och två timmar från Nashville. Valerie June ser ut som en modell men har en röst som låter sprungen ur bomullsfälten i 30-talets södern. Hon har en egen gitarrstil och lirar ukulele och banjo.

Det är inspirerande att se en stark kvinna spela på det sätt du gör. Känns det som att du representerar ett antal olika nivåer i samhället?

Ja, jag företräder nog flera samhällsnivåer. Du kallar din banjo för "baby" – vem har varit den mest inflytelserika banjospelaren för dig personligen?

Min favorit-banjospelare är Elizabeth Cotten. Hon kommer från arbetarklassen och är den absoluta definitionen av en superstjärna i mina ögon. Om jag kunde skriva och spela så bra som hon... Ta våra största divor Adele och Beyoncé... de har inte en chans, jag hade i princip gjort vad som helst för att kunna plocka banjo så bra som hon gör. Den kvinnan har genuin stjärnstatus. En av dem som producerade din kommande debutskiva har arbetat med artister som Sinead O'Connor. Du har inte funderat på att skaffa hennes frisyr?

Haha, du den dagen kommer säkert! Drack du och dina vänner mycket hembränt i din ungdom?

Nej, aldrig. Jag drack min första och enda riktiga månsken med Smoky Mountains låtskrivare, Patty Bryan. Hennes make spelade fiol för Norman och Nancy Blake. Jag träffade honom när jag plockade låtar på Blakes "bondgård". Norman Blake är den bästa levande gammaldagsgitarristen jag har hört! Med Nancy på cello är det himmelskt. Patty Bryan är den första kvinna och kollega som lärde mig älska country och bluegrasslåtsskrivande.

Du sa "Där jag kommer ifrån spelar människors hudfärg stor roll, men när man börjar spela musik så har den ingen betydelse längre". Tror du musik har förmågan att bryta ner osynliga gränser?

Jag det gör jag. Kalla mig en drömmare. På din första "Workin' Woman Blues" sjunger du: "I ain't fit to be no mother, I ain't fit to be no wife yet. I been workin' like a man, y'all. I been workin' all my life yeah." Skulle du säga att detta är en korrekt beskrivning av ditt liv hittills och dina känslor till livet?

"Workin' Woman Blues" är en lovsång till kvinnor, kvinnor som säger: Jag är beredd att arbeta för

det jag vill uppnå här i världen. Jag vill verkligen ha allt det goda i livet, och om det innebär långa dagar och att jag måste arbeta tio gånger så hårt som en man för att hålla hushållet igång, så kalla mig gärna en dålig mor och dålig fru. De flesta tvingas hur som helst att arbeta på något sätt. Det spelar egentligen ingen roll vad du jobbar med, det viktiga är att älska det du gör och att du vet att ditt arbete ger kärleksfull frukt. Tillverkar du fortfarande tvål och säljer? Tror många skulle tänka sig att köpa en sådan produkt!

Vilken härlig fråga! Jag älskar att göra rengöringsprodukter och kläder. Ge dig bara till tåls... Du började din karriär i byggbranschen! Min far äger ett byggföretag. Han tog oss med till sitt arbete när vi var små och vi fick hjälpa till med det vi kunde när vi växte upp. Min mamma tog hand om mycket av pappersarbetet så hela familjen arbetade tillsammans. Vi fick dessutom betalt. Jag lärde mig att spara och arbeta för att så småningom kunna skaffa saker som jag ville ha. Har du många kvinnliga kollegor? Det har funnits några på vägen; Mrs Geraldine är en jag minns.

Det fanns också en intressant kille som heter Mr Red. Han var mycket gammal. Han gav oss alltid Laffy Taffy godis. Vi älskade honom. Han var bokstavligen en röd man. Hans hud verkade ha alla färgnyanser som en människa kan ha, i små fläckar som såg röda ut på avstånd.

Du arbetade med några av de största genom tiderna på nya skivan. Hur var det att arbeta med Booker T och hans hammond?

Booker T. Jones är en verkligt vacker person. Jag älskade att arbeta med honom!

Kommer du till Sverige och spelar snart?

Jag hoppas att ni alla kommer att få se och höra mig i Sverige mycket snart. En vän och en av mina favorit-singer-songwriter, Michaela Schmit, kommer från Sverige. Vi träffades i Memphis och sjöng tillsammans en säsong. Hennes röst är så vacker.

Lars Yngve

Avett Brothers

Ur spillrorna av varsitt inte överdrivet framgångsrikt rockband reste sig bröderna Scott och Seth Avett, slog sina påsar ihop under det givna namnet Avett Brothers och påbörjade vägen mot toppen under blygsamma förhållanden. Idag dussinet år senare är deras band ett av de absolut hetaste som går att uppbringa, och det gäller inte bara inom det folkrockiga countryfacket där de i huvudsak huserar. Under demonproducenten Rick Rubins överinseende har de tagit ett stort steg mot de högre skikten på de amerikanska topplistorna, och det är troligen bara början. Blir det som vissa experter förutspår, kan bandet mycket väl bli “the next big thing”.

Men det vill jag ärligt talat bara ska hända om det gör det på ett naturligt sätt, betonar Scott Avett. Jag vill inte låtsas vara någon annan, om vi lyckas ska det bara vara på grund av att det vi gör är bra. Vi måste ställa oss frågan om vi gör det här för att folk ska gilla oss eller för att vi vill göra bra konst. För mig är svaret givet, jag kan alltid åka hem och föda upp kycklingar istället.

Scott krusar ingen, och både han och brodern står bokstavligt talat kvar med fötterna i myllan hemma i North Carolina. De har aldrig närt några rockstjärnedrömmar. Istället har de bara fokuserat på musiken. Följaktligen tycker de bara det var bra att det tog dit innan genombrottet kom. Därigenom kunde både identiteten och soundet förfinas utan inblandning från utomstående.

Om någon annan kommit in tidigare i bilden och

börjat tycka hade vi förmodligen blivit styrda i en riktning som inte varit vi. Nu är sådant ok eftersom vi lärt oss delegera. Men det tog oss fyra, fem skivor innan vi fixade det. Innan dess hade ingen försökt tala om för oss vad som säljer, ingen brydde sig.

”Varje sång kräver full uppmärksamhet, och den principen är vi lojala mot.”

Men det gjorde Rick Rubin. Han både producerade och skrev kontrakt med er 2008? Var ni inte oroliga att han skulle försöka förändra er?

Nej, inte alls. Oftast när vi har en konversation med honom föreslår han något, men han låter oss alltid avgöra själva. Han försöker aldrig tvinga på oss något. Så den största skillnaden mot tidigare har nog trots allt varit att vi spelat in i en bättre studio. Vi har inte behövt stressa och har kunnat befria oss själva från budgetbegränsningar.

På era senare album, inklusive det

senaste, The Carpenter har ni snyggat till och breddat ert sound rätt kraftigt. Har det varit ett medvetet drag eller något som kommit av sig själv?

Vi har alltid velat vara ett bra band, men det var vi faktiskt inte i början. Då var vi både irrationella och otåliga. Jag kan förstås fortfarande tycka om

Så är det. Vi uppfostrades i en lantlig arbetarmiljö där vi tog hand om kycklingar och grisar samtidigt som vi pushades att gå på college. Allt var en del av våra familjerelationer. Så länge man har stödet hemifrån får man också hjälp att klara av saker. Vi har kastat oss ut och vågat gå hela vägen, och den attityden kommer ut i musiken också.

Fast även om ni nu kommer från den här trygga bakgrunden kan det väl ändå finnas en viss oro för att tappa greppet om tillvaron?

Yeah, jag kan oroa mig för det ibland. Jag vill inte driva bort och gå vilse i en existens på resande fot. Det kan bli för mycket av det goda. Visst vill jag ha det också, men mitt hemliv är väldigt etablerat, och det måste jag påminna mig själv om. Jag måste säga nej till mig själv ibland eftersom en del beslut jag tar kan skada mig. Man kan likna det med en trädgård. Om man inte sköter den kommer det att bli en tilltrasslad röra av alltihop.

Peter Eliasson

Whitesnake

”I Deep Purple tror jag aldrig vi mötte några fans alls. Sedan i Whitesnake bjöd vi in vem som helst efter spelningarna ända tills det blev för crazy.”

Gamla långlivade rockhjältar dör aldrig. De bara tynar bort i dimmorna efter ett onyttigt leverne när berömmelsen försvunnit. Eller också så överlever de alla trender, flyttar ut på landet och förstärker sin ikonstatus. Fråga bara David Coverdale som i närmare två decennier spenderat större delen av sin lediga tid hemma i Nevadaiddyllen Lake Tahoe med sin fru och tllika stora kärlek Cindy, son och två katter. Men det ena goda behöver inte utesluta det andra. För på samma gång har sångaren sett till att Whitesnake gått en ny intensiv vår till mötes genom flitigt turnerande och två oväntat väl mottagna comebackalbum efter en lång tystnad.

Ja, det där är alltid svårt att förklara för folk, kommenterar frontmannen. Många undrar varför jag fortsätter med bandet, men saken är den att jag aldrig skulle göra det om jag inte verkligen ville. Att sätta mig i en situation där jag gjorde det bara av ekonomiska skäl skulle inte fungera i mitt fall. Sedan gjorde vi i och för sig bara nittioåtta gigs förra året, men jag vill inte slita ut mig. Jag är ju trots allt sextiotvå ha ha.

Fast det vore förstås ändå lögn att

hävda att David ligger på latsidan. Senaste albumet Forevermore generar alltså konsertförfrågningar såhär ganska exakt två år efter releasen, och bandet hänger på. Sångaren karaktäriserar läget som “Den välkomna återkomsten del 2,” och syftar därmed på den senkomna comebackskivan Good To Be Bad från 2008.

Sedan är det också glädjande att de två senaste skivorna vare sig är storslaget överdrivna som åttiotalsgrejorna eller så organiska som det vi gjorde i början även om de positiva elementen från den tiden finns kvar. Saken är nämligen den att om något inte är relevant för mig längre kan jag inte göra det. Om jag inte känner något blir det bara ett arbete. Det är ju trots allt meningen att det här ska vara “fucking fun”.

Som nya liveskivan Made In Japan till exempel? Yeah, vi hade inte gjort någon festival i Japan sedan 1984, så när vi fick ett generöst erbjudande av arrangörerna av Loud Park Festivalen ställde vi upp. Då gick vi också med på att de visade tre låtar på tv. Men då sade min manager “Varför inte bara spela in alltihopa?” Sedan tittade jag på upptagningen efteråt, och den såg fantastisk ut. Så plötsligt hade vi ett nytt skönt projekt att jobba med.

Men då återvände du hem till Lake Tahoe och din hemmastudio? Ja, vi höll på och mixa där hela förra året. Egentligen har jag aldrig velat ha studion hemma, men det är en härlig mansgrotta med biljardbord,

darttavla och internet. Det har förresten blivit mycket internet på sistone. Vi håller på mycket med socialt nätverkande och vi har introducerat Whitesnake-tv. Så jag har blivit en fullfjädrad näthora.

Tala om stora förändringar? Ja, jag växte upp i en helt annan tid. I Deep Purple tror jag aldrig vi mötte några fans alls. Sedan i Whitesnake bjöd vi in vem som helst efter spelningarna ända tills det blev för crazy. Men det här är första gången som man kan interagera med vem som helst i världen. De här människorna sprider ordet om Whitesnake, det är ett fantastiskt samarbete. Och om någon är ett arsel blockerar man dem bara ha ha.

Det är som synes en i vanlig ordning uppspelt, glad, öppenhjärtlig och icke att förglömma ytterst professionell David Coverdale jag har på tråden. Han pratar om olika aspekter av Whitesnake, sitt “fantastiska hemliv” och säger att Lake Tahoe är en av hans mesta favoritplatser i världen. Men han liksom alla andra har även en allvarlig sida, och någonstans blir det tydligt att han börjat tänka på refrängen. Bokstavligt talat.

Jag kan inte ha sorg och elände i mitt liv. Jag tar det som det kommer, det är naturens sätt att göra det på. Jag ser så många av mina kollegor som inte kan släppa taget, men jag är väldigt medveten om min ålder. Och oavsett hur glamoröst det jag gör än kan verka, så är det ändå en väldigt tröttande existens.

Var det därför du bara lade ner verksamheten 1990 efter ett antal extremt framgångsrika år? Ja, och det kändes inte alls svårt. Jag hade arbetat non stop i fyra år. Jag var utsliten och höll på att ta ut skilsmässa. Allting var så förvirrande, jag behövde ta en paus. Det hade både varit otroligt tröttande och otroligt givande, men jag ville inte göra det längre.

Peter Eliasson

Tom Prahl

Illustration:
Per Lundström Gardh

Fotbollsminnen

Efter ett anfall av nostalgi och fotbollsabstinens plockade jag fram några dammiga dvd:s och såg ett par avsnitt av Max Lundgrens underbara bok Åshöjdens BK som filmatiserades på 80-talet. Det blev ett kärt återseende med alla de välbekanta figurerna med ”Bagarn” i spetsen liksom några av dåtidens stjärnor som Tore Cervin och Micke Rönnberg, jag sedermera träffat åtskilliga gånger.

Undertecknad har efter 40 år i fotbollens tjänst, varav 20 år på elitnivå, pensionerat sig. När man ser filmen om Åshöjden är det ofrånkomligt att göra jämförelser med dagens fotboll. Fotboll idag på elitnivå är underhållning, och i de stora fotbollsländerna en miljardindustri. Det är långt ifrån den romantik som Åshöjden speglade. Några fler jämförelser behöver egentligen inte göras. Det som framförallt sysselsatte mina tankar när jag återsåg Åshöjden var minnen från min egen barndom och uppväxt ute på Österlen.

Jag kan inte påstå att jag föddes i en fotbollsfamilj. Betgallring och höskörd var viktigare ting att uträtta än att sparka på en boll. Jag hade dock en farbror som var framgångsrik högerytter i Lunnarps BK och som hade spelat YA-cup final inför 4800 åskådare. Kan ni tänka er denna publikanstormning på en småklubbsmatch på Österlen idag? Det hände sig sålunda därför ganska ofta att hela familjen stuvades in en grön Opel Rekord för att åka och titta på farbror. Jag kan väl ha varit en fyra-fem år när jag satt och dinglade med benen på de träbänkar som kantade planen. En gång trillade jag av bänken rakt på linjemannen. När jag skamset reste mig sade linjemannen. ”Kan du inte sitta ordentligt påg”?

Jag minns första gången jag nickade på en fotboll, det var på ängen hos Jalle-Kal-Svens. Det kom en hög lyra och jag bestämde mig för att nicka. Det burrade i hela skallen men gjorde inte ont. Huvudspel blev också min starkaste gren när jag sedermera sökte göra karriär som fotbollsspelare. Jag betraktades som lovande under min ungdom, och en gång skrev Ystads Allehanda att jag var en blivande Nacka Skoglund. Man ska kanske tillägga att man på den tiden betraktades som en talang om man kunde trixa med båda fötterna... Jag blev aldrig någon ny Nacka men fotbollen gav mig oerhört mycket som ledare och tränare.

Hemma på gården närdes dock drömmarna om en proffskarriär. Grannpojken, som var åtskilligt äldre än jag, prenumererade på Rekordmagasinet, och när han läst ut tidningarna fick jag låna jag dem. Detta spädde på fantiserandet om en storslagen framtid. Problemet var att det inte fanns någon organiserad ungdomsfotboll i vår by. ”Envar är sin egen lyckas smed”, så all idrott förlades till- och runt gården. Ett sommarlov stod jag och flätade ”säckaband” till ett fotbolls nät. Eftersom jag hade skaffat mig en keps så fick jag vara Kalle Svensson – Helsingborgs tiger-målvakt. Lillebror sköt och jag kastade mig. Sorgen var dock monumental när jag en morgon kom ut och såg att mitt fotbollsmål låg i spillror med nätet ohjälpligt söndertrasslat. En av våra ardennerhästar hade slitit sig under natten och stått och gnidit sig mot målet tills det kollapsade.

På den tiden fick barn cykla på vägarna och någon cykelhjälms var inte uppfunnen. Det hände sig därför ofta att jag cyklade upp till idrottsplatsen. Mest för att

hoppa höjd i grusgropen. Den store idolen var Benke Nilsson som uppfunnit dykstilen och som slagit världsrekord i Stockholm genom att hoppa 2.12. En kväll kom jag dock att delta i seniorernas träning. Ja träning är väl för mycket sagt. De flesta spelade i sina vardagskläder och grannens pojke, som lånade mig Rekordmagasinet varje vecka, uppträdde i tråtofflor. Hur som helst så frågade man mig om jag ville vara med. OM, man ville! Jag ställde mig i målet. Det såg mest ofarligt ut tyckte jag tills jag fick grannpojken hårda ”tåfis” på näsan. Blodvite uppstod och där slutade egentligen min målvaktskarriär.

Mitt första minne ifrån en riktig match på ”min” idrottsplats var en uppgörelse i YA-cupen mellan Tomelilla IF och Onslunda IF. Onslunda hörde tillsammans med Baskemölla, Hedvigsdal, Vitaby och Vallby-Salarp till de sämsta lagen i botten på division 7. Tomelilla låg i div fyra. Just den här kvällen överträffade alla i laget sig och slog ut ”storlaget”. Inte minst den blott femtonårige målvakten Olle ”Soss”, var fantastisk och tog en straff. Han blev min första idol. Jag träffade honom i Lantmannaffären där han jobbade och det var stora ögonblick.

Efter matcherna stod man och hängde utanför omklädnadsrummet för att lyssna på alla kloka kommentarer. Kabyssen var väl inte mer 3 x 4 meter, så det var trångt. Där fanns Harry som kunde göra cykelsparkar och som var otroligt vig. Han körde motorcykel och passerade vår gård på väg till sitt arbete.

”Man drog bara byxorna utanpå de smutsiga tentaklerna och sedan gick man sin väg.”

Man såg när Harry kom för dammet på vägen rök. Han körde oförsvarligt fort och mina föräldrar var rejält förgrymmade. Där fanns också Inge från Gyllebo som spelade vänsterback. Han hade vita vristskydd och var glid-tacklingsexpert. Detta fick till följd att

han alltid var skitig på ben och lår. Trots detta såg man vare sig honom, eller de andra spelarna duscha. Man drog bara byxorna utanpå de smutsiga tentaklerna och sedan gick man sin väg. Inte så konstigt kanske: om man skulle duscha var man tvungen att pumpa upp vattnet med en ”ricke-pump”, och det var iskallt.

Min första riktiga match spelade jag när jag var tolv år. Det fanns ett sextonårs lag i föreningen och det fylldes med pågar från byn. Man tilldelades en gammal a-lagströja.

Den hade säkert inte blivit tvättad det sista året, så min mor förbarmade sig och tvättade den svettluktande tröjan. Tröjan räckte mig till knäna och ärmarna fick kavlas upp rejält. Som brukligt var fick de som kom in senast i laget börja på vänstertyttern.

Det gällde även mig. Jag minns inte resultatet i matchen. Sedan blev det lite ordning och reda i föreningen. Det kom en ny folkskollärare till byn som började träna oss ungdomar. Han var oerhört sträng i skolan och tack vare honom lärde jag mig att ”läsa läxor”, vilket jag haft stor glädje av senare i livet. Vi grabbar gillade honom ändå skarpt. Han deltog själv i träningen och varje gång han ville ha bollen hörde man ”psst-psst”. Det var hans sätt att kalla på bollen. När det var matchdags packade han in hela laget i sin ”folkabör”. Det satt och låg folk ovanpå varandra och i bagageutrymmet fick den minste plats. Undra vad dagens föräldrageneration sagt om en sådan transport? Resten är historia . I mina drömmar som liten fanns inte utsikten att bli tränare. Jag visste knappast vad det var, men så blev det. I går kväll såg jag Real Madrid avgöra i 88 minuten mot La Curuna. På bänken satt en surmulen Mourinho med benen högt i vädret. Jag tänkte på år 2000 när mitt Halmstads BK slog ut Benfica ur UEFA-cupen med en ung och arrogant Mourhinho vid rodet.

Tom Prahl

LIKT ETT SPRÖTT BLAD – ÄR JAG SKÖR OCH DARRAR I VINDEN

Idag känner jag mej liten.

Idag känner jag mej rädd – jag vet inte riktigt för vad men jag har en olustig, gnagande känsla.

Jag känner mej ensam, trots att jag är en ensamvarg som får svettningar av för mycket människor och för högt väsen...

jag behöver mycket egentid men

Jag önskar att någon vore här samtidigt som jag vill vara i fred... mina känslor rusar än hit än dit och jag får ingen fatt i dom.

Dom skenar - dom är vilda.

Jag skrattar jag gråter jag surar jag fnissar jag svettas, fryser -

jag har någon slags kaosartad paniköverskottsenergi som gör mej matt och orkeslös . Det är som om ingenting fungerar idag. Som om tiden gick baklänges och det jag planerar är försent redan innan jag tänkt det.

Jag slår i underläge. Mina vader värker efter att i hela mitt liv trampat på i uppförsbacke.

Idag känner jag mej liten - så liten att jag önskar mej en varm famn att krypa upp i. En trygg stickad kofta och stora mjuka händer som smeker min rygg och som lovar att allt ska bli bra.

Idag värker min diafragma, det pyr inom och jag vet att jag när som helst nu kommer börja gråta. Så många tårar inom som behöver få komma ut – som många nej, släpp, låt mej vara aj aj - som aldrig sades men som behöver sägas.

Idag är jag svag, skör och liten och jag tänker stanna inne med mej själv och gråta och skrika och vara så arg som jag behöver. Jag tänker slå i dörrar och sparka på stolar

ända tills jag känner mej styrkt av utbrottet och de tårar som rinner inte längre är sorgetårar utan tårar av lättnad, trötthet och styrka.

Sofia Rapp Johansson

SINGELBAREN

Treminutershimlar, svarta plastbitar på 45 varv, singlar som söker maka eller make, sjutummare fjärran bygg-arbetsplatser och hammare, men ändå lika hårdsläende. Skivbolaget Gaphals har en förkärlek för dessa rundade musikbärare och man blir nästan nostalgisk. Knifvens "Perstorp"/"Kliniken" är punkig rock med skön melodi och överraskande trumpet på b-sidan, Dalaplans "Ta mig när jag faller"/"Alcatraz" talar sitt tydliga språk om en røj minnande om Wilmer X på Fredmans i Malmö för länge sedan eller något åt det hållet (måste komma en live-lp snart!), Beasts "Devil's Throat"/"Buckle Up" får mig att tänka på sjuttioalets hårdrock med rivig röst, ännu mer gaphalsande i samma genre är Nights "Stand Your Ground" /"Hard Working Man" i ett AC/DC-liklt landskap, mer tungt gungande och riffvrig är Nocturnals "Until The Morning Light"/"Black Magic" och Niels Nielsen bjuder på retrosmåk-tande syntpop på "Shadow Twin" /"I'm Not Here". Byt bolag till skivaffären Rundgångs första släpp på egen etikett, en ep med busenkel pop med punkig attityd som har ett eget förhållande till Malmö på "Partyt är över"/"Världens sämsta kvarter"/"Inga mirakel"/"Jag har lärt mig leva med döden". Och du som tyckte Yasts debut-lp var väl mesig, prova deras debut-7":as b-sida, "Because Of You" – det krautiga drivet hade kunnat fylla en hel lp! Det behövs verkligen fler som står och hänger vid disken i singelbaren.

Jan-Erik Zandersson

NINA WIEMER

Jag åker buss. 3:ans linje från Värnhem till Centralen. Vid slussen stiger en man i 40-årsåldern på. Han har mörkt hår, svart skinnjacka och jeans. Han ser ganska alldaglig ut. Inga ärr som vittnar om ett hårt leverne. Inga insjunkna kinder eller mörka ringar under ögonen. Ändå vet jag.

På bussen får han syn på en kvinna som han uppenbarligen känner. Han sätter sig bredvid henne och de börjar prata. Jag vet vad de pratar om. Jag förstår vem hon är och deras relation. Jag har aldrig sett varken mannen eller kvinnan förr men ändå är jag helt säker. De pratar lågmält och kryptiskt men deras kroppsspråk avslöjar samtalsämnet. Så hör jag mannen säga: "jag har slutat med sub nu". Jag hade rätt. De pratar om droger. "Sub" är slang för Subutex. Slår man upp det i FASS står det "Substitutions-behandling vid opioidberoende". Ett receptbelagt ersättningsmedel för droger helt enkelt. Mannen och kvinnan pratar vidare om behandlingshem och diverse handledare innan kvinnan hoppar av och de skiljs åt.

Jag får ofta frågan om hur min uppväxt som barn till missbrukande föräldrar format mig.

Om sanningen ska fram så vet jag inte. Jag är inte så pass insiktsfull (än) att jag vid 26 års ålder kan se tillbaka på min barndom och se vad jag fått och vad som tagits ifrån mig. Ofta upp-täcker jag det på sätt som jag aldrig kunnat ana. Små förmågor som vittnar om min bakgrund. Som att jag utvecklat en hyperkänslighet för när folk pratar om narkotika. Jag kan inte sätta fingret på hur jag vet det, för det har inte med ord att göra. Jag har många exempel.

Som när jag var helt säker på att det pågick narkotikaförsäljning i hyres-huset intill mitt bara genom att ha sett två kvinnor stå och prata utanför ett fönster. Jag hörde inte ett ord som växlades och jag kan inte minnas något särskilt i kroppsspråket, men en tid senare kunde jag läsa i tidningen om en razzia. Och jag hade rätt igen. När folk ställer den där frågan om hur barndomen påverkat mig vill jag gärna svara att jag är starkare som människa. Jag vill komma med inspirerande ord och visdomar men faktum är att jag känner mig ganska normal. Kanske har jag inte tillräckligt med distans till ämnet än? Kanske kan bara tiden svara på vad som är arv och vad som är miljö?

Nina Wiemer

42° I SKUGGAN AV ETT TEMPEL

Sawasdee khap (Hej)! Sabai dee mai (Hur mår du)? Gin kao jang, mai (Har du ätit)?

Så hälsar man på varandra, i Thailand. Maten har en central plats här och alla äter hela tiden! Jag sitter just nu på restaurangen på ett hotell i Khorat (Nakhon ratshasima). Det är 42° varmt och jag befinner mig i den största provinsen i Thailand. Här börjar Isaan (Nordöstra delen). Den befolkningstätaste regionen, den fattigaste, den mest risodlingstäta och den roligaste! I Khorat; gör man stor ära i att lycka kommer inifrån, inte genom ägodelar. Det är omöjligt att se vem som är rik eller fattig.

Idag ska vi gå på den årliga "ya Moo"(Thao Suranari) - festivalen. Då firas "Lady Moo"; hon som räddade staden från Laoterna. Alla männen var ute i krig och bara kvinnorna var kvar i staden. "Lady Moo", bjöd då in de Laotiska soldaterna på middag (Gin kao yang, mai?), iklädda lite lättklätt! Soldaterna tackade inte nej till detta och några timmar senare, hade kvinnorna dödat alla soldaterna, med sina gömda svärd. Hennes man, blev på kuppen, utnämnd till borgmästare och "Lady Moo", satte ut Lotusblommor i floden, och där de hamnade byggde hon ett tempel till alla som hade dött. Detta firas varje år med skådespel, dansare (Pleng Khorat), som dansar och sjunger för din lycka (mot en enklare avgift) och en enorm marknad.

På tal om mat, så åt jag precis en "Pat mee Khorat", som en "pat Thai" (för de flesta Thailandsresenärer, fried noodles with shrimp), men mycket smakrikare, med smakgaranti (tycker du inte om den, så får du pengarna tillbaka), Khorat-borna är MYCKET stolta över sin matlagning.

Igår åt jag: soppa med småfåglar, dill och massor med Chilli, stekt groda, grillad kyckling, fantastisk grillad gris, Som-tam Khorat (Pappayasallad med rå sötvattenskrabba, rutten fisksås och jordnötter på toppen (mums!) och Larb (en frisk köttfärssallad) - gjord på rätt kött, smaksatt med grigalla och massor med lime och limeblad. Detta är livet för en matglad Skåning. Det du, "Nils-Ude", det skulle du testa!

Senaste veckorna, har varit mycket resande; vi har bland annat varit på det heliga berget: "Khao Kitchakut". Detta berg besöks varje år av miljoner Thailändare. Vi kom på en ovanligt lugn dag, bara c.a: 60000 besökare den dagen! Sist vi var där, var sista dagen på året (Hkao kitchakut, har bara öppet 3 månader om året, resten av året, kan man inte ta sig upp på grund av regn). Då kom det 500 000 - på ett dygn! Det är fyllt av munkar, shamaner och vanliga besökare. Det ligger på 1000 m.ö.h. och man körs de första 800 metrarna med specialutbildade förare med 4-hjuls-pickups. De sista 200 metrarna är till fots. Gamla som unga, tar sig upp. Det är tungt och luften är tunn! Sedan kan man, om man vill, gå runt toppen och titta på massor av olika sorters Buddhas och göra "Tham-boon" (att ge en symbolisk summa och önska sig, sin familj eller vänner, lycka). Varje Buddha eller ibland Gud, har en specifik uppgift: Familj, fertilitet, hus och hem eller helt enkelt mat och pengar.

Att besöka tempel eller heliga plaster i Thailand, är rofyllt, familjärt och lustfyllt, inte alls heligt på det viset som vi förknippar med religion. Det är helt enkelt skoj! Folk stojjar och stimmar, äter och njuter. Det är en folkfest!

Vi gjorde likadant: Vi gick hela rundan och sov sedan över i tempelbyggnaden tillsammans med 500 andra och vaknade till morgonbön, vid kl. 04.30! Sedan gick vi och såg den vackraste soluppgång jag någonsin sett!

Det var allt för denna gången. Ni firar påsk, vi firar snart Song-kran, det Tahailändska nyåret, mer om det i nästa nummer!

Oooo, dei ei hitt!!!!

/ Jonas" Oh, my Buddha!" Jonasson

Kalle Lind

Våra festligaste riksdagsledamöter: Margareta Sandstedt

FYRTIOTUSEN MILJARDER KRONOR

40 000 000 000 000

FYRTIOTUSEN MILJARDER KRONOR

40 000 000 000 000

FYRTIOTUSEN MILJARDER KRONOR

40 000 000 000 000

Kalle Lind fortsätter gräva i de där böckerna vi trodde var bortglömda. Efter att ha skrivit om människor det varit synd om, som gått till överdrift och har haft fel, har han nu gett sig på att kartlägga våra festligaste riksdagsledamöter. Boken ”52 festliga riksdagsledamöter” finns nu i en bokhandel nära dig. Här får du nöja dig med smakprov. I detta nummer: maxiräknaren Margareta Sandstedt.

När Sverigedemokraterna 2010 kom in i riksdagen – och inte minst en massa kommunfullmäktige – ställdes de inför samma problem som så många småpartier tidigare: de fattades folk. Alla de där grannarna och fotbollspolarna och gamla lumparkompisarna och hantverkarna som man råkade ha kvar i mobilen efter att de varit hemma hos en och bytt ett vattenlås försommaren -99, som petats in på vallistorna för syns skull, måste nu ringas upp och tillfrågas om de verkligen, på allvar, ville lägga tid och kraft på att sitta på möten och sammanträden och lyssna till debatter och argumentera och stå för sin åsikt. Påfallande ofta blev svaret ”nej för i helvete!”

På många håll i landet fick Sverigedemokraterna fler mandat än de kunde täcka med folk. På de flesta håll i landet fick Sverigedemokraterna fler mandat än de kunde täcka med dugligt folk.

Till och med riksdagsgruppen hade problem. Nog för att det fanns ett gäng hungriga unga lejon runt Jimmie Åkesson och Björn Söder, som hellre tog emot femtiofem papp i månaden för att kritisera massinvandringen än satt arbetslösa i Växjö, men det var påfallande mansdominerat. Av tjugo riksdagsmandat innehades sjutton av män. Mestadels män födda på sjuttioalet. Överlag iförda ljusgrå lammullströjor.

För att understryka att partiet inte bara bestod av unga män i ljusgrå lammullströjor såg Jimmie Åkesson ingen annan råd än att ringa in svärnor. Margareta Sandstedt är mor till Louise Erixon, kanslisekreterare åt Sverigedemokraterna och Jimmie Åkessons flickvän. Sandstedt hade tidigare suttit som sverigedemokratisk ledamot i Gävles kommunfullmäktige. Det fort-

satte hon att göra även efter att hon blev riksdagsledamot. Som partikamrat i kommunfullmäktige fick hon sin dotter, Louise Erixon. Louise Erixon fick också plats i Gävle landsting. Samtidigt som hon alltså var kanslisekreterare under Björn Söder.

Som sagt: ibland är det knepigt att hitta dugligt folk.

Margareta Sandstedt hörde till de ytterst få riksdagsledamöter som lyckades göra sig bemärkta i det ständiga bruset av utspel och debatter – som i sin tur ska konkurrera med apor som kissar sig själva i munnen på Youtube. Sandstedts claim to fame blev ett inlägg i riksdagsdebatten 10 februari 2011:

”Jag har en fråga kring EU:s strategi med elmarknaden. Jag känner mig orolig för den och har även tagit upp den tidigare i EU-nämnden. Och vad jag har kunnat sett här så har EU-kommissionen gjort beräkningar på vad den här strategin kommer att kosta. Och det är alltså 400 000 euro. 400 000 euro motsvarar ungefär, i svenska kronor, 40 000 miljarder kronor. Och det är väldigt mycket pengar.”

Åtminstone det sista – att fyrtio tusen miljarder kronor är väldigt mycket pengar – kunde nog de flesta hålla med om. Däremot lät omvandlingen från euro till kronor väl saftig. Fyra-hundra tusen euro borde rimligen bli fyra miljoner kronor. Vilket, när det handlar om el och EU, inte är särskilt mycket pengar.

Tungslintningen lades raskt upp i ett otal klippningar på just Youtube, där Margareta Sandstedt stod sig ganska bra i konkurrensen från de kissande aporna. Kombinationen av Sandstedts gravallvarliga uppsyn, hennes sneglande mot fusklappen

och siffrorna som bara fortsätter poppa fram ur henne – ”Fyrtio. Tusen. Miljarder.” – lockade raskt typ en halv miljon tittare (vad det blir i euro ska vi inte ge oss in på här).

Nu hörde det till saken att Margareta Sandstedt inte hade fullt så fel som det kunde verka. I en osignerad artikel på Sverigedemokraternas riksdagsblogg reddes begreppen ut: ”Sandstedt räknar alltså inte fel utan vad det handlar om är att hon sa 400 000 Euro när hon egentligen skulle ha sagt 4000 miljarder Euro.”

Hon räknade alltså inte fel. Hon sa bara fel. Slutsiffran var rätt, och just den här gången var det faktiskt poängen.

Den där elstrategin som det hela handlade om beräknades faktiskt kosta fyrtio tusen miljarder kronor, visserligen fram till 2050, men fyrtio tusen miljarder kronor är onekligen ”väldigt mycket pengar” även om det sprids ut över några decennier.

Också Aftonbladets webb-tv erkände, något motvilligt, att en Sverigedemokrat inte hade haft fullt så fel som det hade verkat. Intressantast i det reportaget är dock Sandstedts svar på reporterns fråga.

REPORTERN: ”Var det nån som reagerade där i riksdan på att du sa fel summa?”

SANDSTEDT: ”Nej, det är ingen som har reagerat på det.”

Ett påstående som väcker liv i flera gamla misstankar: 1) riksdagsledamöter i gemen är inte så haj på räkning, 2) riksdagsledamöter i gemen lyssnar inte så noga när andra pratar, 3) riksdagsledamöter i gemen lyssnar särskilt onoga när Sverigedemokrater pratar.

FORTSÄTTNING FRÅN FÖREGÅENDE NUMMER...

Min favorithobby är att rita och att läsa, bägge lugna verksamheter, som inte precis skapar nya vänner.

Jag slår fast att papper och penna är världshistoriens bästa uppfinning, fullt i klass med elden och hjulet. Mamma är hemmamamma och fixar måltiderna i vårt hem. Vi dricker Ovomaltine, och äter Eterna och Raketost till frukost och till sist en matsked fiskleverolja. Pappas kokkonst begränsar sig till vissa ägggrätter, t ex stekt ägg.

Jag drar slutsatsen att kvinnor är mycket bättre än män på att laga mat. Jag funderar aldrig på om det är så de vill ha det. Pappa sysslar med rättvisa på jobbet. Jag går på fågelskådnings-turer i gryningen med en kille som heter Janne Hansén. Han tycker det är väsentligt att markera vem som är starkast i klassen och slår därför ut en tand på Lasse Hedlund när Janne som ny kommer till vår klass.

Janne och jag blir kompisar trots att jag inte har samma inställning till att vara starkast som han har. Jag vet inte vad det blev av honom. Han lär ha bytt namn till Jan Guillou. Jag får en erfarenhet: Om man ständigt framhåller sig själv, kan det hända att folk blir irriterade.

Nu uppstår en ny musikalisk valsituation: Tommy eller Elvis? Tommy Steele var engelsman och litet rufsigt pojktaktig. Elvis Presley var amerikan och farligare och med mycket motorolja i sitt svarta hår.

Jag var en liten renhårig typ som aldrig gjorde något dumt. Alltså höll jag på Tommy. Föga anade jag vilket världsnamn Elvis skulle komma att bli. En vit man som knyckte de svartas musik – kan det bli annat än bra?

TOMMY:
I got a handful of songs to sing you.
I got a handful of songs to sing you.

ELVIS:
Wip-bop-a-loom-a-blop-bam-boom.
Tutti frutti, oh Rudy, tutti frutti, oh Rudy,
Wip-bop-a-loom-a-blop-bam-boom.
I got a gal named Sue.
She knows just what to do
She runs it to the east
She runs it to the west
She's the gal I love best.

Tutti frutti, oh Rudy, tutti frutti, oh Rudy,
Wop-bop-a-loom-a-blop-bam-boom

Jag drog slutsatsen att en stor konstnär inte behöver vara snäll och hygglig, och att kvinnor ofta attraheras av banditer. Jag beslöt mig för att bli bandit.

Den här bilden föreställer en skscoutsnipa, en flatbottnad eka med fyrkantigt sprisegel och en handfull sjöscouter ombord. Vi hade kul när vi svetsades ihop under tio dagar i Stockholms skärgård i regn, blåst och flödande sol.

Kanske mognade jag här till samarbetsmänniska.

På kvällarna ett sprakande lägerbål i havsbandet med allsång från Halta Lottas krog till Angels watching over me. Och åter ett musikaliskt val: Beatles eller Rolling stones?

BEATLES:
You think you lost your love,
Well, I saw her yesterday.
It's you she's thinking of
And she told me what to say.

She says she loves you
And you know that can't be bad.
Yes, she loves you
And you know you should be glad.

She loves you, yeah, yeah, yeah,
She loves you, yeah, yeah, yeah
And with a love like that
You know you should be glad.

ROLLING STONES:
Jag kan inte erhålla någon tillfredsställelse.
Men jag försöker och jag försöker
och jag försöker.
Jag kan inte erhålla någon tillfredsställelse.

Den här kampen vanns enligt mig av the Beatles, eftersom de var mycket roligare än de härjade Stones. 1983 träffade jag Mick Jagger i en intervju och ställde då den snillrika frågan: "Who were the greatest, the Beatles or the Stones?". Han skrattade, klappade mig på axeln och sa: I don't care!

Jag vidhåller dock att Beatles var mångsidigare och roligare. Märker ni hur säkert omdöme jag börjar få?

Tonårstiden var en tid när naturen skojade med mig. När jag var som mest osäker och komplexfylld, då tyckte naturen att det var lämpligt att placera finnar överallt i ansiktet på mig. Vilken bra idé!

Jag var fortfarande blyg och hämmad och visste inte vad man pratar med tjejer om. På skoldanserna i aulan var vi ett litet gäng som drack ljummen Coca Cola i ett hörn och aldrig kom oss för att bjuda upp, som det hette.

Ack försuttna tillfällen! Ack tappade sugar! Ack självförebåelser! Ålskog för min del hörde till det teoretiska.

En vacker dag uppträdde jag i aulan i vår skola. Jag skojade och imiterade Evert Taube. Det fanns de som skrattade. Plötsligt hade jag gjort en svindlande upptäckt:

På scenen behövde jag inte vara blyg! I rollen kunde jag vara hur modig som helst! Detta skulle hädanefter bli min musik!

Vid denna tid kommer jag för första gången i kontakt med visan VILDANDEN. Jag visste inte då vad ordet pekoral betydde. Denna visa visade vägen.

Det är alltså en and som har ordet: En afton vi summo så tysta i säven, och plötsligt förnummo en båt, där i stäven en jägare stod. Han sökte vårt blod.

Och se på minuten det blixtrar och brinner.
Min make är skjuten,
Hans hjärteblod rinner.
Jag manade då till flykt våra små.

Ja, det går inte så värst bra för de små. Andmamman hittar dem aldrig. Men hon är likväl inte hämndlysten mot den hon kallar mördaren:

Må vem det blir givet att mördaren löna ej straffa så kallt att han mister sitt allt.

Av denna visa lärde jag mig fördrag-samhet och en insikt om hur sjöfåglar resonerar.

Vart jag mig i världen vänder ser jag toleranta änder.

Här är en bild från Tolkskolan i Uppsala. Där hamnade jag av en slump – slumpen i lumpen – efter att jag hade tagit studenten. Det är en kompis som sitter där till vänster och låtsas vara sovjetisk tillfångatagen officer.

Och där till höger sitter jag och låtsas vara svensk officer och förhørsledare. Jag kommer strax in på ämnet opera, för i våra rollmanus står det att fången är knäpp tyst tills samtalet kommer in på opera.

Vad lärde jag mig av året på Tolkskolan? Ryska språket. Och att ryssarna är människor ungefär som vi. Och att man kan få vänner för livet i lumpen.

Mitt övriga liv tror jag kan sammanfattas med orden RRV, Dramatiska Institutet, Barn 1, SVT, Barn 2, SVT, Barn 3, Sveriges Radio, kongresser, debatter, seminarier, Stockholms Stadsteater, kåserier, föreläsningar, Barnbarn 1, 2, och 3.

Nu kan jag äntligen besvara frågan BLIR MAN KLOKARE MED ÅREN?

Mitt första svar är HURSÅ?

Mitt nästa svar är NEJ.

När det gäller mig själv, kan jag säga att jag ännu inte är riktigt klok.

Tack för ordet!

Jonas Hallberg

Porträtt:
Pernilla
Hägg-
Nordström

MÅLERIET – EN FÖRBRUKAD KONSTART!

Tänka sig, en så enfaldig mening! Bättre och mera felaktigt kan det knappast sägas. Dagens tongivande konstetablissemang, bakom sina akademiska och institutionella murar, lever i arvet efter "det post-moderna tillståndet" under det sena 1900-talets decennier, då en ny intellektuell elit, "ett nytt tänkande" tog över. Så tillkom installations- och konceptkonsten som nya begrepp och ett nytt "gränsöverskridande avantgarde" intog konstscenen. Ur idé- och konceptkonsten uppstod de växande textmassorna kring "det nya tänkandet" där allt kunde utpekas och betecknas som "konst". Texterna betonade den intellektuella och filosofiska "processen". Ett exempel på vokabulären: "En objektindifikation av icke-objekt karaktär i en frånvarande institutionell situation, med klar sonid, icke-personrelaterad indikator." Dessa texter för tankarna till gamla vitsiga propåer som t ex "ingenting och knappt det", eller "varken bättre eller sämre, snarare tvärtom".

För att uppfylla sin självpåtagna roll som avantgarde och bevisa konstens gränslöshet i "samtiden", - måste nya chockerande idéer "bringas i existens" som den nya konsttermen lyder. Det spekulativa expanderade. Foto, film, video, musik, ljussättning, koreografi och uppträdande blandas nu i allkonstverk och presenteras som "performance" – en ny konstart. Man behöver bara tänka på vad som innefattas i begreppen opera, dans och teater för att inse att detta inte är något nytt. Det som skett är att elektroniken och alla dess landvinningar har intagit den nya konstscenen, men principen är densamma.

Likaså är det en missuppfattning att idéer och tänkande skulle vara något nytt för "samtidskonsten", detta har alltid varit en fundamental del inom alla konstarter.

Ursprungligen har ordet "konst" uppkommit ur begreppet "kunna". Målarkonsten fordrar således att utövaren behärskar de optiska, tekniska och formella problemen, liksom inom de övriga disciplinerna som t ex arkitektur, dans, teater, musik och litteratur.

När nu målarkonsten begåvats med ett frågetecken, är det med argumentet att det tillhör en föråldrad tradition och förbrukad teknik. Bildkonsten - "konsten att måla", har en mångtusenårig historia, ända tillbaka till grottmålarnas fantastiska bildvärld. Visserligen talas det nu om måleriets återkomst. Men vad det handlar om är den nya institutionella akademismen som utvecklats under de senaste decennierna, där man betonar ett "undersökande" förhållningssätt och en ironisk distans till måleriet som konstart.

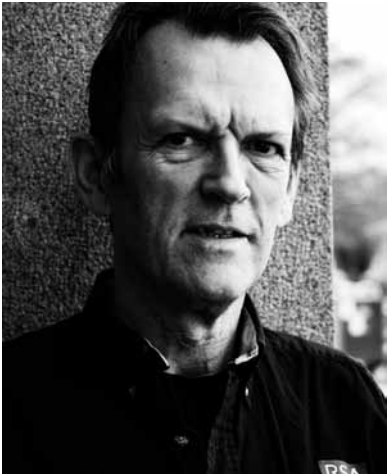
Det enkla är det svåra sägs det! Att framställa och utveckla färgstoffer och bindemedel har i alla tider varit något av en vetenskap. Vetande och kunnande i förening. Och så den enkla iakttagelsen att människan – redan som barn – alltid velat göra bilder, ge form och gestalt åt sina upplevelser. Målarkonsten är ett språk, en av många kulturyttringar, som inte är hjälplös utan en "kontext".

Nu är det så att den yttre verkligheten och vårt mentala liv hänger samman! Det är spelet mellan dem som formar vår uppfattning om världen och som alltid utgjort bildkonstens förutsättning.

Låt mig avsluta med några ord av Albert Einstein, där han säger att " det är genom studiet av naturen och kosmos, dess skönhet, genialitet och rationalitet som vi kan hoppas nå en djupare insikt om tillvaron." Värt att begrunda.

Gerhard Nordström

Thomas Millroth

Fikapaus

En snickares uppgift är att snickra så snyggt och slätt som möjligt så att bygget håller eller bordet står. En billackerare får din bil att blänka. Så tänker jag gärna, när jag beundrar skickliga hantverkares konst. Inte minst, när jag drar på mig någon av mina skräddarsydda kavajer, som jag äger eftersom jag har lyckan att ha en sväger med detta yrke.

Få känslor är så härliga som dessa. Tänk er någon av dessa snofsiga och malliga tillställningar som då och då drabbar alla. Jag var på en sådan för ett tag sedan, jag var på sådana tidigare. Och var gång kunde jag tänka, att här är människor som är vana vid slikt, som gärna vill imponera med självsäker hållning och snorkigt tal. Då gäller det att ha en hållbar mask. Att inte hela min uppväxt och bakgrund skapar åt mig ett sånt där spontant håll i marken, som jag läst om senare tid. Ja, ni vet killen som gått och lagt sig och så öppnade sig marken så att han försvann med sång och allt. Sådana håll är det gott om i de sociala sammanhang, som skapats i tradition och av överklass för att cementera klasskillnader. Där vill jag inte drulla ner. Maskerad således. Hållbar persona. Hur går det till? Jo, kläder. Jag har använt vid tillfälle en för mig omsydd smoking från 1929, tung som bara den, härligt tyg, äkta siden, då känner jag mig korrekt och ointagbar, där jag kan kolla snobbarnas enklare plagg med banal skärning. Jag kan vara säker på att ha finare skor, snyggare kavajer, dyrare rock. Då är jag nöjd, glider förbi alla djupa håll, kan uppföra mig, strö litet konversation omkring mig. Som man gör.

Se där hur hantverk av bästa kvalitet skyddar mig. Under senare tid har jag undrat om det är detta som är konstens uppgift? Konstens roll skulle vara att skapa dessa skal, denna perfektion?

Naturligtvis tror jag inte det, annars skulle jag inte ha ställt frågan. Tanken skulle inte ha fallit mig in, i stället skulle jag gapa av beundran över någon ganska stor petigt tecknad realistisk teckning, gärna med en symbolisk eller kanske rentav sentimental titel.

Nej, med undantag av den fantastiska Gunnel Wählstrand (slå upp!) är detta inte alls min tekopp. Jag gåspar åt detta slags ambitioner. Självt var jag duktig på det i gymnasiet och så fick jag A i teckning också. Stort A alltså. Det får flit. Men varför?

Jag har mina favoriter, det har någon kanske redan märkt - åjoh! Till dem hör inte bara knastriga improvisationsmusiker men också många bildkonstnärer. Jag vill passa på att tala om teckning, eftersom det är en art som nu syns mycket, gudskelov, men som gärna misstolkas. Precis som måleri. Släta ytor, flit, närhet till fotografi. Det har blivit ett mått. Beror det på publiken, eller rättare sagt köparna, som vill ha handfasta kvaliteter att hålla sig till. Precis som jag skrev ovan. Det gäller att ha en perfekt mask i det sociala spelet. För tänk om det kommer någon som tar konst på allvar och börjar snacka om Roland Barthes, Gilles Deleuze eller har läst något spännande i Nya Upplagan eller Paletten. För att inte tala om tidskriften Const. Då är det tryggt att ha ett verk där det går att hänvisa till perfekta kopior, exponeringstider, perfektion och yta. Det går utmärkt att gömma sig bakom. Som mina handsyddas skor eller tunga vackra smoking. Där känner man sig trygg. Men det är ett sätt att smita undan det jobbiga småpratet, inte att undvika seriösa snack om Gud, islam eller döden. För att ta tre aktuella ämnen.

Och som jag ser det är det inte konstnärens uppgift att tillverka dessa välgjorda ytor. Hantverksskicklighet är aldrig i vägen, det försäkrar jag, men det ska mer till. En bra teckning, tycker jag, är något annat än glansdagar och perfekt tecknade flätor. Ja, ibland är denna stoffliga yta till och med bara ett skal, den där känslan av kropp inunder, den är borta. Då saknas något.

Nu återvänder jag till mina kulturfavvisar. Jag måste ha nämnt henne förut, Linnéa Carlsson, absolut en av all time high i min värld. Då detta skrivs har hon just avslutat en fantastisk utställning på Krognoshuset i Lund.

Apropå teckningar visade hon ett par märkliga sådana. Vad vi ser är Napoleon Bonaparte, som tagit med sig hustru Josephine på utflykt i kriget. Det är paus i skjutandet och de tar sig var sin välförtjänt kopp kaffe. Kopparna är utsökta, sådant där tunt porslin, som verkar kinesiskt och vars ekon kunde ses ända in på 1900-talet. Min mormor hade sådana tunna koppar, där man nästan såg kaffet tvärsigenom de vackra sjuttonhundratalsmönstren à la chinoise. Det gällde att hålla i det lilla örat på koppen med tumme och pekfinger för att inte bränna sig. Sådana koppar dricker vårt franska par ur. De står på en borg, det är vackert, de ser ut som dåtida turister i en pittoresk vy. Sådana som avbildades i tidens böcker där främmande landskap avbildades med svärmisk beundran; den unga romantiken var modet för dagen. Den vackra Josephine har en utsökt empireklänning med litet extra rysch på grund av sin ställning.

Både Napoleon och Josephine poserar inför våra ögon som om vi var med dem, en kompis som kunde avbilda dem. Jag kan föreställa mig Linnéa Carlssons förtjusning, då hon gjorde dessa teckningar och fick sina berömda modeller att posera och se henne rakt in i ansiktet. Stilla, ett litet ögonblick till, så är jag klar!

Det är underfundig humor i turistens fotspår. Men jag tänkte hoppa över turismens problematik just nu och koncentrera mig på dessa två teckningar.

Naturen svajar rytmiskt i bakgrunden, sjön ligger stilla. Murverket är litet naivt återgivet. Sten för sten men ändå med något slags syntetisk syn på det hela. Och Linnéa vet vad hon gör.

Jag fastnar gång på gång vid Josephines hand. Det här tar tid, säger hon till tecknaren, och håller koppen krampaktigt. Det bränns, hon håller fast. Och se där, hur konstnären finner just den där punkten som är så viktig i en bild. Den som skiljer gott från bäst.

I dag hyllas alltför ofta det studerade, som jag nämnde förut, men det är den där detaljen som är farlig, detta är bildens stora oväntade håll. Dess punctum, för att tala med Roland Barthes. I hans bok om fotografi, "Det ljusa rummet", ger han en rad exempel just på detta. När jag ändå håller på med Napoleon väljer jag följande citat ur boken:

"En dag för rätt länge sedan fick jag se ett fotografi av Napoleons yngste bror Jérôme (1852). Jag sade då, i en förundran som sedan dess levt kvar i mig: 'Jag ser de ögon som såg kejsaren.'"

De ögon som sett kejsaren, den hand som blivit spänd av att hålla en kaffekopp. Där finns en laddning som lyfter bilden långt över det allmänna hyllade studiet. Hon kan detta Linnéa Carlsson. Hur många gånger har hon inte förvånat mig. Den fungerande stenslungan, laddad, i skala 1:1 som var hennes examensarbete från Konsthögskolan i Malmö. Den mörka klockpendeln i en silo som avvek från minutslagen. Alltid denna lilla detalj, en förskjutning, också utanför bilden, som ständigt lyfter dem över den perfekta konstruktionen. För Linnéa Carlsson är säkert en av de mest handskickliga konstnärer jag träffat! Men hon är oändligt mycket mer än så.

De två teckningarna av Napoleon och Joséphine kompas av ett urverk från 1700-talet. Tiden slår skevt, tiden slår, påminner mig om att före och efter dessa ögonblick hon har fångat, bilder av utflykt, tillfällighet och brutalitetens tillfälliga idyll, där finns något helt annat. Turismen, för att åter antyda den, har också ett före och efter, utanför och innanför.

Dessa på ett vis naiva, lyriska teckningar, skulle jag tveklöst placera bredvid en Axel Nilsson eller Hilding Linnqvist. Det är en lätt skevhet, denna plattthet, denna troskyldighet som bedrar, som inte håller kvar blicken vid uniformsdetaljer, tygkänsla, naturromantik eller vad ni vill ha för

ytligheter, detta är vad som utmärker en sann mäster-teckning. Som dessa.

Det är inte förbjudet med historier i och kring konst. Berättelsen här är att Josephine strax upptäcker vitklädd österrikisk trupp som närmar sig, varpå kaffestunden får ett tvärt slut och paret får fly hals över huvud.

Så skall konst vara. Vi ska vara beredda att fly hals över huvud från våra föreställningar, idéer, tankar. Och det är den där punkten som öppnar. En hand som håller, varför håller hon så hårt, har hon redan sett, anat hört. Precis som vi borde se, ana, höra.

Att se något som träffar en i något förväntat. En detalj, varur det hela växer. Det är något helt annat än att lägga kalkerpapper på omvärlden.

Konst görs icke för att väcka beundran.

Det visste med säkerhet Franz Kafka, för så här skrev han i "Beskrivning av en strid":

"Knappt hade vi kommit ut i det fria, så överfölls jag uppenbarligen av en anmärkningsvärd munterhet. Jag lyfte på benen, lät lederna knäppa. Jag ropade ett namn tvärs över gränden, som om någon vän just smitit runt hörnet från mig. Jag kastade hatten högt upp i språnget och fångade åter övermodigt upp den.

Min bekant gick oberörd bredvid mig. Han höll huvudet böjt. Han talade heller inte.

Det förvånade mig, ty jag hade räknat med, att hans glädje skulle göra honom stollig..."

Stollig var ordet. Det blir inte jag av petiga kopior av omvärlden.

Just nu sitter jag och skriver en ny bok om den store Lage Lindell. Här finns många tillfällen att reflektera över teckning och måleri. Och min glädje blir stor, då jag upplever hur denne numera inte helt ihågkomne konstnär verkligen lyfter sig ur sin tid. Han sade: "En ständig osäkerhet är helt enkelt livsluft för en målare. Samtidigt märker man att var man kommer i samhället väntas en attityd av säkerhet som verkar löjligt förljugen." Lage Lindell – slå inte upp men vänta på boken i stället i juni.

Men se förbi de glättiga ytor i konst och kultur varmed på sin höjd betraktarens narcissism kan tillfredsställas.

Illustration: Linnéa Carlsson

Rebecka Bülow

Hippie eller hemlös?

När turister i San Francisco undrar hur vissa uteliggare kan ha exklusiva North Face-ryggsäckar får de svaret att de är "frivilligt hemlösa" - unga med hippie-stil som har läst för mycket Kerouac och trotsar en välbärgad bakgrund för hobo-livet. Andra säger att "frivilligt" hemlösa är ytterst få. Frågan är om de alls finns? Om inte, varför har myten skapats?

Jag har bott en månad hos Carol som bor bara ett kvarter från den kända hippiekorsningen Ashbury/Haight. Precis som på 60-talet ligger marijuanaröken tung och flickor går med blommor i håret.

De som sover på Haight Street förundrar mig. De ser inte lika hungriga ut som uteliggarna i Buenos Aires, staden där jag bodde innan. De sitter inte lika hopkrupna och frusna som Stockholms gators tiggare. De hänger i gäng, de har väldigt stora ryggsäckar, de är unga och de åker skateboard. Vissa har glänsande elgitarer.

En bekant förklarar för mig efter en yogaklass att det finns en strömning av människor som vill testa på "det riktiga livet"; de vill avsäga sig materialismen och vara uteliggare i San Francisco - en roll som tiotusentals människor varje dag kämpar för att få lämna.

När jag kommer hem berättar jag för Carol vad jag har fått höra. Hon är arg på att uteliggarna inte plockar upp efter sina hundar, något som alla andra i kvarteret pliktskyldigt gör. Hon säger att de som har renrasiga hundar kanske är "frivilliga" uteliggare. Vi undrar vilka dessa "frivilligt" hemlösa egentligen är? Är de många? Utnyttjar de resurser

som är till för de som har blivit hemlösa ofrivilligt? De hemlösas närvaro är påtaglig; det sover människor vid Carols dörr och jag kan inte gå till kiosken runt hörnet utan att bli erbjuden some weed, young lady?, så jag börjar utforska saken. Till att börja med vill jag veta mer om den generella situationen för hemlösa i staden.

Raphael House ligger i Tenderloin, San Franciscos fattigaste kvarter. Amanda Heier förklarar att Raphael House "mångsidigt hjälper familjer som är hemlösa eller har extremt låg inkomst". Jag träffar Amanda på hennes ljusa kontor på Raphael House's tredje plan. Våningarna under rymmer kök, matsal, läxhjälpssentrum, lekrum och bostäder. Amanda är en prydligt klädd kvinna i trettioårsåldern och har jobbat på Raphael House i två år. Jag frågar henne om hon tror att jag skulle kunna urskilja de hemlösa på gatan.

"Nej, särskilt inte familjerna. De försöker skydda sina barn", svarar hon.

Mandy läser från ett papper med statistik om vad som i USA är de vanligaste anledningarna till hemlöshet: "Avsaknad av boende till överkomliga priser, extrem fattigdom och våld i hemmet."

När hon talar från egen erfarenhet säger hon att substansmissbruk också är en vanlig anledning. Enligt Amanda har hemlösheten bland familjer ökat med 22 % i San Francisco på ett par år till följd av den ekonomiska krisen. Jag frågar om det även har lett till ökat statligt stöd.

"Ja, men inte mycket." Mandy påpekar att Raphael House dock är helt privat finansierat. "Nu håller ekonomin på att återhämta sig. Här ser vi en ökning i finansiellt stöd."

Hon säger att särskilt från den unga generationen verkar villiga att skänka pengar. Det tror hon hänger ihop med att unga inte litat särskilt mycket på staten.

Om det är något som Mandy önskar sig från staten så vore det reformer för att se till att det uppstår billigare boenden som inte ligger långt ifrån skolor och arbeten.

"I vår underbara stad San Francisco finns det inte boende till överkomliga priser."

Jag promenerar några kvarter bort från Raphael House till Anthony's, ett härbärge med lunchservering. Det luktar fuktigt och skramlar som i en skolmatsal. På menyn står kyckling-

gryta, ris och sallad. Mandariner (som vissa av lunchgästerna plockar på sig i stora byxfickor), bröd, vatten och tranbärsröd saft är tillbehör. En fjärdedel av salen är avspärrad, reserverad för "barnfamiljer och kvinnor".

Jag slår mig ned vid ett av borden. En sliten man i tjock svart jacka frågar vem jag är och vad jag gör.

"Åh, skriver du?" mullrar han, "vad bra, för jag har en livshistoria att berätta."

Wesley pratar och pratar - om tiden som soldat i Kambodja, om sin son, om att han egentligen vill gå och hämta sina väskor med sprit. Han verkar må uselt. Håret ser inte ut att ha tvättats på

röka. Han är nykter, till skillnad från Wesley, men minst lika pratsam.

"Varför stoppa i sig massa droger när världen är så vacker?" säger han och spärrar frågande upp ögonen.

Bob bor på ett härbärge. Han berättar om Kung Carl Gustav XVI och Ragnar, de enda två svenskar som han säger sig ha träffat (även om han bara såg kungen på håll).

Bobs glasögon saknar ett glas. Han har silverringar på alla fingrar. Under vårt samtal kommer det fram att Bob gillar träd och potatis. Om det är något han har lärt sig under sina 83 år så är det hur man på nolltid gör ett delikat potatismos.

Bob har kört Taxi. En gång skjutsade

hemlösa? Jag promenerar tillbaka till Haight/Ashbury och Buena Vista Park. I parken hänger ett yngre kompisgäng. Jag känner igen dem – en av killarna, Raven, brukar sova med två katter på Page Street. När jag promenerar förbi honom tidigt om mornarna snarkar han med Dr Martens-kängorna placerade bredvid sin militärgröna sovsäck. Men de vackra katterna är alltid vakna och följer mig med sina gula blickar.

Jag slår mig ned i det solvarma men fuktiga gräset mellan Raven, Katie och katterna. De skämtar torrt, nästan bistert med varandra och det tar en stund innan de börjar inkludera mig i samtalet. Katie huttrar av köld och tar på sig en till tröja under jeansjackan. Raven använder ordet "hippie" om dem. Jag vet inte om det är skämt eller allvar, men det gör mig illa till mods. Begreppet innebär för mig en viss glamour – sex, droger och rock en roll - men Katies tillvaro verkar enligt vad hon berättar snarare vara fem barn, dålig ekonomi och kyla.

"Jag var tvungen att flytta för en man förföljde mig. Han hotade att han skulle döda mig."

Hon talar om sin före detta pojkvän i Austin, Texas. Att hon flydde till just San Francisco berodde på att hon hade varit där förut. Under sina fyra år här har hon bott på flera olika ställen, bland annat på gatan. En period hade hon ett rum för sig själv och sin yngsta dotter på ett härbärge för ensamstående mammor.

Raven kommer från Pennsylvania. Hans familj bor kvar där men han har ingen kontakt med dem. När Katie kom till Haight Street var han den första hon träffade.

Matthew och slår sig ned mellan

oss. Han har en svart fleecetröja och brunt hår i en hästsvans mot axeln, som en av katterna hoppar upp på. När han får höra att jag är journalist säger han:

"Har du hört om kyrkan på Duboce Street som hade ett soppkök för hemlösa? Några i grannskapet runt omkring försökte få dem att sluta med verksamheten... de påstod att den lockade fler hemlösa till området."

Matthews berättelse hör ihop med en mentalitet som Amanda pratade om:

"Det finns föreställningar om att hemlösa bara är lata och väntar på gåvor. Det finns många skadande stereotyper som jag tror kommer från människor som inte riktigt förstår vad det är som orsakar hemlöshet. Vi (personalen på Raphael House) arbetar ju med människor i extrem fattigdom, inte bara de själva är fattiga utan deras familjer har varit det i generationer; de har ofta upplevt institutionaliserad diskriminering och har ofta psykologiska- och drogproblem."

Matthew vill inte tro att alla har fördomar. "Förmodligen är det bara några få individer som är sådär jobbiga."

Men fördomarna är utbredda, det har jag själv märkt. Bilden av att det finns "frivilligt" hemlösa kommer kanske ur dem. För om de hemlösa är det av fri vilja så slipper man hjälpa dem.

Eld helt utan rök är det dock inte, enligt Amanda: "Sanningen är att vi har en subkultur av unga som romantiserar kring hobo-kulturen. De tågluffar över landet och försöker uppleva hobo-livet. Men de är verkligen i minoritet."

Amanda säger att hennes erfarenhet är att den stora majoriteten av de hemlösa ungdomarna faktiskt är hemlösa och att många av dem är djupt drogberoende. Hon framhäver att situationen inte bör skyllas på individen utan på håll i samhällets skyddsnät.

"Dessa ungdomar är en signal för att vårt system har misslyckats."

Jag lämnar parken för att gå tillbaka till Carols hus. På Haight Street ser jag ännu en flicka med blommor i håret och batikkläanning. Runt omkring mig fortsätter droghandeln och sovandet i portar.

"Det finns föreställningar om att hemlösa bara är lata och väntar på gåvor."

ett par veckor och han har en sårkompress fasttejpad mellan de grova ögonbrynen. När han börjar förklara hur han hittat sina föräldrar döda i en blodpöl protesterar den rullstolsbundne vithårige mannen till vänster om mig.

"Please, man, jag försöker äta här!"

Wesley ser trumpet på honom, reser sig ostadigt och går.

Den vithårige mannen heter Bob. I vardera näsborre har han en slang som leder till en syrgastub på ryggen. Han ber mig flera gånger att aldrig någonsin bli beroende av cigaretter och är stolt över att han själv har slutat

han Rwandas president.

"Jag är galen, men jag gillar det. Det håller människor jag inte tycker om borta", säger han och skrattar.

Det är inget tvivel om att varken Bob eller Wesley tillhör de "frivilligt" hemlösa. Det tror jag inte heller att den allvarlige mannen bredvid oss som läser Margret Atwood medan han tuggar gör. Bob påstår att vissa med bra kontorsjobb kommer och åter på Anthony's, bara för att det inte kostar något. Men att man läser Atwood, har hela kläder och rakad haka betyder inte att man inte kan vara hemlös.

Var hittar jag då de ökända "frivilligt"

N. Chomsky

Noam Chomsky är professor emeritus i lingvistik och filosofi vid Massachusetts Institute of Technology i Cambridge, Mass. Hans senaste bok Gaza in Crisis är skriven tillsammans med Ilan Pappe.

Översättning:
Lotta Askaner Bergström

Kan civilisationen överleva kapitalismen?

Det finns "kapitalism" och så finns det "verkligt existerande kapitalism".

Termen "kapitalism" används oftast för att beskriva USA:s ekonomiska system; med statliga ingripanden i allt från subventioner för kreativt nytänkande till försäkringspolicyn för banker som ansågs vara "för stora för att gå i konkurs".

Det är ett starkt monopoliserat system som alltmer minskar tilltron till marknaden: Aktievärdet i de 200 största företagen har stigit markant på tjugo år, rapporterar massmedieforskaren Robert W. McChesney i sin nya bok "Digital Disconnect".

Nu används termen "kapitalism" för att beskriva system där det inte finns några kapitalister: till exempel det arbetarägda konglomeratet Mondragon i Baskien, eller arbetarägda företag i norra Ohio som ofta stöds av konservativa. Båda diskuteras i en intressant publikation av ekonomiprofessorn Gar Alperovitz.

"För mig verkar det omöjligt att civilisationen skulle kunna överleva verkligt existerande kapitalistisk demokrati."

Det finns till och med de som använder ordet "kapitalism" om den industriella demokrati som John Dewey, Amerikas ledande socialfilosof, förespråkade under sent 1800-tal och tidigt 1900-tal.

Enligt Dewey borde arbetarna vara "herrar över sitt eget öde i industrialismen" och alla institutioner borde kontrolleras av allmännyttan, även produktionsmedlen, varuutbytet, tidningarna, transport och kommunikation. Annars, menade Dewey, kommer politik alltid att vara "storföretagens skugga kastad över samhället."

Den stympade demokrati som Dewey kritiserade har trasats sönder på senare år. Numera är kontrollen över staten koncentrerad till dem som ligger i den absoluta toppen på inkomstskalan, medan den stora majoriteten praktiskt taget har berövats sina medborgarliga rättigheter. Det politisk-ekonomiska system som USA har nu, är ett slags plutokrati (de rikas välde) som ligger långt ifrån demokrati, om vi med demokrati menar politiska system där folkviljan har stort inflytande.

Frågan om kapitalism är förenlig med demokrati har debatterats ingående under lång tid. Om vi håller oss till verkligt existerande kapitalistisk demokrati, så kan frågan fullständigt besvaras: de är i grunden oförenliga.

För mig verkar det omöjligt att civilisationen skulle kunna överleva verkligt existerande kapitalistisk demokrati, och den hårt nedbantade demokrati som blir följd. Men kan då en fungerande demokrati förbättra läget?

Vi stannar vid det mest omedelbara och kritiska problem som civilisationen står inför: miljökatastrof. Politiken och den allmänna meningen går vitt isär, vilket är vanligt i en verkligt existerande kapitalistiska demokrati. Skillnaderna mellan den politik som förs och vad folket tycker, undersöks i flera artiklar i senaste utgåvan av Daedalus, en tidskrift utgiven av den vetenskapliga American Academy of Arts and Sciences.

Forskaren Kelly Sims Gallagher har funnit att "109 länder har antagit något slags program för förnyelsebar energi, och 118 länder har satt upp mål för den förnyelsebara energin. USA har där- emot inte antagit några som helst konsekventa och varaktiga lösningar på nationell nivå för att stödja och gynna användning av förnyelsebar energi."

Det är inte USA:s allmänna mening som avviker från det internationella spektrumet. Tvärtom. Opinionen ligger mycket närmare den globala normen än vad den amerikanska regeringens politik avspeglar. Och folket vill se mycket fler aktioner för att om möjligt kunna avvärja den miljökatastrof som troligen är på väg, om vi får tro forskarnas rapporter. Katastrofen ligger inte långt bort i tiden; våra barnbarn kommer förmodligen att drabbas av den.

Jon A. Krosnick och Bo MacInnis skriver: "Majoriteten vill att staten

genomför åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser som bildas vid elproduktion. I en undersökning 2006 ville 86 procent av amerikanerna satsa på el producerat av vatten- vind- eller solkraft. Samma år ville 87 procent att skattelättnader skulle införas för dem som lade om produktionen till miljövänlig energi. De höga siffrorna höll i sig mellan 2006 och 2010, och sjönk något efter det."

Det är synnerligen oroande för dem som styr över ekonomin och politiken att människors åsikter påverkas av vetenskapen.

Ett aktuellt bevis på deras oro är en ny lag om att förbättra miljökunskaperna. Det är den företagsfinansierade lobbyorganisationen ALEC som har utformat lagen, som föreslagits för delstaternas lagstiftande församlingar. ALEC skapar förslag till lagstiftningar som gynnar affärsvärlden och extrem rikedom. Lagen ger delstaterna i uppdrag att ge "balanserad undervisning" i skolorna. "Balanserad undervisning" är ett tacknamn som betyder att man lär ut förnekelse av klimatförändringarna, och "balanserar" den etablerade klimatforskningen. Det är i likhet med den "balanserade undervisning" som kreationisterna förespråkar för få undervisa i "skapelsevetenskap" i statliga skolor. Flera delstater har redan infört lagar som ALEC har utformat.

Naturligtvis maskeras allt med fagert tal om att lära ut kritiskt tänkande – i och för sig ingen dum idé, men det är inte svårt att komma på mycket bättre exempel än ett problem som hotar vår överlevnad och som valts ut för att säkra företagets profit.

I medierna presenteras klimatfrågan som bestående av två sidor. På ena sidan står en överväldigande majoritet av alla forskare, vetenskapsakademier i de flesta länder, vetenskapliga fack- tidskrifter och den Mellanstatliga panelen för klimatförändringar. Alla är överens om att det pågår en global uppvärmning, att människan är en viktig anledning till förändringen, att situationen är allvarlig och kanske kritisk, och att mycket snart, kanske inom några årtionden, kan läget ha förvärrats så mycket att det då inte

finns någon återvändo, med svåra sociala och ekonomiska konsekvenser. Det är ovanligt att se en sådan samsyn på en vetenskapligt komplex fråga.

Den andra sidan består av skeptiker, varav några är respekterade forskare som påpekar att det är mycket som vi inte vet, vilket betyder att det kanske inte är så illa som vi tror – eller så är det värre.

Det finns en mycket större grupp som utesluts från den här konstruerade debatten: högt ansedda klimatforskare som tycker att rapporterna från den Mellanstatliga panelen för klimatförändringar är alltför konservativa och försiktiga. Tyvärr har den gruppen av forskare ofta visat sig ha rätt.

Det är tydligt att propaganda- kampanjen från högern och finans- världen har haft en viss inverkan på den allmänna meningen i USA, där man är mer skeptisk till hotet om en miljökatastrof än i resten av världen. Men de som styr skulle vilja se en ännu större effekt. Det är förmodligen därför som vissa företagsbranscher infiltrerar skolsystemet – för att försöka stoppa folkets farliga tendenser att lyssna på vad forskarna säger.

Vid republikanernas vintermöte för några veckor sedan sade Louisianas guvernör Bobby Jindal till ledningen att "Vi måste sluta vara det dumma partiet... Vi måste sluta förolämpa våra väljares intelligens."

Inom den verkligt existerande kapitalistiska demokratin är det otroligt viktigt att vi amerikaner blir den dumma nationen som inte vilsledds av vetenskap och rationellt tänkande, i de ekonomiska och politiska ledarnas kortsiktiga vinst- intressen – och strunt i konsekvenserna!

Denna strävan är djupt rotad i den fundamentalistiska marknadsläran som predikas inom den verkligt existerande kapitalistiska demokratin – men praktiseras bara selektivt, i syfte att stödja en stark stat som tjänar rikedom och makt.

Marknadslärans dogmer lider av en viss, välbekant "marknadsineffektivitet". Bland annat har man inte räknat med hur marknadstransaktioner påverkar andra. Konsekvenserna av dessa "yttre faktorer" kan vara stora. Ett exempel

på det är den nuvarande finanskrisen, som delvis kan förklaras med att de stora bankerna och investment-bolagen ignorerade "systemrisken", alltså risken för att hela systemet skulle falla samman, när de utförde riskabla transaktioner.

Men en miljökatastrof är mycket allvarligare än så: Den yttre faktorn som ignoreras är arternas överlevnad. Och här kan man inte komma undan med att stå med mössan i hand och be om räddningsaktioner.

I framtiden kommer historiker (om det finns några) att betrakta det besynnerliga spektakel som ägde rum på tidigt 2000-tal. För första gången i mänsklig-hetens historia hotas vi människor av stora olyckor på grund av våra egna handlingar – handlingar som krossar våra möjligheter till en anständig överlevnad.

Historikerna kommer att se att det rikaste och mäktigaste landet i alla tider, som har ojämförligt stora fördelar, går i spetsen för att ytterligare förvärra katastrofen som troligen närmar sig. De som istället går i spetsen för att försöka bevara levnadsvillkoren, så att de som kommer efter oss kan få ett anständigt liv, är de så kallade "primitiva" samhällena: den amerikanska ursprungsbefolkningen, stamfolk, urbefolkningar, aboriginer.

Länderna med stor och inflytelserik ursprungs-befolkning ligger långt före med att försöka rädda vår planet. De länder som har drivit ursprungsbefolkningen till utrotning eller extrem marginalisering tävlar om att komma först till undergången.

Equador, som har en stor ursprungsbefolkning, ber om hjälp från de rika länderna att få behålla sina stora oljetillgångar under jord, där de bör vara.

Samtidigt gör USA och Kanada försök med att bränna fossila bränslen, bland annat den mycket farliga kanadensiska oljesanden, och de har bråttom. De jublar över att deras energiförsörjning kan vara (egentligen meningslöst) oberoende av andra länder i hundra år framåt, och bryr sig inte om hur världen kommer att se ut efter att de har varit så extravaganta i sin självdestruktivitet.

Vi kan sammanfatta det så här: Världens ursprungs-samhällen kämpar för att skydda det som de ibland kallar för "naturens rättigheter", medan vi i de civiliserade och sofistikerade länderna hänskrattar åt sådant trams.

Det är raka motsatsen till vad man kunde förvänta sig, rationellt sett – om vi inte pratar om det förvrängda förnuft som passerat genom den verkligt existerande kapitalistiska demokratis filter.

SKOLKRÖNIKA

Folkpartiets ledare Jan Björklund och Högern gick till val med att förbättra skolan. Lärarlegitimationer, tydliga kunskapskrav, trygghet i klassrum, kvalitet i utbildning och bla, bla, bla. Min egen mor som levnadsmässigt alltid förlorat på borgerlig regering men är från borgerlig bakgrund och med vurm för trevliga, forna borgerliga ideal som kunskap och bildning var en av dem som svalde betet med hull och hår. Och dyrkade den där militären som talade om disciplin (mig, sprungen ur sossesamhället, gick det ju aldrig att disciplinera...). För vad fick vi egentligen i och med Jan Björklund? Försämrad undervisning, undermålig miljö – inte bara orenoverade klassrum utan även yrkesinriktade gymnasium utan ens verktyg för eleverna – och så då alla dessa friskolor där bland annat en privatperson tagit ut så mycket som 20 miljoner kronor i egen personlig vinst medan han samtidigt lagt ner en skola som hade kunnat drivas för samma penning.

På 90-talet, när jag var i 20-årsåldern, SFI-lärare och lärarvikarie var det yrken som jag stundom med nöje varvade med betydligt slitsammare dagsverk inom vård, handel, krog och bygg-branschen. Det var trevligt att få användning för sina intressen, högskole-examen och erfarenhet och inte minst att få lära ut i ämnen som svenska, samhällskunskap, filosofi, psykologi, historia, engelska, journalistik, musik, idrott, latin, franska och spanska. För en tre gånger högre lön än inom till exempel bygg- och krogbranschen. Förutom förmånen att få lära ut och använda sina intellektuella talanger handlade det inte bara om pengar och intellektuell stimuli, utan tiderna man jobbade var bra och ibland kunde man rent av föra in illbatteringar på rätt spår i livet och känna att man gjort någon form av nytta för samhället. Det här gjorde jag trots att jag inte hade behörig lärarexamen men säkerligen med fler högskolepoäng än Jan Björklund själv. Jag skulle så klart så som andra vänner med universitets-examen kunnat av arbetsförmedlingen fått en kurs i pedagogik och på så sätt ett års kompletterande lärarexamen utan att behöva ta ännu mer i studielån än vad jag redan hade. Jag såg inte det som nödvändigt ty jag hade andra mål i livet än att enbart undervisa och som vikarie var lönen ändå inte mycket sämre än en behörig lärare. Mina rektorer var nöjda och de flesta av mina elever var nöjda trots att jag inte hade läst 40 poäng pedagogik. Kanske var de av samma filosofi som jag, att pedagogik inte är något man kan studera sig till, det handlar snarare om ens fallenhet att handskas med människor och, med all rätt, erfarenhet av sådant arbete.

Ibland kunde jag ställa för höga krav. Minns hur lärarna år 1997 kunde säga till mig "du gick ut gymnasiet 1990. Idag är kunskapsnivån halverad och du måste sätta betyg därefter, en trea i betyg för dig är MVG idag". Visst var det så. Det enda eleverna i genomsnitt

egentligen var bättre i, på grund av MTV, var amerikanskt uttal i engelska (som enligt läroplanen, om jag minns rätt, skulle vara brittisk...) men även i engelsk grammatik hade kunskaps-nivån halverats. Då ska man komma ihåg att när jag själv gick i skolan på 80-talet beklagade sig vår föräldra-generation, 40-talisterna, för att skolundervisningen halverats kunskapsmässigt sedan 60-talet.

Hur ser situationen ut idag och varför? Kunskapsnivån i dagsläget är i princip halverad sedan lärare i slutet av 90-talet sa till mig att den halverats sedan 80-talet. Högern slänger till ett köttben som rotavdrag för läxhjälp så bemedlade familjers barn ska bli ännu mer privilegierade och klassklyftornas gap ännu högre. I miljonprogrammen där skolorna förfaller och läxhjälp behövs som allra mest, hjälper inte rotavdrag för läxhjälp en ensamstående trebarnsmor med dubbla lågavlönade arbeten.

Svenska skolans verkliga neråtspiral började med privatiseringarna. Värst var kanske inte ens friskolorna med privatintressen som inte tålde intern kritik från exempelvis lärare och med ägare som plockade ut miljoner av skattebetalarnas pengar åt sig själva. Värst anser jag vara bemannings-företagen. Lönen från samhället som ska gå till en vikarie är säkerligen densamma kanske för samhället rent av högre utgiftsmässigt jämfört på 90-talet då jag undervisade. Men idag tar bemanningsföretagen hälften av pengarna varav andra hälften går till vikarien. Det är inget fel i att vara lokal-vårdare, rivare på ett bygge eller arbeta på McDonald's men när lönen där är på runt samma nivå eller högre än för en lärarvikarie är incitamentet för en välutbildad person att undervisa inte särskilt stort. Då kanske det är bättre att skola om sig till något där man ens slipper se undervisning som ett alternativ. Eller att så som Jan Björklund vill, bli behörig lärare genom att studera pedagogik under ett år som inte arbetsförmedlingen längre erbjuder kan för till exempel en filosofie doktor inom humaniora kännas som överflödiga studier. Då är det bättre att fortsätta forska och få publicera några böcker, om så än bara ens morsa läser dem. Problemet med Jan Björklunds krav på behöriga lärare är ju att när det som nu råder akut lärarbrist och antal behöriga lärare inte kan tillgodoses måste de icke behöriga lärarna rekryteras från bemanningsföretag. Och vem vill låta dem ta halva ens lön? (Möjligtvis en ung lågutbildad utan studielån och med sämre kunskap än forna tiders vikarier.) Det blir ungefär som att låta en privatägd friskola stjäla våra skattepengar. För vinst i privatägd skola kan givetvis bara åstadkommas genom försämrad skolmiljö och undervisning.

Cyril Hellman

FEM GÅNGER ÅTTA

En vän till mig behöver vila på helgerna för att orka med arbetsveckorna. Trots det bänkade vi oss framför scenen på Inkonst i Malmö en lördag klockan tio för att lyssna på föreläsningar om basinkomst, konsumtion, kapitalism, frustration, själadöd och tillväxt. Tunga ämnen för en som behöver vila.

Att vila för att orka arbeta låter kanske inte så konstigt. För många är det ett måste för att orka med åtta timmars knegande, fem dagar i veckan. Men hur blir det om tiden mellan de åtta timmarna och den obligatoriska sömnen inte heller räcker till så mycket mer än vila inför morgondagens arbete?

När får man tid över till det som livet faktiskt är: livstid?

Det är få förunnat att kunna identifiera sig med sitt lönearbete. De som inte gör det riskerar att glömma bort vad man hellre hade gjort av sin dyrbara tid.

Livstiden. De där åtta timmarna, fem gånger i veckan.

Jämför det med att cirka 750,000 av oss, nära en tiondel av landets befolkning, äter antidepressiv medicin, som sociologen Roland Paulsen berättade för den koncentrerade publiken. Samtidigt uppgår kostnaderna för reklam och livsstilspropaganda till 60 miljarder kronor per år. Det är lika mycket som kostnaden för Sveriges grundskola och gymnasieskola tillsammans.

"Låga priser gör något med humöret", står det på en elektronik-kedjas reklamskyltar. Författaren Nina Björks ord gör sig påminda. Reklam handlar sällan om produkter. Den fokuserar på vilket tillstånd våra inköp kommer att försätta oss i.

Vi kan alltid köpa oss lyckliga. Arbeta oss lyckliga.

"Spar den arm som får kvarnen att snurra, o mjölnerskor, och sov lugnt! Låt tuppen förgäves förkunna, att dagen gryr."

Att vända på kudden och somna om istället för att för hand mala mjöl blev möjligt på grund av uppfinnandet av vattenkvarnen. Nina Björk diktar orden skrivna av den grekiske skalden Antiparos, och ler åt utopin.

De maskiner och datorer som i vår tid tar över allt mer av det arbete som människor tidigare utfört borde på samma sätt generera mer livstid. Men fabriker som spottar ur sig produkter måste konsumeras av någon. Och denne någon måste ha pengar för att konsumera. Och för att få pengar att konsumera måste den jobba. Åtta timmar per dag. Fem dagar i veckan.

Föreläsningarna tog slut. Jag och min vän gick en promenad och hen sa till mig att det i fortsättningen är slut med helgvila. Hen ska ta tjänstledigt.

Ett svagt ljus kan anas långt därborta i tunneln.

Elin Samuelsson

C-J Charpentier

En Stor Dansk

Mor og barn, 1956.
Foto: Ralf T. Søndergaard.

I år skulle den danske målaren Carl-Henning Pedersen (1913-2007) ha fyllt hundra och det är något som Arken firar med en monumental – och synnerligen befogad – exposé över denne gigant, som både brukar kallas nationalikon och Skandnaviens Chagall.

Jag dröjer något vid det senare epitetet, ty kopplingen mellan Pedersen och inspiratören Marc Chagall – vars verk Pedersen första gången såg i Paris 1939 – är påtaglig. Såväl till kolorit som till bildmässigt innehåll med djur, människor och figurer i ett personligt präglat universum med referenser till dröm och saga. Nästan som om Chagalls födelseby nära Vitebsk skulle ha legat på Själland.

Pedersen växte upp i ett fattigt arbetarhem i Valby nära Köpenhamn, utvecklades till politisk radikal, och ville tidigt bli kompositör tills han på folkhögskolan i Helsingör träffade den självlärd målaren Else Alfelt, som han gifte sig med 1934.

Else uppmuntrade Pedersen att måla, och redan 1936 kunde han som autodidakt debutera publikt med fyra abstrakta målningar på Konstnärernas Høstutstilling i byen. Följt av en liftarturné till Frankrike – med ett nedslag i München och nazisternas utställning entartete Kunst på hemvägen.

Under krigsåren deltog Pedersen i motståndsrörelsen, samtidigt som han medverkade i Robert Dahlmann Olsen och Asger Jorns tidskrift Helhesten – nedlagd efter åtta nummer, och därefter avstamp för konstnärgruppen CoBrA (efter begynnelsebokstäverna i Köpenhamn-Bryssel-Amsterdam); med Pedersen som en av grundarna 1948. Och med gränslös fantasi och skaparkraft som honnörsord.

Ty i varje människa finns, enligt Pedersen, en konstnär; en ande som hela tiden måste tränas.

Decennierna efter 1950 blev Pedersens storhetstid med måleri, skulptur, keramik, monumentala mosaiker och kyrkoutsmyckning. Allt krönt av hyllningar som Eckersberg- och Guggenheimpriset till en separatutställning på Carnegie Institute i Pittsburgh, Thorvaldsenmedaljen och Dannebrogorden. Varefter han skänkte tusentals av sina och hustruns arbeten

till ett planerat gemensamt museum i Herning på Jylland.

Under 1900-talets sista decennier bodde Pedersen i Karl Appels hus i Bourgogne, varefter han återvände till Danmark där han bokstavligen arbetade in i döden – med 125 akvareller målade från 2005 och framåt.

Pedersen var synnerligen produktiv och skapade mer än åttatusen verk, och det som slår mig när jag nu möter honom i helfigur är hans stora stilmässiga variationer. Från det sena 1930-talets nästan barnteckningslika och naiva måleri via hans egen tolkning av kubismen till hans "Chagallscener" från 1950-talet och en pointillistisk period som ledde vidare till hans storformatiga och sammanfogade legendmålningar.

Samtidigt är Pedersen, vare sig han målar människor, djur eller groteska masker en lysande kolorist som med spontan lekfullhet får det röda, gula och blå att brinna intensivt på dukarna. Plus att han fortfarande känns fräsch och oberörd av den tid som gått.

Arkens Pedersenutställning med mer än tvåhundra verk – olja, akvarell, oljekrita, keramik och bronsskulptur – är en kulturgärning. Som dessutom smakfullt ackompanjeras av tio finstämda och elektroniskt melodiska ljuddikter signerade den danske kompositören Fuzzy.

Landskab med rød maske, 1949.
Foto: Ralf T. Søndergaard

Månadens klassiker

David Axelrods lp "Rock Messiah" från 1971 var, eh, fascinerande på sitt sätt, en av flera mer, låt oss säga, "populära" versioner av Händels oratorium, som om ursprunget liksom var litet för svårt för ungdomarna eller för att någon artist ville ge sin egen (och helt egna...) syn på verket. Det är dock helt klart att det var bättre att börja spela barock-musik på tidstrogna instrument än att musikaliserar ursprungen som om Andrew Lloyd Webber aldrig fötts. Därför: En stor, fet pelare mitt i barock-musikens tempel är tveklöst Händels concerti grossi opus sex, som storslaget illustrerar mycket av alla de varianter på orkesterskrivande man kunde hänge sig åt då, han visar hela sin bredd och hela sitt djup i tolv konserter. Jag har många favoritinspelningar, det saknas inte uttrycksmöjligheter eller egna idéer hos Marriner, Harnoncourt, Turovskij, Busch, Fischer – ja, jag kan fortsätta, men inte ens i de mest stockfemtio-talistiska inspelningarna kan jag låta bli att hitta förlåtande drag. In i denna skarpa konkurrens kastar sig Kevin Mallon med sin Aradiaensemble från Kanada, utan fruktan och med minnen av en just orädd version av "Water Music" i bagaget (och bagageutrymmet är väl tilltaget, de är närmast ett av skivbolaget Naxos' husband med snart fyrtio titlar bakom sig) och tillika tvenne Händel-operor, blir det här ännu en version att räkna med. Mallon mixtrar litet med besättningen, men inget som skulle rört upp vår tyske britt, det blir två timmar och fyrtiofem minuter som bjuder på välspel utan uppror, musiken får luft i lungorna för att uttrycka sig. Och just luft har vår egen Ann Hallenberg, som på en magnifik cd kallad "Hidden Handel" (Naïve) slår följe med Il Complesso Barocco och dess ledare Alan Curtis (i vars Händel-operor, bl.a., Ann deltagit flitigt på senare år) och lyfter fram arior från både småkända och okända operor inkluderande sådant som påstås oinspelat sedan tidigare. Att det skulle röra sig om mer okänd Händel ter sig oförklarligt när Hallenbergs mezzo får ryta, smeka och verkligen ta plats. Magnifik, var ordet.

Och Beethoven, då? En stilla månad, men tre höjdpunkter. Stråktion Lendvai har tagit sig an just Ludwigs stråktion på sin andra cd (Stone Records; en dubbel till enklpris), opus 3 och 9 plus serenaden op 8, den sista en cirkelslutare eftersom det var just det stycket Lendvai-trion spelade vid sin debutrecital för åtta år sedan. Visst är ett stort steg från de moderna triorna på deras debut-cd, men under farbror Beethovens beskydd verkar de känna sig trygga, trots den finlemmade

och utlämnande musik han skrev som tjugoföring, Grumiaux-trions inspelning från sent sextotal regerar på min tron, men Lendvai utmanar verkligen med en kombination av glädje och en sorts försynthet, som en stillhet mellan istider. Beethovens violinsonater har också fått en inspelningsmässig renässans där gamla favoriter som exempelvis (bara toppen av isberget, nbl!) Schneiderhan/Kempff, Grumiaux/Haskil och Szigeti/Arrau kompletterats med drivna och intelligenta versioner med Ibragimova/Tiberghien och Capuçon/Braley. Senast i raden är Enrico Pace bakom tangenterna och Leonidas Kavakos hållandes stråken (Decca) och det är en stundtals frustrerande utgåva, ömsom himmelsk, det skiljer ibland så mycket mellan sonaterna, från en teknisk perfektion som kanske lämnar känslan en bit bort, till de rent elektriska där Kavakos måste stått och spelat med en eller annan tå i ett vägguttag. Det finns alltid något nytt att upptäcka i Ludwigs musik och det här är ännu en kontroll att trycka ned i hans kreativa orienteringsslinga. Och på temat Beethoven kan vara värt att nämna att den elfte volymen i Svenska kammarorkestern och Thomas Dausgaards genomspelning av alla orkesterverken nu kommit (Simax), där jag konstaterar att de kommit en bit på vägen mot större utlevelse när de avverkat symfonierna, inte minst i de tolv tyska danserna på denna dubbel-cd ger dem fritt spelrum, sällan spelad Beethoven kan kanske frammåna slika känslor hos den mest förhärdade speleman?

Mer perfektion som du inte kände till: Jag har tidigare skrivit om Mikael Tsalkas projekt att spela in Daniel Gottlob Türks klavermusik som vars första resultat var en dubbel-cd med musik från 1776–77, nu är den följd av "lätta klaversonater" från 1783 (Grand Piano, 2 cd), här är det musik som inte funnits på skiva tidigare och måhända är dessa just "lättare" eller rent av "lättviktigare" kost, men det finns en inneboende charm som inte går mig förbi och Tsalka förmedlar dess livfullhet så här en generation post-Bach. Perfektion del två i form av en audiofil blu-ray /cd/sacd-utgåva från norska 2L med sjuttonhundratals hits fångade ur olika handskrivna notböcker, både ren folkmusik inspirerad av omgivningen och stycken av mer internationellt snitt, framfört med verv och skärpa av en ensemble ledd av flöjtisten Hans Olav Gorset och med sopranen Catherine Bothner-By i god form, det blir barockmusik fjärran de kungliga salongerna och mer en sorts dirty-ass-barock'n'roll – men i högsta tänkbara inspelningstekniska klädsel. Sant fascinerande.

Den samtida musiken och de utanför-akademinsverkande artisterna med hög kreativitetsfaktor får hela tiden sin gräns utsuddad. Nu är det Frank Bretschneider som är aktuell, han har gjort stillsam, dränande ambientmusik sedan 1996, först under namnet "Komet", på de elektroniska/avantgardistiska på favoritbolagen 12k, Shitkatapult och Mille Plateaux (tillsammans med en annan de små ljudens mästare, Taylor Deupree), baserad i Berlin som de flesta som trakterar ett tangenbord, oavsett om det är till laptop: en eller synten, den här gången har han slagit sig samman med danske eam-komponisten Ejnar Kanding på "Auxiliary Blue" (dacapo) och efter snart tjugoföring år med framgångsrik elektroniskt tassande/rytmik blir det ett möte där de byter verk med varandra, tillför och drar ifrån, ensemblen Contemporary framför. De visar också att de har humor,

eftersom ett stycke lånat en del av titeln från China Crisis' skiva från 1992, som i sin hela längd var "Difficult Shapes & Passive Rhythms, Some People Think It's Fun to Entertain".

Henry, inte William, Lawes (1602-1645) står på tur, "Ayres" heter skivan med La Reveuse (Mirare) och vi är mittemellan Dowland och Purcell, uttrycksfulla sånger med stilla ackompanjemang, ensemblen tar ut de tematiska svängarna och lämnar efter sig ett spår av "jag-vill-höra-mer" i gruset. Så även på meriterade Trio Sonneries "La Gamme" (Linn) där nedslag hos Marin Marais och Antoine Forqueray, där förstnämndes program-musik som gett skivan sin titel måhända inte är särskilt mycket "opera" som undertiteln "en forme de petit Opéra" ger vid handen, men uttrycksfyllt och en dansant skalövning. En fullträff i det sjungna premiärledet är unga Julia Lezhnevas "Alleluia" (Decca), där hon sjunger fyra motetter av i tur och ordning Vivaldi, Händel, Porpora och Mozart, och som hon sjunger dem, kristallklar sopran och med Il Giardino Armonico under Giovanni Antonini som nästan bär sina känslöytringar som kavajer, tydliga, välsittande och med veck skapade av intensitet.

René Jacobs har gjort det igen. Är det inte personliga, genuint nyskapande versioner av Mozarts centrala operor som är aktuella, tar han sig på skiva an odokumenterad musik som Pergolesis oratorium "Septem verba a Christo in cruce moriente prolata" (Harmonia Mundi) och framstår som den tidiga musikens universalhelbräddagörare, sisådär 200 cd efter det att han lämnade countertenorandet för att dirigera. Pergolesis version av de sju orden på korset upptäcktes inte förrän 2009 och fick sin premiär på tilljorna förra året, släktskapet med hans sönderspelade Stabat Mater är kanske inte helt uppenbart, det nyupptäckta drar i hjärtesträngarna på ett långt mer påtagligt vis, vackert så det förslår och baserat på en djup tro. Akademi för Alte Musik Berlin låter som alltid spänstiga och medgörliga, sångarlaget fördjupar den religiösa intensiteten.

Låt mig också nämna a) att Brabantensemblen gjort det igen, på ett storslaget och fantastiskt sätt fått polyfon körrenässans att låta som sig bör, himmelsk, nu är det Palestrina på påsktema med "Missa Ad coenam Agni" i centrum (Hyperion) (och vill man möta generationsbröderna när de börjar fiddla (ursäktat) med violinen, tar man och lånar örat till intressanta samlingen "The Birth of the Violin"

(Ricercar) som ger en förklarande bild av hur ett paradigmskifte kan gå till), b) att Daniel Hope gjort en recital-cd på samma sätt som de lollipop-samlingar med barockmusik brukade komponeras på lp-tiden, men med skillnaden att han fyllt sin Anthon Berg-ask "Spheres" (DG) med musik som inte tar slut under barocken utan kommer rakt in i vår egen tids vardagsrum med Pärt, Nyman, Glass – förvisso populistiskt men väl framfört och kan locka de som tror att samtida musik mest låter som man hela tiden stämmer instrumenten (och inte lyckas) och c) vill man höra hur akademisk eam och samtida noise (bl.a.) möts, spelar man igenom samlingen "Xtra högtalare" (Elektron) där mina öron nog tycker Girilal Baars' och Mathias Josefsons stycken imponerar mest, men det kan bero på dagsform och lyssningskost i övrigt vad man faller för i detta elektroniska tvära kast till cd.

Och vi sparar det bästa till sist. En av mina verkliga favoriter bland samtida tonsättare är finska Kaija Saariaho, sedan många år bosatt i Paris, och när nu oratoriet "La Passion de Simone" (premiär 2006) dirigerat av hennes studiekamrat och förtrogne Esa-Pekka Salonen (Ondine), med Tapiolas kammarkör och finska radions symfoniorkester, kommer på skiva, blir det storverk och fyrverkerier. Kaija har skrivit solostämman för den mjuka, böjliga sopranen Dawn Upshaw precis som i fallet med operan "L'Amour de loin" (en av våra största samtidsoperor, fjärran Turnage-trams och slikt exploaterande). Oratoriet handlar om och bygger på texter av Simone Weil, fransk filosof och mystiker under första halvan av 1900-talet, och just ett mystiskt, närmast jagande, passande teatralt, skimmer vilar över det hela, där frågor mellan liv och död ställs och, kanske, får ett svar där Weils eget liv och avståndet mellan hennes tankar och hennes eget liv står i blyxtbelysning. Tillsammans med Amin Maalouf och Peter Sellars valde Saariaho ut Weil-texter till librettot och de rena citaten har fått elektronisk dräkt. Årets samtida cd så här långt.

Jan-Erik Zandersson

Televinken möter Mannen från U.N.C.L.E.

Barry Gray

När jag lyssnade på samlingen "Music For Biscuits" med reklamfilms, film- och biblioteksmusik med Mike Sammes Singers från 60- och 70-talen och ånyo på samlingen "Television: Sound And Image: British Television, Film And Library Composers 1955–78", som jag skrev om här förra året, tänkte jag tillbaka på sådan tv-musik som inte bara är skapad av John Barry, John Baker eller Delia Derbyshire. Det fanns många musikminnen som satte outplånliga spår i en liten pojke framför en svart-vit tv-skärm.

Att jag en gång i tiden fastnade för den fantastiska delen av skönlitteraturen har jag bokbussens flerbandsutgåva av "Tusen och en natt" att tacka för, men det som verkligen satte science fiction-mässiga kalla kårar längs ryggraden var inte Heinleins rymdkadetter eller svartvita "Star Trek"-avsnitt, utan serien om hur månen rubbas ur sin bana och de fartfyllda äventyr manskapet på månbasen där, Alfa, får uppleva. Jag minns än idag hur det kändes när jag såg det första avsnittet på tv, hur jag av tv-tablån blivit uppjagad av att det minsann skulle bli sf på tv och nu satt klistrad, hur min sense of wonder närmast överföll mig när det bombastiska och medryckande ledmotivet för genom tv:ns enda Luxor-högtalare. Det här var något annat än "Star Treks" påfund med konstiga öron och upp- och nerstråländen som ghost in the machine-lösning på transporterna, här var Alan tvungen att flyga med något av Örn-skeppen när det skulle uträttas något, oavsett om det handlade om okända UFO:n som landat eller konstig strålning från kosmos' hjärta som hotade basen eller någon utsänd, prospekterande grupp – och Örnens färdtid gav en upplevelseekvation lik Einsteins, att spänningen fyrdubblades med varje sekund som resan pågick!

I modern tid har jag skaffat "Space: 1999", som Garry Anderson brittiska tv-serie hette i original, hos oss försvenskad till "Månbas Alfa", på dvd och det har varit ett kärt återseende av de två säsongerna (och, måste jag medge, piratversionen av de avsnitt som skulle inleda den aldrig sända tredje + intervjuer och dokumentärer om och med skådespelarna och Garry har även de förgyllt min tillvaro) och slagits av hur välkomponerad musiken var och är, hur ruskigt effektiv, likt Bernard Herrmanns i en Hitchcock-film var.

Vem var då musikens upphovsman, Barry Gray?

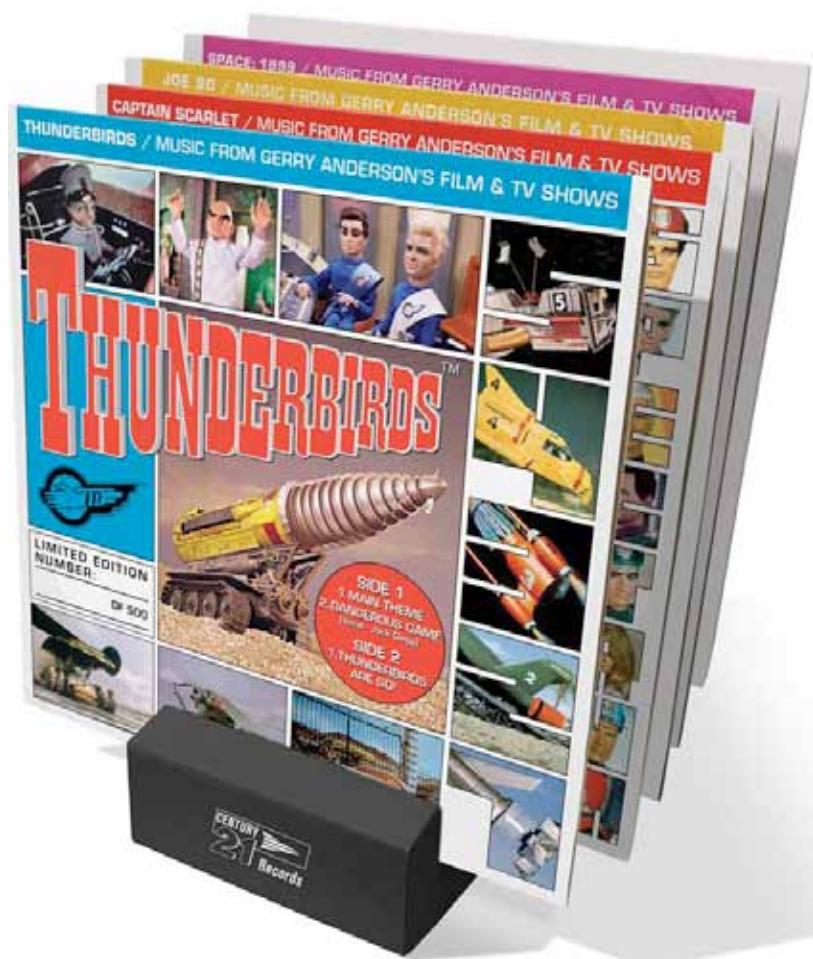
Barry Gray (1908–1984) föddes i Blackburn i England som enda son till John och Florence, "mina musikaliska föräldrar" som hans egen biografi kallar dem. Om han fick någon musikalisk utbildning över huvud taget verkar tveksamt, men han kan ha fått pianolektioner (eller åtminstone tagit en brevkurs!), han kan ha fått en viss musikutbildning i katedralen i Blackburn. "Kan" är ordet, uppgifterna är knapphändiga och dubbeltydiga. Utbildning eller ej, det

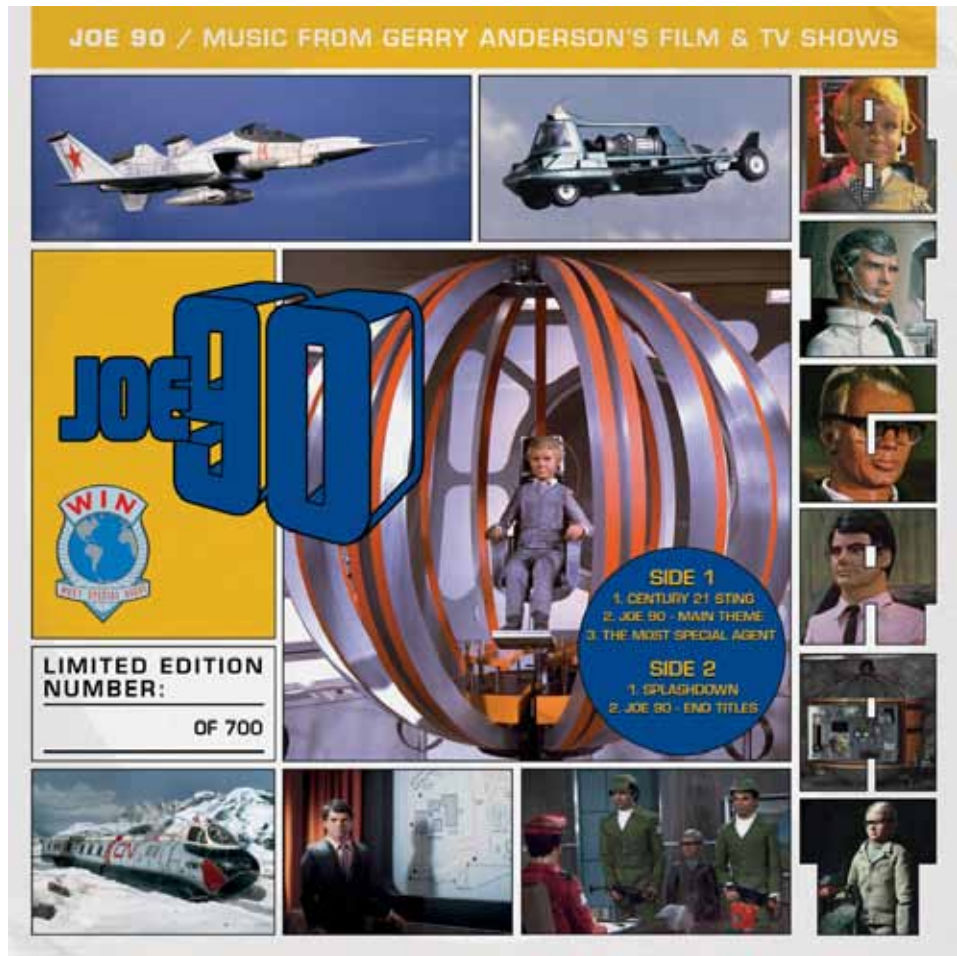
hindrade honom dock inte från att flytta till London och ta anställning på musikförlaget B. Feldman & Co., där han tidigt började arrangera musik och fick sin första egna melodi publicerad, men den korta och kärnfulla titeln: "Someone Else Took You Out Of My Arms (But They Can't Take You Out Of My Heart)" och 1938 flyttade han till IBCRN för att där jobba som arrangör/pianist.

Under krigsåren hos RAF kunde han givetvis inte hålla sig från musiken, och när han förflyttades till Indien anordnade han konserter där också och fortsatte både komponerandet och arrangerandet åt många förlag på hemmaplan. När han kom tillbaka till England skrev han musik åt bland andra Hoagy Carmichael och Eartha Kitt liksom till olika filmer, men ett litet genombrott fick han när han började arbeta med Vera Lynn som hennes ackompanjator, något han fortsatte med till 1959; det är exempelvis hans arrangemang Vera sjunger i slutet av filmen "Dr. Strangelove".

Det var genom Vera Lynn han mötte producenten Gerry Anderson som skulle bli hans samarbetspartner i tv-mediet i mer än tjugo år. Först ut var "The Adventures Of Twizzle" 1957, som Robeta Leigh, en gemensam bekant, skrivit och som Leslie Chair uppenbarligen nynnade musiken till, ett nynnande Barry gjorde till riktig musik, arrangerade och spelade in! Tala om att koka soppa på en spik!

Gray bodde på 242 Dollis Hill Road i London där han inredde de två rummen på bottenvåningen till en studio, men en trång sådan, bara ett par musiker i taget fick plats varför han fick spela in sin musik i omgångar: stråkarna på morgonen, blåset på eftermiddagen och så vidare.

”Musikens kvalitet och seriernas kultstatus gjorde att vi ville producera en serie skivor som gör musiken rättvisa och introducerar den för nya fans.”

Samarbetet med Gerry Anderson var fruktbart. Andersons marionett-tv-serier blev mer och mer en sorts barn-tv på temat Televinken-möter-Mannen från U.N.C.L.E. Titlarna var många och serierna mer och mer raffinerade: "Torchy The Battery Boy" kom 1958 och sextioalet dominerades av barn-tv-serier producerade av Anderson och musiksatta (och ibland även skrivna!) av Gray: "Four Feather Falls" (1960), "Crossroads To Crime" (1960), "Supercar" (1960–61), "Fireball XL5" (1962–63) och "Stingray" (1963–64).

Det var i mitten av sextioalet de serier som idag blivit kult i Storbritannien sändes och som i några fall också sändes i svensk och/eller dansk tv: "Thunderbirds" (1965–66), "Thunderbirds Are Go!" (1966), "Captain Scarlet" (1967), "Thunderbird Six", "Joe 90" (vars ledmotiv spelas av gitaristen Vic Flick, kanske mest känd för riffet i John Barrys "James Bond Theme"!), "The Secret Service" (alla 1968), "Doppelganger" (1969), "UFO" (1969–70) och min favoritserie, "Space: 1999" (1973–74) till vilken han bara gjorde musiken till den första säsongen (men vilken musik!) och av personliga skäl blev ersatt av Derek Wadsworth för musiken till säsong två, en tv-serie som både utmärkte sig för att ha smarta telefoner redan då, ha en anslående typografi och på sin tid vara den dyraste tv-serie som producerats i England. Andra halvan av sextioalet var alltså Barry Grays mest produktiva tid, både som tv-musikskapare – och som äkta man, han gifte sig 1967. Det var också under den här perioden han började använda mer och mer elektronisk musik i sina soundtrack i takt med att maskinparken växte: först ut var en elektrisk orgel, en Clavoline, redan 1958, men sedan tillkom de i rask takt: en ondes martenot, en Cordovox, ett Transicord, en elektronisk cembalo, en Miller-spinett och en hammondorgel, förutom oscillatorer och ringmodulatorer. Hans utvecklade också elektroakustiska effekter som han döpte till "Musieffects" och mot slutet av sextioalet var Grays rykte som skapare av elektronisk musik sådant att han bjöds in att skapa effekter till olika spelfilmer. Ett exempel är när han förstärker Bernard Herrmanns soundtrack till Truffauts filmversion av Ray Bradburys bok "Fahrenheit 451" med elektronmusik.

Alla stora artister gör kanske underliga saker under den senare delen av sin levnad. Eller så är de tvungna. De sista åren, från 1977, underhöll han gästerna på The Old Government House Hotel på Guernsey genom att spela piano och orgel under middagen, ett på sitt sätt märkligt sätt att hantera karriären, men från 1979 och till sin död fick han också tillfälle att arrangera sin barn-tv-musik i sviter framförda på t.ex. Royal Albert Hall och gjorde nyinspelningar inför visningar av tv-programmen i USA, så helt bortglömd var han inte.

Idag går det inte en tv-säsong i England utan att någon av Garry Andersons marionettbarn-tv-serier visas (han avled på annandag jul i fjol) och Barry Grays musik har fått nytt liv på skiva. Skivbolaget Silva Screen har egenhändigt närmast ett monopol på film- och tv-musik i allmänhet och deras utgivningar är många och genomförda med stor kärlek. Barry Grays musik förde en halvtynande tillvaro i form av olika mer eller mindre hastigt påkomna samlingar på lp och cd innan Garry Anderson-fanclubben Fanderson

började utge medlemsskivor i slutet av nittioalet med några av tv-seriernas musik. På våren 2003 släppte så Silva Screen musiken till "Thunderbirds" och det var första gången den kom på skiva, baserad på ursprungstejperna från tv-serien som The Barry Gray Estate sitter på, med bonusmaterial i form av reklamjinglar där dockorna från tv-serien förekom. Silva Screen har sedan regelbundet fortsatt utge Barry Grays musikaliska kvarlåtenskap. En andra "Thunderbirds"-skiva kompletterades med musiken till "Captain Scarlet", "Joe 90" (första Anderson-serien inspelad i stereo) och "Space: 1999" vars ledmotiv och dess nackhårsresande pampighet också kan tillskrivas att det var en femtiotvå man (och kvinnor) stark orkester som spelade in det den 11 december 1973 – och de behövde inte spela in i skift i Barrys gamla studio!

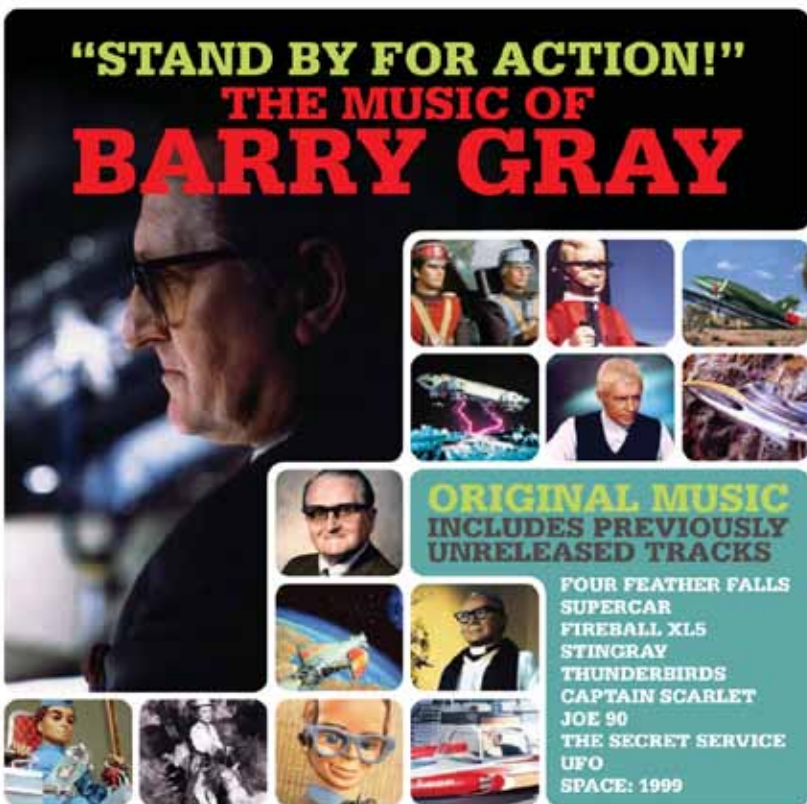
Jag frågade Anna Harvey på Silva Screen i London vad som driver dem att lägga ner så mycket kärlek och omsorg på Barry Grays musikaliska arv, med både tv-seriemusik på cd och en samlarserie (med eget träställ!) med 7"- singlar med hans musik.

– Musikens kvalitet och seriernas kultstatus gjorde att vi ville producera en serie skivor som gör musiken rättvisa och introducerar den för nya fans. Eftersom vinyl verkligen gjort comeback, i England dels för att Record Store Day ger en möjlighet för skivbolag att göra begränsade utgåvor, dels för att vinylskivan, när det gäller ljud och förpackning, har så mycket högre kvalitet än en digital utgåva. Samlarna gillar vinylskivor i begränsade upplagor, så det var ett självklart steg att göra en serie 7"-utgåvor också, där den sista kommer på Record Store Day i år.

Jag blir givetvis också nyfiken på framtiden, om det kommer mer tv- eller filmmusik från hans storhetstid på sextioalet. Musiken till "The Secret Service" eller "UFO" (som gjorde att Anderson blev inbjuden att skriva den då nästkommande Bond-filmen "Moonraker", något som aldrig blev mer än ett manus) t.ex.

– Vinylsingelseriens popularitet (de har sålt ut en kvart efter det att de dykt upp på vår webbplats!) och den löpande och aldrig avmattande försäljningen av cd-utgåvorna har sagt oss att det finns en stor efterfrågan på Barry Grays musik, så vi planerar definitivt fler utgåvor framöver!

Jan-Erik Zandersson

DVD-RECENSION

Text: Pidde Andersson

KILLING THEM SOFTLY
(Noble Entertainment)

“Killing them Softly”, som regisserats av Andrew Dominik och som bygger på en roman av George V Higgins, såg jag under Malmö Filmdagar förra sommaren. Det var meningen att den skulle gå upp på bio, men i slutändan dumpades den direkt i videobutikerna. Jag kan väl inte påstå att jag är sådär jätteöverraskad. Det här är en rätt udda thriller - men den hade nog inte gjort bort sig totalt på svenska biografer.

Några gangsters spelar kort när en trio klantiga och amatörmässiga killar störtar in och rånar dem - och därmed råkar stöka till den undre världens ekonomi. Brad Pitt spelar Jackie, en hitman som anlitas för att leta upp och döda de tre rånarna.

Den som förväntar sig mycket action lär bli besviken. Kanske även de som vill ha en tät thriller. “Killing the Softly” är ett väldigt långsamt kriminaldrama som utspelar sig i gråa, sketna miljöer. Ofta sitter folk och pratar. Längre. Statiska bilder. Hårda killar som pratar tufft, men det är fortfarande ganska arty. Och så plötsligt exploderar filmen i fullkomligt groteskt ultravåld. En scen visas helt i slowmotion.

Förutom Pitt ser vi bra gubbar som James Gandolfini, Ray Liotta och Sam Shepard.

ASSASSIN’S BULLET
(SF)

Isaac Florentine har gjort filmer som “Cold Harvest” och “Ninja”, och hans namn brukar borga för bra B-filmsröj. “Assassin's Bullet”, som ursprungligen skulle heta “Sofia”, bjuder på allt annat än röj. Sov Florentine när han gjorde den här? Behövde Donald Sutherland pengar till sprit? Han medverkar i en mindre roll. Att Christian Slater meverkar är mindre överraskande, hans karriär återhämtade sig aldrig efter att han söp ner sig.

Storyn är skriven av Erika Portnoy, en dam som även spelar den kvinnliga huvudrollen. Slater är en agent som åker till Sofia i Bulgarien för att stoppa en seriemördare som dödar islamister. Eller något i den stilen. Portnoy är mördaren, något slags Nikita. Jag minns inte så noga, det händer i princip ingenting alls i den här mördande tråkiga filmen. Jag gissar att en hel del kommer att hyra den på grund av de medverkande skådisarna och det hyfsat snygga omslaget - det är därför jag tar upp det här möget här. Ställ tillbaka filmen på hyllan!

DEATH WISH 5
(Soul Media)

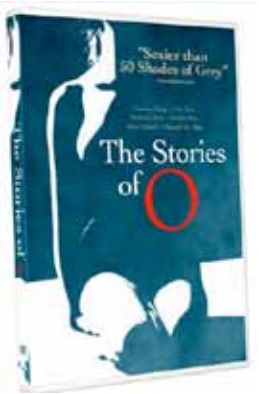

Månadens antika mustaschaction. Charles Bronsons sista framträdande som den inte alltid så timide arkitekten Paul Kersey. 1994 kom filmen, Bronson var 73, och den här gången har Kersey skaffat sig en ny fästmö; modedesignern Olivia (Lesley-Anne Down, som var 40). Att de aldrig lär sig! Håll er undan Kersey, tjejer - det slutar aldrig bra för er! Olivia var tidigare gift med en gangsterboss, och han vill inte släppa greppet om henne. Således går allt åt helvete och Kersey plockar åter fram pickadollen och börjar panga bovar och banditer så att det står härliga till.

Nej, nu ljuger jag, det står inte härliga till, åtminstone inte i samma utsträckning som i de tidigare filmerna. Detta är den minsta och billigaste av “Death Wish”-filmerna, och många verkar ha glömt bort dess existens. Men det går ju inte att komma ifrån att det här är en film med Bronson, och en film med Bronson är alltid bättre än en film utan Bronson.

Filmen innehåller den beryktade Death by Cannelloni-scenen.

THE STORIES OF O
(Atlantic)

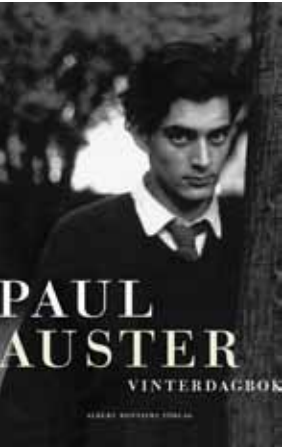
Oj, det här var ju oväntat. Väldigt kul, förstås, men det är inte utan att jag undrade varför de här gamla filmerna återutges. Fast det är ju uppenbart. Man försöker rida på succén med “50 nyanser av honom”. Och när det gäller erotik och sado-masochism tillhör “Berättelsen om O” och dess uppföljare genrens stora klassiker.

“Berättelsen om O”, som bygger på en skandalbok av pseudonymen Pauline Réage (journalisten Dominique Aury), kom 1975 och för regin står Just Jaeckin, mannen bakom “Emmanuelle”. Kalasxet - och senare Bondbruden - Corinne Cléry är O, vars pojkvän René (Udo Kier!) tar henne till ett slott där hon överlämnas till den bisarre sir Stephen (Anthony Steel). Den härligt skäggprydda sir Stephen blir O:s nye ägare och hon ska, öh, tränas upp. Detta innebär en massa sexuell förnedring. Knytkalas och piskor och grejor. Eftersom det är Jaeckin som regisserat, är det hela väldigt glassigt på skönt 70-talssätt. Fast det tyckte inte Statens Biografbyrå när det begav sig. Innan den kunde släppas på bio klippte de i sex scener där det piskas, och när de ändå var i farten satte de saxen i en sjunde scen där brännjärnet plockas fram.

“Berättelsen om O 2” kom 1984, regisserades av Éric Rochat och är en rätt onödig film. Den här gången spelas O av en som heter Sandra Wey, medan varken Udo Kier eller Anthony Steel medverkar. Helt värdelöst är det inte, emellanåt är det lagom bisarrt, vi får återigen skägg, men den softa 70-talslooken har fått ge vika för väldigt tidstypisk 80-talslook. Vilket vid närmare eftertanke inte är det sämsta.

BOKRECENSION

Paul Auster
Vinterdagbok
Albert Bonniers förlag

Paul Austers nya bok är ingen roman utan en berättelse om en författares liv, där anekdoter och Auster-trivia blandas med stora och allmängiltiga frågor. Perspektivet - de sekler som gått - gör att även de hemskaste händelser blir bra historier snarare än känsllosamma frosserier. Ofta är de till och med småroliga med lite distans och trots sitt till synes enkla projekt att gå igenom livet genom att lista platser man bott på, laster man lidit av, flickor man legat med, sjukdomar och åkommor man lidit av och platser man rest till blir Austers liv i bokform en stor läsupplevelse. Det är på typiskt Paul Auster-sätt svårt att lägga ifrån sig boken i annat syfte att helt kort reflektera över sitt eget liv innan man läser vidare. En historia ur mitt eget liv som med tiden har blivit muntert minnesvärd, och som dyker upp i minnet under läsningen, är gången då jag på apoteket frågade efter ett gravitationstest. Allvaret i situationen den gången har med tiden förvandlats till en bra historia.

Från att Paul Auster vid femårsålder ser sin penis som en brandslang och tycker den ser ut att vara beklädd med en brandhjälm till senare historier blir det ofta gubbigt. Men i kärleken till Siri Hustvedt, det vill säga Paul Austers senaste halva av sitt liv, finns mer nyanserade iakttagelser om kön. Som nygifta hade de båda ambitionen att skriva romaner men för Siri Hustvedt var ett kvitto i form av en doktorsexamen i litteraturvetenskap en förutsättning för att accepteras i branschen medan det för Paul Auster sågs som givet att inte behöva fullfölja sina studier för att hänge sig åt konsten.

Filmen Lysande gift med Frank Bigelow och ett stycke av en koreograf som omnämns som Nina W är lysande återberättande. Referat som överträffar historierna de återberättar. Jag tror det gäller även för Paul Austers eget liv - det kan inte ses ur ett bättre perspektiv än det Vinterdagbok presenterar.

Jerker Kaj

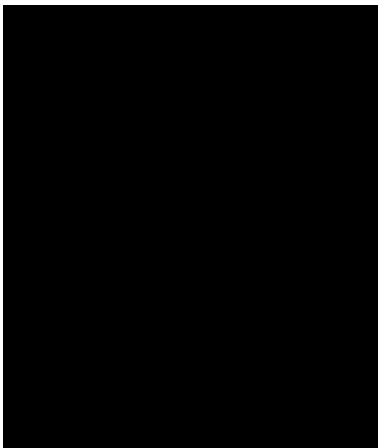
John och Lena Resborn
Labour of love and hate...
Bullseye

Extrem metal, finns det I Asien över huvud taget och om så är fallet, hur ser verkligheten ut för band, publik och övriga inblandande? John och Lena Resborn tar i sin bok "Labour of love and hate" med oss på en resa långt borta från turiststråkens tillrättalagda bild av hur det ser ut i, bland annat, Thailand och Indonesen. Långt borta från elefantridurer, ping pong shower och billig öl finns det en livaktig scen med oerhört dedikerade utövare som gör allt ch lute till för sin musik och sina vänner inom genren. Detta står helt klart när man bläddrar i detta mästerverk både vad gäller bilder och text. I John Resborns bilder finns närvaro och känsla, i några av bilderna kan man nästan känna svettlukten från de band han plåtat. Lena Resborn har skrivit texterna, träffat människorna och skildrar hur det kan vara att utöva sin konst under en totalitär och oförstående överhet. Hon speglar även med den kärlek som dessa människor som spelar hårdrock har till sin musik och hur långt man är beredd att gå. Boken är snyggt formgiven, det finns en cd-skiva med där man även kan höra banden som man kan läsa om, och den är en hyllning till människan och dess drivkraft. Rekommenderas!

Jerry Prütz

Birger Sjöberg
Kriser och kransar
Under

Det går knappast att recensera Birger Sjöbergs diktsamling Kriser och kransar. Precis som Eva Haettner Aurelius understryker i förordet hör denna egenartade, fullmåttade samling till de stora svenska verken i samma kategori som Carl Michael Bellmans Fredmans epistlar, Erik Johan Stagnelius Liljor i Saron, Gustaf Frödings Stänk och Flikar, Edith Södergrans Dikter, Gunnar Ekelöfs Sent på jorden, Erik Lindegrens Mannen utan väg, Harry Martinssons Aniara, Tomas Tranströmers 17 dikter. ... och nog kunde jag foga ännu några samlingar till raddan, men ni förstår vad jag menar – exemplen är hämtade ur förordet. Detta är böcker som liksom bara finns, citeras, refereras till och som kanske en och annan lätt rodnande medger sig icke ha läst. (Är det möjligt?) Mina första kontakter med Kriser och kransar ägde rum i gymnasiet. Det är en tid då unga människor söker sig till en bred bildning och gärna går ut i marginalerna. Eftersom vi läste om de vanliga styckena av Sjöberg rusade jag upp på biblioteket och läste Kriser och kransar. Den skulle ju vara omstridd, den vände ryggen åt de naiva idyllerna i visorna. Jodå, jag kapitulerade genast för flödet av ordet, den svällande, vållande beskrivningen av samhället. Det var i en ung mans smak. Men sedan återvände jag inte. Kanske kändes det rika symbolspråket tungt, överlastat. Någon skrev någon gång om detta att det var pekoral. Ja, så kände jag nog i mina svaga stunder, fast jag litade då på minnet och misstrodde den unge mannen som varit jag hans omdöme och entusiasm. Några år "visste" jag att detta var pekoral och fördjupade mig i 40-talister och Franz Kafka i stället. Och jag läser igen. Medger att det känns litet ovant att åka slalom genom skogar av dessa metaforer. Men jag vande mig och kände hur hans ordberusning grep mig. Fast avståndet är stort blev upplevelsen som att läsa en omstöpt Bruno K Öijer. Sjöberg är besatt av ord, glidningar, betydelser. Ofta känns det som om han varit full eller påtänd, då han låter orden dra iväg. Men så växer märkliga scener upp, scener som äcklar honom, mänskliga tillkortakommanden, omoral, den upplösta tiden. Detta är sannerligen en bok som bittert genomsådar. Ett av mästerverken är ju den nästan hypnagoga scenen Konferensman målar upp om en omoralisk människas väg. Det liknar Bertolt Brecht, men är mycket bittrare. Jag läste boken först tyst, men fann sedan att en skådespelarröst, trött, halvdrucken, besviken bor i dessa ord. Alltså läste jag högt, då tvingas öron

och hals att rätta sig efter Sjöbergs sliriga ordlekar. Det är en blandning av kyrkligt språk, konferensspråk, dåtida jargong. Det reser kanske litet hinder, men ordbesattheten hjälper till. Som alltid då det känns litet obekvämt brukar jag satsa på uthållighet. Så kommer det! Så ock nu. Några minuters högläsning och jag var förlorad, uppslukad av denna bottenlösa samtidsskildring, en föregångare men i fredligare tid till Lindegrens mannen utan väg. Här finns känslokylan, den politiska indolensen, roffarmentaliteten och korruptionen. I mycket känner man igen sig, och som alltid då man transporteras till en annan tid, kastas man tillbaka till nuet och ser det i Sjöbergs matta spegel. Det är ingen vacker syn. Eller som dikten om Konferensman summerar: "Jag sade. Striden, starka vargar, striden, Men striden vackert, vargar." Boken är fylld av slik antiidyll. Och kom då ihåg att boken är i det närmaste jämnårig med tankarna på folkhemmet. I mycket var det vad Sjöberg såg som i transformerad gestalt överlevde idealismen. Det är en ruskig bok, och det är en bok för den som vill bli besatt av ett språk, kastas mellan högt och lågt, andligt och merkantilt, mellan nedrighet och nedrighet – allt buret av ett språk som är svullet av vilja och metaforer.

Thomas Millroth

Daniel Söderberg & Ragnar Persson, Ur Skogen, Orosdi Back

Att påstå att Orosdi Back tagit ett eggande grepp i konstlitteraturen är för litet sagt. Alla dessa pocketböcker med angelägna inlägg i flödet just nu – ja, jag vet att jag gett ut en av dessa titlar, men skit samma, jag gjorde det för att förlaget var bra – . Alltnog här kommer nu ett annat format. Ett underbart pappband med en gran i guld på framsidan. Dessutom noterar jag tacksamt det utsökta bokbinderiarbetet, där pärmarna sluter så tätt så tätt kring inlagan. Skogen är en antologi, där tjugo text- och bildkonstnärer tillfrågats i ämnet. Var och en ger en personlig bild i sitt medium. Redaktör Persson själv står för ett uppslag, där vänstersidan blöder eller glöder i rött medan högersidan blivit en andaktsbild, en ekologisk madonna med alla djuren runt sig i en närmast mystisk uppenbarelse. En akt av innerlig vördnad och förundran. Jag dröjer länge inför Fie Norskers Malerier, litet modernistiskt rultiga former i ett artificiellt – där dröjer sagan, men bara den saga som jag själv så ofta känt på i skogen. Och Mattias Alkberg skriver som vanligt medryckande och personligt. Vänder sig vrångt mot uppdraget: "Skogen? Dra åt helvete. Jag pissar på skogen." Och ger sig in i en mer komplicerad relation till detta stycke natur. Välgörande. Det kan bli litet för gulligt annars. Annars skulle bidrag som Christine Ödlunds fantastiska skogsbild av tystnad och rodnad, där jag nästan hör trädens sav stiga, falla platta till marken. Nu blir den en glänta av doft och ljud. Ja så kan jag bläddra fram och åter, studsa till inför Danilo Stankovic fantastiska målningar, helt udda realism, som spräcker föreställningar och flyttar tankar. Som sagt, en verkligt intressant konstabok, en spännande textbok och en egenartad hyllning till skogen.

Thomas Millroth

SKIVRECENSION

Lisa Ullén-Nina de Heney duo featuring Okkyung Lee / Look Right (LJ Records LJCD 5255 / distr Naxos)

Pianisten Lisa Ullén och basisten Nina de Heney har tidigare satt tunga spar i den improviserade musiken. Var och en för sig och tillsammans. Båda har väjt för den uppkörda mittlinjen där antingen reduktion eller spräckjazz är riktmärken. Tvärtom har de vågat värja melodi, de har expanderat ett godtaget sätt att spela. Samtidigt som de sprängt detsamma utan att tippa över i virtuositet. Deras oomtvistliga skicklighet används enbart intelligent för att ge det känslomässiga uttrycket skarpa konturer. Den som en gång hört de Heney's elastiska, kroppsliga basspel röra sig i dansanta figurer glömmmer det knappast. Ulléns pianospel är liksom mullrande och rullande, det utvecklas i laviner, vilket är passande för ett spel som trots allt är off pist.

De är avvaktande, kan tafsa och nafsas efter varandra för att strax förenas i intensivt duospel där inte bara klanger och figurer förenas men också en tung dramatik bildar grunden.

Jag tänker gärna på dem i termer av betydande, nödvändig, bäst, behövlig. De ger mig alltid tillbaka tron på konst och musik, då jag mattats ut av medelmåttighet uppskriven till skyarna – och gjort misstaget att lyssna. Då får jag omedelbar behandling av Ullén och de Heney. Bättre än huvudvärkstabletter och muskelsalva.

Så finns där en annan gestalt jag lyssnat på så snart jag fått en chans, cellisten Okkyung Lee. Hennes raska stråk river instrumentet i trasor. Snabba figurer fladdrar förbi, och hon har en osviklig känsla för övertonerna, de där som brukar sätta sig i huvudet på lyssnaren, då det tunga, jordiga blir för mörkt. Det liknar de tunna liksom avsiktliga linjerna i ett kopparstick, skyar som råkar fara förbi. Detta är en av de grenar Okkyung Lee behärskar till mästarskap. Och också gör henne till en av mina penater, en av mina ersättningskurer för huvudvärk.

Så bjuder Ullén-de Heney in henne. Det mörka, rumlande, mullrande spricker då upp i glipor av ljusa toner. Lee kilar in sig överallt, hon plockar cellon till egenartade melodistrukturer, hon låter spelet glimra och lysa. Det blir som en aura runtomkring.

Sju stycken finns på skivan. Av bara farten sätter de en och annan improvisation som liksom snackar, det låter som sagor, berättelser, en form jag inte riktigt hört förut. Det liknar någon som artigt håller upp ångande väldoftande te litet hur som helst i gästernas koppar, fingrarna bränner sig på det tunna porslinet, men näsan njuter i väntan. Så som de tre trassar ihop sina strängar i ett av stycken har jag inte hört förut. Det är kanske för bristen på prestige, lusten att knö och knuffas, orädsan för närhet och den obändiga upplevelsen att vilja skapa en omöjlig berättelse om denna tebjudning. Så brukar musiker icke göra då de improviserar. Vända ut och in på sig, möjligen vända in sig.

På sittande stol utnämner jag genast denna skiva till årets impro – eller årets allting – och nu tog det slut, jag känner huvudvärken komma av abstinens, bäst att köra ett varv till.

Thomas Millroth

Úlfur White Mountain (Western Vinyl)

Benjamin Damage Heliosphere (50 Weapons)

Isländsk landskapsframmanade musik är det Úlfur (som är Úlfur Hansson, stundtals basist i Jónsi) skapar, tyst, tassande på på, som en lätt beröring på axeln för att påminna om dess existens. Akustisk gitarr, ljud från den isländska naturen, glockenspiel, xylofon, måsskrik, den som inte får bilder av ett kargt men ändå varmt landskap får ta av sig t-shirten med texten "Jag är empatisk".

Benjamin Damages debutskiva är nästan en tematisk återgång till det som en gång i världen kallades för "ambient techno" för här är det både litet dansgolvsdunkande techno och stillsamma partier för tillfällena i stormens öga, välproducerat med en hög detaljrikedom som både anknyter till den av mig uppfattade, historiska genretillhörigheten men också pekande in i/mot något som kanske bara en kille från Wales som bor i Berlin upptäcker i sin kristallkula. Ett stillsamt rave, törhända?

Och stillastående blir det på utmärkta, loopfyllda dubbel-cd:n med danska Loopy Day, egentligen Jakob Brandt-Pedersen som får sin gitarr att snurra in i evigheten, eller i alla fall i maritima miljöer. Låt oss kalla albumet för ett marint kraftcentrum, han bygger upp självständiga stycken som har ett gemensamt tema: vatten och hav. Det är inte samma tanke som Annea Lockwoods fantastiska "A Sound Map Of The Hudson River" som på 80 minuter följer Hudsonfloden från källorna ut i havet eller Jana Winderens undervattenambient, men Jakob ger oss en våt rundtur i de vattenmiljöer som inspirerar honom i stunden, i improvisationer som är fjärran tjärdoft och vägkluckande, som mer pratar om de oändliga djup och hemligheter som dessa undervattenvärldar och ytligheter gömmer.

När vi är ute och rör i landskapen, litet blåstrad blues med beröringspunkter hos Tinariwen, Sonny Boy Williamson eller precis vad som helst som minner om torka, sanddyner, omålade träkåkar och John Ford-filmer inspelade i Västafrika. Men Atlanter (Jens Carelius och Arild Hammerø) kommer från Norge (de också!) och "Vidder" är duons förträffliga debut, en nordisk broder till det OK Star Orchestra sysslar med här hemma, en sorts gruvligt groovig världsmusik utan hemland (igen!), papperslös men aldrig stoppad i någon tunnelbana, utan uppmuntrad, välkomnad, fast inbjuden.

Normal pop blir något annat i Malmö.

Loopy Day Port (Spacecontroller)

Atlanter Vidde (Jansen)

MF/MB/:s andra skiva, "Colossus" förbyttes från vägvinnande poprock till en kraftfull rockexplosion åt alla håll jämfört med debuten, som om studion var en centrifug. Kvartetten This Is Heads nya platta transformeras också till något utdraget, finlemmat men ändå med de tidigare släppens undertryckta intensitet närvarande. Ja,

Johnny Marr The Messenger (ADA/Warner)

Som gitarrist legendariska The Smiths har han skaffat sig en status som britpopens okrönte gitarrkung. Efter att de lade av -87 har Johnny hankat runt som sideman åt åtskilliga mer eller mindre kända artister. Det samarbete som kanske tydligast märks i detta soloalbum är förmodligen samarbetet med New Orders Bernard Sumner i projektet Electronic. Men man kan ändå känna igen gitarrstilen från The Smiths, ringande, klingande, snirklande gitarrfigurer hela vägen, men där Smiths lät ganska taniga emellanåt känns Johnny Marr 2013 ett par klasser tyngre, framför allt i produktionen. Här finns hur mycket coola gitarr-bas-trummor-arr som helst. Ren och pur lekstuga att gilla och inspireras av! Som sångare är han väl ingen storhet men på det stora hela funkar det alldeles utmärkt! New Town Velocity och Lockdown är t.ex. två för-jävla-bra låtar!

Tord Johnsson

This Is Head The Album ID (Adrian)

jag vet att de flydde till en studio norrut (Göteborg), men ändå. Intensivt, rakt, trallvänligt. Långt från debuten "0001"? Nej, inte egentligen, kanske en smula mer folkpark, men om de försökt sudda ut sitt dna har de inte lyckats. Bra skiva, får man summera så?

Jan-Erik Zandersson

The Saints King Of The Sun (Highway 125/Border)

Den Sverige-glade australiensaren Chris Bailey har till och från släppt plattor under gruppnamnet The Saints sedan mitten av -70-talet. Från början ett av de tidigaste punkbanden, men har med åren lugnat ner sig betydligt, och är numera endast en trio. Senaste plattan har kommit väldigt långt ifrån punkrötterna, istället får vi en samling singer/songwriter-låtar med ganska låg puls. Bailey sjunger som alltid med nerv och känsla, lugnt och tillbakalutat. Intensiteten ökar något mot slutet i låtar som Craters On The Moon och Mini Mantra Part 1 för att avslutas med en folkrockig Adventures In The Dark Arts Of Watermelonery. En i stort en stark platta för söndagskontemplering och melankoliska meditationer!

Tord Johnsson

Apparat
Krieg & Frieden
(Mute)

Frak
s/t
(Psychic Malmö)

Violetshaped
LP
(Violet Poison)

Det var väntat. Sascha Ring (som är den som lystrar till pseudonymen Apparat) har gjort teatermusik till Sebastian Hartmanns uppsättning av Tolstojs "Krig och fred" på Ruhrfestspiele i Recklinghausen. Skivan består av ensemblerusiken i nedkokt form, framförd av en trio med Philipp Timm, cello, och Christoph

Hartmann, violin, och min jämförelse blir inte av boken i sig, utan Sergeij Bondartjuks storslagna filmversion där Lev Tolstojs 580 olika karaktärer nästan får plats vilket aldrig kan ha hänt på teaterns tiljor, men det är just filmen som kommer för mig när jag hör Apparats musik. Det må vara långt från bokförlagans publiceringsår 1865–1869, är inte tidstypisk, men spelar mer på spänningarna i verket och man undrar hur det såg ut på scenen.

Om Walrus' debut-lp (anmäld på annan plats i detta nummer) stundtals minner om de försiktigare ljudspåren från skräckfilmer från Mellaneuropa, är Violetshaped's debut "LP" tillhörande de som inspirerats av de mer hemsökande, kraftfullare delarna av sextio- och sjuttioalets italienska skräckfilmer. Om det inte märks att Apparats skiva till stora delar är inspelad kvällstid på ett lager i ett industriområde, ger Violetshaped verkligen sken av att vara det, det är spänningsskapande men uppdaterat genom ett technonålsöga. Imponerande, påminnande om det motsats till historielöshet som präglar dagens artister på grammisgalor och annat onödigt.

1987 kom Fraks debutkassett "Raggarslakt" och nu, drövsvis kassetter och en och annan vinyl senare, kommer en fullängdare på en av favoritetiketterna i Malmö. Det är stillestånd i syntpopvärlden, Frak bjuder ömsom på sådant som blir dansant, poppig eller minimalt, det t.o.m. låter bra. Det kunde varit daterat, det kunde varit dåtid, det kunde varit nostalgi, men ska jag vara räligt ärlig är det här mycket roligare än samtida Kraftwerk-konserter i aldrig så pretentiösa konsertmiljöer. En sorts försmak, kanske, av hur det kan låta finns i form av en konsert från Inkonst, <http://official.fm/tracks/2w7S>, och jag kan bara utbrista i ett stilla: så ska det låta.

Jan-Erik Zandersson

David Bowie
The Next Day
(Sony)

Det har gått tio år sedan David Bowie släppte sitt förra album Reality. Trots att jag är ett av hans största fans - min son är döpt efter ett av hans alter ego, jag har som femtonårigt fan prytt GP's framsida tillsammans med honom, skrivit analyser, intervjuat hans musiker, exfru osv – så har han inte varit speciellt saknad i min värld.

Allt sedan 1999 års Hours har hans skivbolags pressmeddelanden gått ut på att han släppt en ny Scary Monsters (hans sista stora skiva från 1980) eller att kommande plattan bär i likheter med 70-talet och presskåren har oftast svält det med hull och hår. David Bowies problem har varit att på 70-talet var varenda skiva han släppte banbrytande. Under 80-talet fyllde han för första gången stadions, skördade framgångarna av 70-talets skivor, men varenda skiva han släppte då var samtidigt riktigt usel. Det enda David Bowie i princip gjorde bra under 80ö-talet var filmmusik, låtarna Cat People, Absolute Beginners och This Is Not America.

90-talet där han flörtade med den techno han med Low varit föregångare till, industrirock och jungle var inte så dåligt som kritiker vill göra gällande. Exempelvis Brian Eno-producerade Outside var ett sågat, riskfyllt men underskattat mästerverk. David Bowie visade också att han låg med i tiden även om han inte som på 70-talet styrde utvecklingen. Skivorna som kom under 2000-talet har varit helt OK men aldrig nyskapande. Snarare har han ängsligt blickat tillbaka till det som i mina ögon var hans bästa album; Station To Station, Berlintrilogin och Scary Monsters utan att ha varit i närheten av deras kvaliteter

En vecka efter släppet av The Next Day ligger den på plats nummer 1 i 62 länder så nog har David Bowie varit saknad hos allmänheten. Men kanske handlar det mer om artisten, renässansmänniskan David Bowie som gjort klassiker på klassiker än om ny musik från honom. För nya skivan låter precis som den skulle kunnat släppts året efter tio år gamla föregångaren. Och då var inte Reality en oäven platta utan precis som denna alternativrock med skönt gitarrkomp som för tankarna till Robert Fripps gitarrer på Scary Monsters.

Första singeln Where Are We Now påminner om första singeln från Hours, Thursday's Child. Det är en vacker, sentimental ballad som framstår som skriven av en 60-plussare som dricker för mycket årgångsviner i New York-loftet och minns en bohemisk krativ ungdom i Berlin. Och i videon cirkulerar bilderna nostalgiskt kring Bowies och Iggy's Berlin. Men låten är knappast något Heroes eller Look back in anger. Och lika lite som sentimentalitet klädde en åldrad Ernest Hemingway i En fest för livet klär sentimentalitet David Bowie. Den han var tittade inte tillbaka utan framåt.

Omslaget är Heroes, posen från Erich Heckels målning men härstår titeln i en tom ruta som täcker ansiktet. Här finns flörtar till flera bra skivor ur hans karriär. If You Can See Me skulle kunna vara något överblivet från Outside, samma elektroniska jungeltrummor och synthar och gitarrer, den har även drag av en låt som After All från tidiga The Man Who Sold The World medan You Feel So Lonely You Could Die har samma trummor som Ziggy Stardusts Five Years och gitarrer som påminner om Space Oddity. Men om denna skiva släppts 2004 hade den knappast varit lika hyllad eller toppat all världens listor. Nu finns en längtan hos fansen, kanske är den längtan sentimental precis som singeln Where Are We Now. David Bowie är saknad, speciellt hans 70-tal vilket suget efter varje 30-årsjubilerande platta som släpps i deluxe de senaste åren vittnar om. Den här skivan imponerar dock inte på mig för tyvärr finns inte det som kännetecknade just det förflutna som David Bowie rotar i och var, nyskapande. På låten I'd Rather Be High sjunger David Bowie "I'm so afraid of losing it". Det är talande. Min David Bowie var aldrig ens rädd.

Cyril Hellman

Whitesnake
Made in Japan CD/DVD
(Cosmos Music Group)

Förutom att David Coverdale, enligt mitt sätt att se på saken, besitter den hårda rockens främsta röst, så har han dessutom en enorm utstrålning och är en mikrofonstativsjuckare av rang. Jag gissar att det finns ganska många långhåriga spandexanvändare som offrat åtminstone en av sina hoprullade tubsockar för att få Coverdales röst och pondus, pilutta dem! Whitesnake har i princip varit den tunga bluesbaserade hårdrocken trogen genom åren sedan deras självbetitlade debut 1977 – alltså mitt under den tuppkamsspretande punkexplosionen – om vi nu bortser från 1987 då Coverdale inte bara bytte ut bandet, utan dessutom tuperade håret, syntade upp ljudbilden en smula – naturligtvis för att passa den amerikanska publiken – och iklädde sig glansiga midjekorta kavajer med tillhörande axelvaddar. Som om inte detta vore nog så lät han dessutom sin dåvarande hustru, Tawny Kitaen, ägna sig åt gymnastik på diverse motorhuvor i deras videos (och det är kanske på sin plats att påpeka att det inte handlade om husmodersgymnastik). Det var kommersiellt sett mycket klokt eftersom 1987 upphöjde Coverdale och bandet Whitesnake till den musikaliska elitserien och sålde åtta miljoner enbart i USA. Tack vare den skivan så var Whitesnake inte längre enbart en angelägenhet för det långhåriga whiplash-folket med öronsus och nackkrage som ständiga följeslagare. Made in Japan är en titel som förpliktigar.

Musiken spelades in 2011 under deras pågående Forevermore-turné och innehåller dessutom en bonus-cd med tidigare aldrig hörda versioner, som mest är lite kul kuriosa. Tyngdpunkten, om uttrycket tillåts, ligger på live. Inför en hänförd publik levererar Whitesnake som de förväntas och låter publiken vara delaktig i sången.

David Coverdale är i toppform och visar sig från sin bästa sida och har fortfarande en imponerande spänst i sitt struprör, och Doug Aldrich har klart för sig när han ska spela återhållsamt och när han ska elda på. Och kalla mig gärna smörig, jag kan hantera det, men jag har alltid varit brutalt svag för Whitesnakes ballader och Here I Go Again är ungefär hur bra som helst.

Lars Yngve

Goran Kajfeš Subtropic Arkestra
The Reason Why vol. 1
(Headspace)

Walrus
s/t
(Electricity)

Ibland får man hur mycket hjälp som helst av det pressmaterial som medföljer promoskivorna (inga illalåtande nedladdningar för Nya upplagan, tack!). Långt från plattityder och adjektivsjuka beskriver Goran Kajfeš i stället att det här albumet är själva dna:t till hans prisbelönta, hyllade och fantastiskt innovativa album "X/Y" som kom häromåret. På den nya skivan finns idel covers, allt från bandkonstellationen som i sig minner som Sun Ra och låtvalet som spänner om hela klotet och doppar sig i Cluster, Bo Hansson, Archimedes badkar, turkiskt psykedelika och samtida Tame Impala. Håll i åkbrädan, för här blir det åka av, det vindlar och frustar, orkesterns namnkunniga startuppställning (ett veritabelt vem-är-vem i svensk samtida jazz med Jonas Kullhammar, Johan Berthling, Per "Ruskräsk" Johansson m.fl.) är lika hemma i Soft Machine som brasiliansk musik eller tysk motorik, "vol. 1" på skivkonvolutet får mig också att tro att det kommer en fortsättning, både av fler covers och en efterlängtd uppföljare på "X/Y". Makalöst.

Inspelad 2010, lp:n daterad 2012 och släppt nu i februari, Walrus bjuder på en styv halvtimmes genrebändande, en intressant grupp med bl.a. Mattias Olsson från Änglagård och mångsysslaren Matti Bye, det här är en lysande lp som inleds med ett groove som inte bara är hypnotiskt på Ved-sätt, utan också innehåller stora mått dramatik och spänning, motorvägsmusik nerför södersidan av Hallandsåsen i

Skurklandet
Kugghjulet
(Havet brinner)

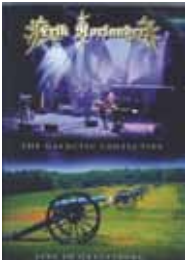
blixthalka. Just dramatik och spänning är något som också återfinns i de resterande tre spåren som är mer återhållen spökhushusmusik minnande om italienska ljudspår från sjuttioalet, mycket orglar av olika fabrikat, litet oscillator- eller fuzzstörningar, försiktigt, injagande, ibland påminnande om Norrlands storheter Spacious Mind, men utan kosmokoniken.

Jimmy Bussenius' grupp Skurklandet ger ett schizofrent intryck, men på ett positivt sätt. Förutom nya mini-cd:n "Kugghjulet" har jag fått tillfälle att lyssna mig igenom deras tre tidigare släpp och det här blir fint utmejslad, svensktoppsvärdig pop av medryckande slag men där texterna visar på vårt samvetes gemensamma källare och hur kall och eländig världen vi försöker dölja bakom statusuppdateringar och tweets egentligen är. Djup och yta om vartannat, som griper tag, långt ifrån docerande, bara rejält påminnande om sådant som står i Fria tidningen och inte i Sydsvenskan. Bra.

Jan-Erik Zandersson

Mørk
Karasho
(Finto Bacalao Records)

Erik Norlander: The Galactic Collective/ -"- Live In Gettysburg
(Think Tank Media)

Det är bara att ge sig, Norge är just nu bra på att producera fullpoängare. Trettio två minuter vinyl från Benjamin Mørk är en debut som finns i ett instrumentalt ishavslandskap där Geir Jenssen befunnits sig tidigare med sin smållkalla elektronik, här är det minimalism med pianot i ett försiktigt centrum, behandlat med silkesvantar med kalla sömmar, denna kvartetts (trummor, bas, gitarr också, liksom isande trumpet) resa till Norra ishavet blir på enkel biljett när jag lyssnar medan kvicksilvret darrar mellan fem och tio minus ute i mitt eget strandlandskap i mars månads förfärliga isdygn, det blir lätt ett lågmålt soundtrack som följer med mig i pudersnö och drivande iskristaller, men jag tror att märgen blivit lika bottenfrusen om jag lyssnat på sommaren, slutit ögonen och börjat färdas över de mörka havsdjupen mot polen. En fantastisk debutskiva.

Det spelar ingen roll om de kallade sig Kenneth Kapstad Group som de gjorde då eller Grand General som de gör nu, de fem norska musikerna (Evan Helte Hermansen, gitarr, Ola Kvernberg, violin, Erlend Slettevoll, keyboards, Trond Frønes, bass, och Kenneth Kapstad, trummor, har stundtals cv:n långa som ösregn (tänk Motorpsycho, The Core eller El Doom & The Born Electric) och när de debuterar på skiva i denna konstellation blir det både tung progressiv rock/jazz som känner sig hemma i alla hamnar längs den musikaliska kusten, det blir också årets i särklass bästa i sin genre. Att musikerna i andra sammanhang spelar allt från folkmusik till trash metal ger den breda men stabila grunden. Det lurar en tanke barkom varje hörn, halsbrytande idéer håller vardagens gnäll och trassel på stort avstånd, kvar blir en skiva vars avslutning alltid är en spontan ingivelse att trycka "play" igen. Du kan inte vara utan den, oavsett om du är fast i det progressiva guldåret 1972 eller tycker att Anekdoten är rätt klämmiga.

Någon som på sin förra skiva, "Church With No Magic" (2010), omfamnade postrock och progressiv rock efter en ökenvandring efter det att de fick ändra gruppnamnet Pivot till en mer vokalfri version (bandet är bröderna Richard and Laurence Pike plus Dave Miller), i begynnelsen mer IDM-lika, idag på "Homosapien" konceptmässigt lika andra grupper

Grand General
s/t
(Rune Grammofon)

PVT
Homosapien
(Felte)

som genom historiens kunskap tar sig in i framtiden, kvar finns de progressiva anslagen men de möts av både berlinskoleelektronik och det som en gång i tiden karakteriserade det som släpps på Warp.

Jag vill också tipsa om två riktigt old school-progressiva utgåvor från keyboardisten Erik Norlander, båda är hans två timmar långa och närmast episka "The Galactic Collective", både i studioform och live från The Rite Of Spring-festivalen 2011 i Gettysburg, båda 2 cd + dvd. Albumet kom för första gången 2010, men nu har det kompletterats med en närmast knappologisk dvd med dess tillkomst och en räcka bonusmaterial där hans cover på Barry Grays ledmotiv till "Space: 1999" är klädsamt bombastiskt – och det här är en analog version av Rick Wakeman, utan tvekan, gamla syntar och moogar, kosmiska teman, högeligen 1972-romantiskt och så genuint bakåtblickande att man nästan blir nostalgisk – ett fantastiskt tema på sitt sätt, men som kräver rätt inställning vid genomlysningen, symfonirock kan vara så, balanserande på en knivsegg mellan det är som lysande och det som är förfärligt nära Emerson, Lake & Palmer. Ibland är det tillfredsställande att bara luta sig tillbaka, känna igen allt man hör men utan att kunna placera det definitivt, helt enkelt för att det inte gjorts tidigare.

Och till sist: Differnet har släppt ny kassett ett halvdussin år efter den förra. Den heter "Medium: Cassette" (Zeon Light) och om inte annat, ska du lyssna på den för att man har den goda smaken att göra, helt oväntat, en cover på min favoritjazzsångerska Helen Merrill och hennes låt "Dawn" från filmen "Smog" från 1962. Hur jag önskar bara att kassetetiketterna gick över till vinyl eller åtminstone cd!

Jan-Erik Zandersson

Filip Jers Quartet s/t (Fojablu)	B/B/S/ Brick Mask (Miasmah)	Vrakets position Spår (Vrakgods)
Trio Gordon Gränsland (Havtorn)	Vrakets position s/t (Vrakgods)	

Den instrumentala, svenska musiken möter världen med öppna ögon och ett innehåll som blir en sorts världsmusik med ett tydligt hemland, men på ett sätt som minner om att det kan finnas countrymusik utan land. De musikaliska liknelsernas snubbeltrådar är utlagda i terrängen och man får trampa försiktigt. En blandning av gammeljazz och ett munspelande (som ibland andas väl mycket Toots Thielemans) och genuint begåvad nyjazz med historietyngt dna finns i ännu en Filip Jers-skiva,

denne fantastiske munspelare (om man får använda en sådan bondsk beteckning på ett instrument som förtjänar att kallas vid vackrare namn) vågar i kvartettformen ta ut svängarna ytterligare och får man spå att en plats på en jazzfestival i Ystad hade passat bra, eller på akterdäck en varm sommardag på en skärgårdsbåt eller som stillsam underhållning i ravinen bakom midsommarfesten?
Trio Gordons andra skiva "Gränsland" fick mig att be skivbolaget

om debuten som aldrig dök upp förra året. Jo, så bra är den nya (och den första pekade definitivt ut riktningen), vi befinner oss i den där ursvenska instrumentalmusiken igen, hävdar jag, oavsett om det handlar om ung-svensk-jazz eller något mer postrockande. Det är triomusik för en övergiven landsbygd, smältande vackert, medgungande, som en soluppgång sedd genom en dagdroppe. Idyllen efter neutronbomben, långt från den urbana djungeln. Stillheten regerar.

Gitarr, trummor och bas återfinns också på B/B/S/s nya, men här är det ett organiskt drånande som blir resultatet, men en bra bit från något stillastående, mer av en sorts postrockigt progressiv drånmusik från mörka källarvalv med rytmisk bas och trumstockar som vore de från någon King Crimson-konstellation. Intressant, mycket intressant.

Duon Vrakets position improviserar på ett sätt som påminner om utgåvorna på saligt hädangångna skivbolaget Table of the Elements som i sin tur tog fram den skärande, bultande, smutsiga musiken från sextiotalets loft och vindsutrymmen i de av kreatörer övertagna delarna av downtown New York, men musik som också påminner om skånsk slätt men sedd och känd inifrån tröskverket i en Fahr-tröska med för många år på nacken. Så kan det låta när gamla punkare blir mogna män, när de är lika arga, förstärkarna står ställda på elva och punkkraften är nu en överstyrd motorik från Ruhr-området – den där skördetröskan ser och låter klart muterad. Lyssna på egen risk, men lyssna. Sätt fingrarna i mangeln och skrik ut ditt välbehag.

Några närslutna snabbtips också: till synes odödliga duon Autechre har på fullproppade dubbeln "Exai" (Warp) gett oss precis allt, här finns sådant som varit deras kännetecken i tjugio år med knäckliga rytmer, men också stillsamma, hjärtskärande ambienta partier. // Vackraste popskivan i år är Phosphorescents "Muchacho" (Dead Oceans) med vardagslyrik och skir, skör musik och årets bästa låt så här långt, "Song For Zula". // Om du saknar Stax-tidens soulmusik, skaffa då Jesse Dees "On My Mind/In My Heart" (Alligator) för hans tidsmaskin har stannat i sydstaternas soulsken och i det hörs det att han trivs. // Smart, snygg kammarjazz som vore den från ett svenskt sjuttital debuterar norska (igen, Norge!) kvartetten Esp med på "Ambiguous Play" (Øra Fonogram) och Arne Torviks rhodes (när han inte spelar piano) snitslar banan. // Michael Saxell har än en gång slagit sig samman med Jalle Lorensen och litet lösa bandmedlemmar för att bjuda på bluescountryrock på skånska, i original och återbrukande (som ännu en version av "När en flicka talar skånska" som här kommer till sin rätt på riktigt kanske för första gången).

Jan-Erik Zandersson

TILLSAMMANS — MOT FÖRTRYCK

PG: 90 00 72-0
BG: 900-0720
www.amnesty.se

AMNESTY
INTERNATIONAL

STATARNA

AV KALLE LIND & JIMMY WALLIN

AV KALLE LIND & JIMMY WALLIN

Call of the wild

Kika in vårens
nyheter hos
Glashyttan på
Baskemölla!

swedish
hasbeens[®]

Victoria
teatern

VÅREN PÅ VICTORIA:

2/4 **KINKY FRIEDMAN**

5-6/4 **LARS DEMIAN**

3/5 **WINHILL/LOOSEHILL**

4/5 **SANDY MOUCHE**

10-11/5 **ANNA JÄRVINEN**

INSLÄPP 19.00 — PÅ SCEN 19.30

FÖR HELA VÅRENS PROGRAM SE VICTORIA.SE

BILJETTER: **VICTORIA.SE, FOLK Å ROCK**
ELLER TICKSTER 0771 47 70 70

TA MED EGEN MAT & DRYCK TILL VÅRA FÖRESTÄLLNINGAR!

WWW.VICTORIA.SE

S. FÖRSTADSGATAN 18 MALMÖ

ECKERLUNDS
— *i Tomelilla* —

Ord öppettider: vardag 9-18 Lördag 9-13 tel 0417 - 10321

Vi försäkrar det du är rädd om.

En del saker är så självklara:
Vi som försäkrar ditt hem,
dina saker och din familj gör
ett bättre jobb om vi finns
och verkar här i närheten.

Vi har lovat våra kunder att
finnas vid deras sida vid en
skada och efter 240 år har vi
hunnit bli rätt bra på det.

**Dina Försäkringar
Skåne**

Hör 0413-559 790 • Lund 046-590 3110
www.dina.se/skane

MORISKA PAVILJONGEN PRESENTERAR

DAKHA BRAKHA

[UKRAINA]

13/4
22-03

FÖRKÖPSBILJETTER 120:-
VIA TICKSTER.COM &
KULTURCENTRALEN.NU

KONSERT // VISUALS
MINIMALISTISK JAZZ
AKUSTISKA TECHNO-BEATS
ÖSTSTATSPULS // GYPSYPUNK
CRAZY FOLKROCK // SOVIETABILLY

Kristian Nihlén & Cecilia Paisley || Alice & Natasha aka Miss Samara & Miss Kaliningrad

KLUBB KRISTALLEN || RYSKA POSTEN

MORISKA PAVILJONGEN • FOLKETS PARK • MALMÖ • WWW.MORISKAPAVILJONGEN.SE

En dans-
föreställning
med oplanerade
infall

Foto Jens Olof Larshen

... **AND** ...

13 – 28 april

på Skånes Dansteater

Vad är det som gör dig till den du är?
Är vår identitet resultatet av oss själva
eller vårt omgivande samhälle? Och vad
händer när samhället förändras, förändras
vi också, omedvetet eller medvetet?
Diskussioner om de stora frågorna
mynnar ut i dansföreställningen ... AND...

... AND... är inte en double bill utan en föreställning
av två koreografer med helt olika uttryckssätt.
Philippe Blanchard och Björn Säfsten fann varandra
i en gemensam önskan om att utveckla sitt konst-
närliga arbete genom att öppna upp sitt skapande
för varandra. Med gemensamt intresse för de
underliggande strukturer som skapar vem vi är
och vårt samhälle, koreograferna diskuterat konst,
dans, kulturpolitik och skapandets villkor.

När en människa ställer sig på en scen, kan man
någonsin få människan att vara en verklig människa,
utan att vara en gestalt, utan att spela en roll? För
att konsten ska spegla livet, ska konsten bete sig
som livet, d.v.s. oväntat och oplanerat. I jakten
på äkta reaktioner och rörelser skapar de båda
koreograferna en osäkerhet med överrasknings-
moment i varje föreställning. Med ... AND... tar
Björn Säfsten och Philippe Blanchard det gemen-
samma steget att gå från diskussion om konst och
identitet till en föreställning som betar sig som livet.

Spelas 13 (premiär), 17, 18, 19, 25,
26, 27, 28 april på
Skånes Dansteater i Malmö.

Skånes Dansteater

www.skanesdansteater.se, tel 040-20 85 00.

Humor

Kära Hjärtanes!

Kära Kära Hjärtanes.

Jag är en kvinna som har ett stort problem. När jag t.ex. skulle få för mig att inköpa ett par nya skor eller kanske en ny handväska för några hundralappar ställer maken min till ett sjuherrans liv. Men däremot om han skulle slänga ut 7000:- på en ny golfklubba eller ett nytt armbandsur så tycker han att det är en småsak som jag inte behöver bry mig om för det skulle jag aldrig förstå ändå. Vad skall jag ta mig till?

Ledsen och försakad

Kära Ledsen och försakad. Jag vill först och främst påpeka att jag klart och tydligt tidigare har förevisat vad man kan använda makens golfklubbor till. Vad du emellertid skall göra är att börja förhandla om allt som har med er ekonomi att göra. Efter att du visat honom vad man kan använda ett dylikt slagverktyg till skall du klart och tydligt först och främst klagöra för honom att allt ditt är ditt, och att allt hans är ditt! Sen kan han få börja om med att förhandla om att få låna t.ex golfklubborna under viss tid i veckan under förutsättning att det inte inverkar på sitt förvärsarbete. Du måste se till så det lilla livet bidrar till familjens försörjning först och främst. Lycka till!

Kära Hjärtanes!

S. Kald

Apfelstrudl

Så blank, så blank lysa ditt skal
Tand krossar det på stund
Inte på något vis får du kval
Ingen förlorar sin blund
Ändå har du strävat hårt
Växte fram för livets skull
Ändå blev ditt liv så kort
Din uppgift du gjort full
Imorgon är du glömd
Någon annan din plats tar
Platsen som blev tömd
Ingen turordning har

S. Kald

Test-Fnisse

Historia:
Läraren i skolan:
Lars, du har precis samma fel i matteprovet som Pelle i bänken vid sidan om dig. Kan du förklara det?
Vi har samma lärare...!?

Analys:
Undertecknadh hafver som bekanth hållith ett hvakan-de öga upp å det svenske skolhväsende och hafver studherat hvad som skola hvara fel å densammah! Här hafver vi sålundha ett bevis upp å den populärah teori å allmänheten att det skola hvara hlärarna det skola hvara fel upp å. Elefverne i historietten hvara å det slagfärdigha slaghet så dessa skola icke beskyllas å utbildningspolithikens misslyckande. Mitt ödmjuka förslag hvore att ett riktigt kok stryk för subordination och rättning i hleden hvore den rätta medicinen att skapa lugn och ro åth lärarhkåren, att sköta sitt enkla arbete att fostra framtidens tjänstehjon!

Auf wienerschnitzel ønska eder ödmjukaste tjänare
Test – Fnisse

Jack-Åke

Hans å Greta

Asså vi skulle gå å se den fimlen i går men då jick den ente...
den skulle hannla om dom hans å greta såm döda hexan i saggan å dåm har blitt stora å jagar alla hexor å döddar dom å sånt men nu fick ja ente se den så ja e skit lack förr den va säkert typ besta fimlen evver!
Så denn får en femma!

\\m// \\m// \\m//\\m// \\m//
Ha de!
Jack-Åke, ständig praktikant
jack_ake99@hotmail.com

Men allvarligt

Vilken jävla ollondag!
Vad fan skulle det här vara bra för liksom. Sanslöst uttråkad.
Har ingen lust och jobba. Vill göra nåt roligare.
Frågan är bara vad?
Köpa en säck nypotatis och skala järnet?
Snyta sig i gardinen i matsalen?
Städa?
Nå så uttråkad är jag inte ännu!
/Dr Evil

Adi S. betrakten.

Die Schweden und Vasaloppet:

Was ich habt es versteht, gilt Vasaloppet ein wichtiger rite de passage in Schweden zu sein. Sie gehen nio mil auf Skiern zusammen mit eine maße anderer alter Männer und Blaubeersuppe getrinkt, Affenblut! So in meiner Zeit, als ich jung war, wir letzten 50 mil, ohne zu blinzeln nach Wien, Prag, Paris und Warschau marschiert. Das einzige, was wir hatten, zum zu geeßen war dem Regenwasser und Schtrumpfknödeln mit Sauerkraut. Dies ist, was ich nennen würde ich was die Schweden friskvård gekallt! Jammenspitzen!

Auf Wienerschnitzel wünschen ihren A. Schicklgrüber

Malin Biller

Thomas Olsson

April månads horoskop av O. Rakel

Vattumannen 20 jan – 18 feb.
Det känns som om du tagit dig vatten över huvudet nu när du låter vårkänslorna springa iväg med dig. Det kommer ändå bara att sluta i skilsmässa så varför bryr sig över huvud taget? Ryggläge framför TV:n med två liter cola och några påsar chips är ett betydligt bättre alternativ.

Fiskarna 19 feb – 20 mars.
Du känner dig allvarligt leksugen, men passa dig, en och annan näbbgädda ligger och lurar i vassen. Vuxna människor ska inte tänka på lek alls! Korsstygn är en lämplig sysselsättning.

Väduren 21 mars – 19 april.
Dina ekonomiska framtidsutsikter ser ljusa ut framöver. Du kommer att hitta en tusenlapp på ett övergångsställe, när du råkar gå mot röd gubbe, mitt i rusningstrafiken. Det kommer precis att täcka sjukhuskostnaderna!

Oxen 20 april – 20 maj.
Ditt slit och släp kommer äntligen att ge utdelning under våren, för din chef d.v.s. Du kommer som ett bevis på din goda arbetsvilja att få dubbelt så många arbetsuppgifter till halva lönen. Grattis!

Tvillingarna 21 maj – 20 juni.
Du kommer att vakna upp en och inte känna dig riktigt som dig själv. Mycket riktigt har du i fyllan och villan gått in till grannen och lagt dig. Men det gör inget för denne ligger och sover inne hos dig så du kan lugnt somna om.

Kräftan 21 juni – 22 juli.
Varför vänta med att investera ditt surt förvärvade sparkapital i högriskfonder till ett senare tillfälle? Passa på nu för om en månad finns de inte längre!

Lejonet 23 juli – 22 augusti.
Äntligen får du utlopp för din exhibitionistiska ådra nu när våren kommer. Du kommer att vara först med shorts, linne och lunginflammation även detta år.

Jungfrun 23 augusti – 22 september.
På dejtingfronten intet nytt. Att ragga på krogen är som att öppna en ask chokladpraliner. Alla godbitarna går åt först, kvar blir bara några spritfyllda äckel i hörnen!

Vägen 23 september – 22 oktober.
Efter moget övervägande vågar du äntligen ta steget fullt ut och bejaka ditt, fram tills nu helt förträngda, intresse för Tibetansk strupsång och jak-mjölkning. Starkt jobb!

Skorpionen 23 oktober – 21 november.
Du kommer att bege dig ut på en längre resa under den närmaste tiden. Se till att du får med dig dina viktigaste och käraste ägodelar för preskriptionstiden ligger på 25 år så det kan ta tid innan du kan komma hem igen!

Skytten 22 november – 21 december.
Du sköt ett snabbt skott från höften och det kan stå dig dyrt! Du lär bli underhållsskyldig i åtminstone 18 år!

Stenbocken 22 dec – 19 jan.
Gång på gång lyckas du slå din omgivning med häpnad bara genom att vara dig själv. Avundsjuka och missunnsamhet förföljer dig, men vad gör det? Du kan inte hjälpa att du är den du är!

Pennsylvania 6-5000

En granne från porten bredvid hade inför förra helgen placerat ett anslag i min trappuppgång i syfte att upplysa och be om intillboendes förståelse för en högljudd fest. Detta ljudliga gästbud avsågs enligt anslaget gå av stapeln i lappskrivarens bostad under lördagskvällen.

Av detta hörde jag med facit i hand noll och intet. Inte ens när jag under Serenius kvällsrunda passerade förbi partyhuset runt 23-draget. Det enda jag då kunde förnimma var ett svagt mummel genom det öppna köksfönstret. Vadan detta, ska man hålla på och sätta upp lappar i folks trappuppgångar är det väl minsta man kan begära att det skall höras åtminstone ett pip eller två?

Var var musiken?
Var var dansen?
Var var fylleskrålet?

Var var folket med gummivristerna som alltid brukar vackla runt utomhus huttrandes för att röka vid midnatts

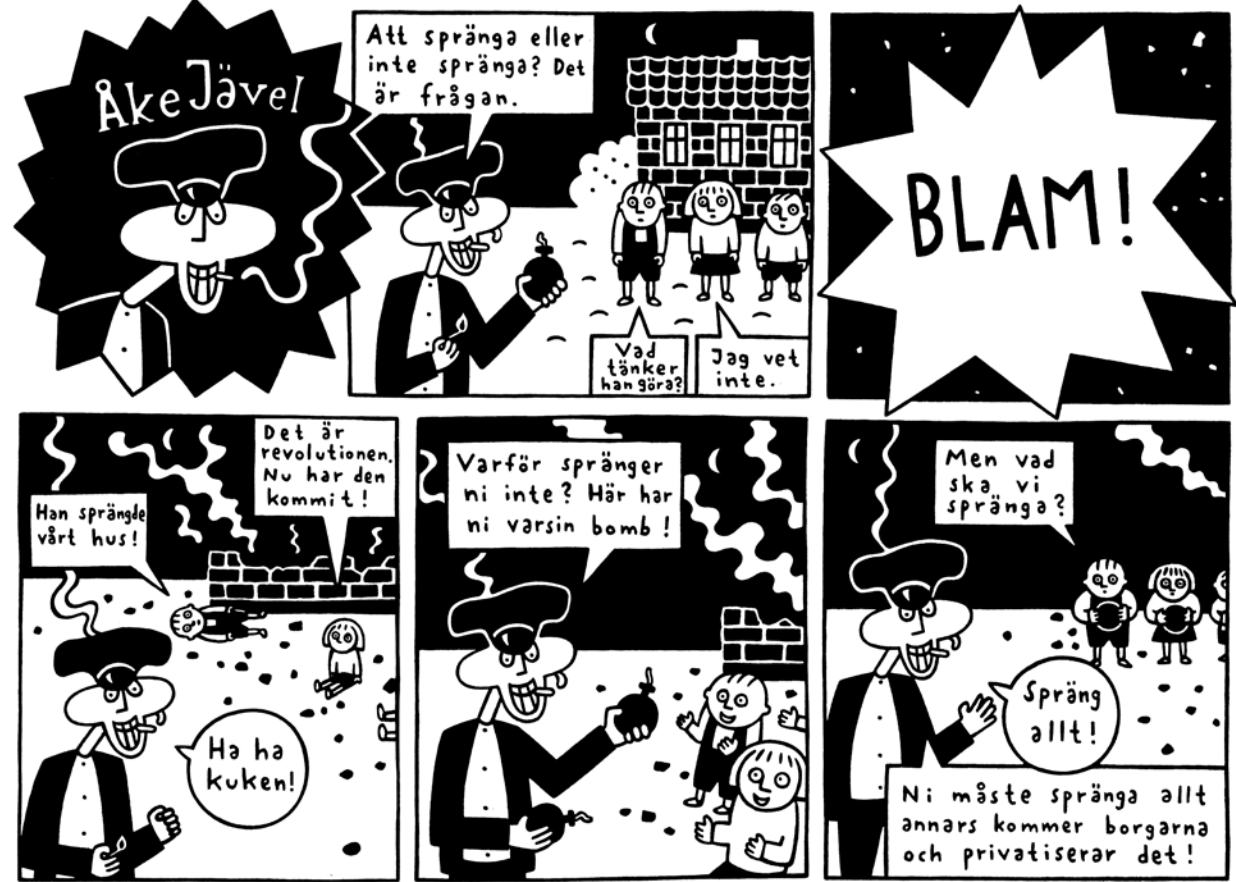
sena timma då mestadels tomtar och hundägare äro vakna?

Jag tycker detta var dåligt, på gränsen till effektsökeri faktiskt. Varpå självaste djävulen flög i mig och jag lutade mig över en slarvigt fickparkerad Audi av nyare årsmodell. Knackade lite lätt på Audins framruta på det att billarmet genast gick igång. Lite oljud får man förvänta sig när det hålles fest i området, det har alltid varit och kommer alltid vara min paroll.

Således ämnar undertecknad omgående medelst velociped begifva sig till den närbelägna ICA-affären. Detta i syfte att på den för allmänheten upplåtna anslagstavlan anbringa en papperslapp innehållande en förvarnande text där det med all önskvärd tydlighet tillkännagives att Grefve Fågelsparre ämnar spisa gamla Zarah Leander-stenkakor på trattgrammofonen utrustad med en för ändamålet överdimensionerad fyrtiotums bakelittratt under hela

lördagskvällen fram till småtimmarna, d.v.s. runt 21.50 då sjö och väderrapporten går av stapeln i Sveriges radio P1. Uppehåller ni er i trakterna, så håll för guds skull i hatten. Det kommer att svänga mer än den gamla nordslingan på Nürburgring, det vill säga utav bara den! Om mina Glenn Miller-plattor kommer fram gör ni bäst i att springa åt andra hållet, annars kommer ni bli förkylda av draget...

Med lyft cylinderhatt
Grefve Fågelsparre

WHYRED

WHYRED STORES

STOCKHOLM

Mäster Samuelsgatan 3
Brunogallerian, Götgatsbacken 36

MALMÖ

Skomakaregatan 7

GÖTEBORG

Södra Larmgatan 13

COPENHAGEN

Pilestræde 35

WHYRED OUTLET STORES

STOCKHOLM

Drottninggatan 94

WWW.WHYRED.COM

Foto: Maja Flink

SIESTA!

► HÄSSLEHOLM 30 MAJ - 1 JUNI '13

HÅKAN HELLSTRÖM · NAS^{US}

DADA LIFE · BOYS NOIZE^{DE} · BINGO PLAYERS^{NL}

ENTER SHIKARI^{UK} · ALT-J^{UK}

ADRIAN LUX · KVELERTAK^{NO} · NAUSE · PETTER

SVENSKA AKADEMIEN · WHILE SHE SLEEPS^{NO}

ADAM KANYAMA · ADEPT · ALBIN MYERS · ALINA DEVERCERSKI

ANSIKTET · CARLI · F.O.O.L · HÄSTPOJKEN · HER BRIGHT SKIES

IMMANU EL · ISON & FILLE · LORENTZ & SAKARIAS · MF/MB/

NÄÄÄK & NIMO · NORDPOLEN · PANDA DA PANDA

RIDDARNA · SIBILLE ATTAR · STYLE OF EYE · SYKET · WINTERGATAN

BILJETTER, NYHETER, LINE-UP & MER:

SIESTAFESTIVALEN.SE

Presenteras i samarbete med:

Hässelholms
kommun

Sparbanken 1826

LUGER

BEAR
& CO

naz★
PROMOTIONS

FREDRIK ZETTERSTRÖM · BENGT KRANTZ
DANIEL HÅLLSTRÖM · RICKARD SÖDERBERG
STEFAN DAHLBERG · LARS ARVIDSON
MATTHEW SHAW · CHRISTIAN JUSLIN
ANN-LOUISE LÖGDLUND · KAROLINA ANDERSSON
ELSEBETH DREISIG · LARS HUMBLE

SHAKESPEARES

LEAR

OPERA AV
ARIBERT
REIMANN

SCENOGRAFI RICHARD ANDERSSON
KOSTYM DINA SANDBERG/MICHAEL GLAS
LJUS TORBEN LENDORPH
REGI STEFAN JOHANSSON
DIRIGENT ERIC NIELSEN

Premiär
27/4

BILJETTER

040-20 85 00

0775-700 400

MALMOOPERA.SE

MALMÖ OPERA

